Ljubljana, nedelja, 16. marca 1958

LETO XXIV. Štev. 63

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO PODJETJE »LJUDSKA PRAVICA«

DIREKTOR PODJETJA LEV MODIC

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK IVAN ŠINKOVEC

List izhaja vsak dan razen petka – Cena 15 dinarjev

Ljudska PRAVICA

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

»LJUDSKA PRAVICA« USTANOVLJENA 4. OKTOBRA 1936 – MED NARODNOOSVOBODILNO BORBO JE IZHAJALA KOT 14-DNEVNIK IN TEDNIK – OD OSVOBODITVE DO 1. JULIJA 1951 KOT DNEVNIK, NATO PA KOT TEDNIK – OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA V REDAKCIJSKI POVEZANOSTI Z »BORBO«

Smer v prihodnost

Pičlih sedem dni nas še loči od nedelje, ko bodo volivci po štirih letih spet izpolnili eno od svojih osnovnih pravic in dolžnosti. In vendar bo to v bistvu samo zadnji, najbolj svečani akt celotnega volilnega in predvolilnega procesa, ki traja že tedne in ki je vse naše državljane razgibal v pravi, živahni spomladanski čebelnjak. Kdor je v tem času obiskal vsaj nekaj predvolilnih zborovanj ali občnih zborov terenskih organizacij Socialistične zveze, ga je nekako sugestivno in nezadržno prevzemal občutek tega vrenja, sproščeni tok razigrane spomladanske reke, ki se plodna in polna energij pretaka v zanosu, vsa usmerjena v prihodnost, ki jo oblikujeta človeška volja in delovna energija. In še nekaj presenetljivega in čudovitega je lahko opazil: v tem čebelnjaku skoraj ni bilo lenih trotov, izletavale so samo pridne delavke.

Postaje tega predvolilnega procesa, ki se iz dneva v dan spreletavajo kot veriga živih dogodkov, se v zadnjem času še stopnjujejo in postajajo prava ljudska manifestacija. Na številnih predvolilnih zborovanjih so se ljudje seznanjali z bistvenimi okvirnimi potezami, ki temeljijo na naših dosedanjih uspehih in določajo pot v prihodnost. V te okvire so bili vpleteni splošni politični in gospodarski jugoslovanski vidiki ter zarisana mednarodna obzorja, ki je v njih Jugoslavija eden izmed najtrdnejših in najčistejših svetilnikov. Široka pestrost tem, ki je prišla do izraza zlasti na manjših zborovanjih, je prikazala panoramo vseh problemov, ki jih na tem ali na onem področju čuti skoraj sleherni delovni človek.

Občni zbori Socialistične zveze, ki so ob istem času v ospredju političnega življenja, povezujejo te širše vidike s slovensko in krajevno problematiko. Tako se razrašča iz majhnih mozaičnih delov, ki jih ljudje v svojem vsakdanu neposredno dojemajo in občutijo, vsestranska in široka podoba našega življenja. V ta mozaik se prav zadnje dni vključujejo tudi priprave za nove volitve v organe delavskega samoupravljanja, priprave, ki bodo skozi skrbna rešeta presejale zrna ter usposobile kolektive in delavske svete za nov kvaliteten preskok, za še učinkovitejše in plodnejše gospodarjenje s sredstvi v korist posameznih kolektivov in celotne skupnosti. Celotni naši gospodarski inštrumenti, zakoni, ki so bili že sprejeti in so odpravili zadnje ostanke mezdnih odnosov, zakoni, uredbe in predpisi, ki še čakajo nova predstavniška telesa, vse to je že postavilo trdne temelje in bo še nadalje utrdilo smer, ki jo nakazuje in uresničuje naša vsakdanja praksa. To je smer v prihodnost, ki ima največje in najtrdnejše poroštvo v širokem sodelovanju delovnih množic, v njihovem odločanju o vseh najvažnejših stvareh. To je smer, ki se izraža v različnih oblikah: od zborov volivcev do delavskih svetov, raznih družbenih organov, stanovanjskih skupnosti, hišnih in potrošniških svetov.

Ta prihodnost je sestavljena iz nešteto dni, od katerih vsak prvi rodi drugega in je vsak drugi že boljši in trdnejši člen te verige. Vsi pa nosijo pred seboj velik pozitivni predznak: obrnjeni so k človeku, nosilcu in upravljavcu vsega našega dogajanja. Na podlagi materialnih temeljev, ki smo jih že zabetonirali v našo stavbo, raste tudi ta novi humanizem. Izraža se v pravici in dolžnosti odločanja v svojem kolektivu in v okviru skupnosti, ki v njej živi, izraža se v medsebojnih delovnih odnosih, v človeškem stiku med sodržavljani in v možnosti sprejemanja kulturnih dobrin. In navsezadnje celo v skrbi družbe za čimboljši življenjski standard slehernega prebivalca. Odločno ofenzivo v to smer pomeni zlasti pismo Izvršnega komiteja CK ZKJ, ki v razgibanem klokotu našega vsestranskega življenja prebuja skrb in pozornost na negativne pojave, ki škodujejo na vseh področjih in na vseh lestvicah prav človeku in našemu dejavnemu, socialističnemu humanizmu.

Dvoje stvari bo določalo našo pot: potreba in smotrnost. Obe stvari pa bo v skladu z gospodarskimi možnostmi ugotavljala volja najširših množic. V tem smislu bo tudi udeležba na volitvah čez teden dni nam in svetu jasna manifestacija te volje, njene enotnosti in moči. Izraz samozavesti ob prehojeni poti in pogumnega, optimističnega koraka v prihodnost.

Marjan Javornik

KONFERENCA ZKS MARIBORSKEGA OKRAJA ZAKLJUČENA

KOMUNISTI NAJ BODO VSELEJ KOS SVOJIM NALOGAM

V razpravi je sodeloval tudi sekretar CK ZKS Miha Marinko

Maribor, 15. marca. — Po živahni razpravi, sprejetju sklepov in izvolitvi novega okrajnega partijskega vodstva so danes zaključili dvodnevno redno konferenco Zveze komunistov mariborskega okraja. V novi okrajni komite so izvolili 51 članov, ki so na svoji prvi seji neposredno po zaključku konference znova izbrali za sekretarja Miloša Ledineka.

Ob zaključku razprave v komisijah je danes na plenarnem zasedanju govoril delegatom tudi sekretar CK ZKS Miha Marinko. Najprej je predočil veliko odgovornost komunistov in vseh zavestnih socialističnih sil pri razvijanju komunalnega sistema, družbenega in delavskega upravljanja, kajti vselej bi morali znati pravilno usmeriti gospodarsko in družbeno življenje. V ta namen naj se člani Zveze komunistov nenehno seznanjajo s celotno problematiko na svojem področju in v državi, tako da bodo pravilno vsklajevali koristi skupnosti s koristmi okraja, komun, delovnih kolektivov in posameznikov. Poglavitna skrb naj velja čim bolj koristnemu uporabljanju čedalje večjih sredstev ljudskih odborov in gospodarskih organizacij, hkrati s tem pa nenehnemu zboljševanju življenjskih razmer. Potrebno je skrajno varčevanje pri proračunskih izdatkih.

Sekretar CK ZKS Miha Marinko je med drugim opozoril na to, da je v mariborskem okraju več občin, kjer deluje le eno industrijsko podjetje, ki s svojo gospodarsko močjo usmerja gospodarjenje komune, često pa si prilašča tudi določene politične pristojnosti. V takih primerih je resna nevarnost, da bi ta vpliv negativno deloval — v škodo prebivalstva občine, kajti znano je, da so posamezna podjetja in tudi gospodarski sveti v občinah in okrajih često preveč usmerjeni na neko investicijsko mrzlico za nadaljnje razvijanje proizvodnih sredstev. Pri tem vsi ti činitelji premalo skrbe za družbeni standard in za nalaganje v takšne objekte, ki lahko bistveno olajšajo življenjske razmere delovnih ljudi. Na tem področju je nedvomno vrsta važnih nalog komunistov. Tu gre za pravilno usmerjanje politike in odstranjevanje raznih neskladnosti.

V svojih nadaljnjih izvajanjih je tovariš Miha Marinko govoril o družbenih in perspektivnih planih. Dejal je, da morajo biti ti načrti predmet najširših razprav. Prav tako pa kaže obravnavati plačilni sistem in nagrajevanje sploh.

Potem je Miha Marinko govoril še o politiki na vasi. Poudaril je, da sodi mariborski okraj med industrijsko najbolj razvita področja v Sloveniji, da pa je bila doslej dokaj zanemarjena skrb za razvoj proizvajalnih sil na vasi, čeprav so za razvoj kmetijstva tu zelo ugodne razmere. Nujno potrebno je, da razvoju kmetijske proizvodnje namenijo več skrbi tudi delovni kolektivi industrijskih podjetij in sindikati. Tako kakor v industriji, kjer skušamo vsak dinar najbolj koristno obrniti, moramo ravnati tudi v kmetijstvu. Vsak na vasi vložen dinar naj da svoje rezultate. Če bomo dosegli, da bodo sredstva, ki jih vlaga družba v kmetijstvo, takoj izkoriščena, kot to ustreza koristim družbe, bomo nedvomno bistveno okrepili zvezo med delavci in kmeti.

Ob koncu je sekretar Miha Marinko poudaril, da je volilna kampanja, ki gre zdaj h koncu, razkrila velike uspehe, ki smo jih dosegli v minulem obdobju. V volilni kampanji se jasno kaže tudi vsestransko zanimanje naših ljudi za gospodarske in politične probleme. Hkrati s tem daje spodbudo, da bodo komune, delavski sveti in drugi organi družbenega upravljanja poslej lahko mnogo pravilneje in odločneje razvijali svojo dejavnost. Komunisti pa naj bodo pri vsem tem še bolj aktivni kot doslej, naj bodo kos vsem svojim nalogam.

NOV SOVJETSKI PREDLOG

Nadzorstvo nad vesoljem

ob istočasni likvidaciji vojaških oporišč v Evropi in drugod — Mednarodno nadzorstvo v okviru OZN — Sodelovanje pri raziskovanju vsemirskega prostora

Moskva, 15. marca (Tanjug). — Sovjetska vlada je sprožila nov predlog o prepovedi izkoriščanja vesoljskega prostora v vojaške namene, likvidaciji vojaških oporišč na tujih ozemljih in mednarodnem sodelovanju na področju raziskovanja vesoljskega prostora. Predlagala je, naj bi o teh vprašanjih razpravljali na sestanku vodilnih državnikov in dosegli o njih vsaj načelni sporazum.

Sovjetski predlog vsebuje štiri točke: 1. prepoved izkoriščanja vesoljskega prostora v vojaške namene in obveznost držav, da bodo izstreljevale rakete v vesoljstvo samo v skladu z že sprejetim mednarodnim programom; 2. likvidacijo vojaških oporišč na tujih ozemljih, predvsem v Evropi, na Bližnjem in Srednjem vzhodu in v Severni Afriki; 3. upostavitev ustrezne mednarodne kontrole v okviru OZN in 4. ustanovitev organa OZN za mednarodno sodelovanje na področju raizkovanja vesoljstva. Ta organ naj bi sporazumno pripravil mednarodni program o izstreljevanju medcelinskih in vesoljskih raket, da bi tako proučevali vesoljski prostor na enaki podlagi, kot zdaj raziskujejo v okviru mednarodnega geofizikalnega leta. Ta organ OZN bi bil tudi svetovni center za zbiranje in izmenjavo podatkov o raziskovanju vesoljskega prostora ter bi koordiniral znanstvenoraziskovalne načrte in vsestransko pomagal pri njih uresničevanju.

Sovjetska vlada bo ta vprašanja sprožila tudi na XIII. zasedanju Generalne skupščine OZN z namenom, da bi pripravili mednarodni sporazum, v katerem bi lahko sodelovala vsa država. Sovjetska vlada meni, da bi morala OZN prispevati svoj delež v urejanju tako važnih vprašanj kot sta prepoved izkoriščanja vesoljskega prostora v vojaške namene in likvidacija vojaških oporišč na tujih ozemljih.

Z novim predlogom je Sovjetska vlada dejansko izoblikovala prejšnje stališče do teh vprašanj. Predsednik Bulganin je v svojem zadnjem pismu poudaril, da SZ sprejema Eisenhowerjev predlog, naj bi prepovedali izkoriščanje vesoljskega prostora v vojaške namene in hkrati likvidirali oporišča na tujih ozemljih.

Sovjetska vlada poudarja, da je zelo značilno, da predlagajo ZDA prepoved medcelinskih balističnih raket, medtem ko hkrati nadalje raizskujejo nove vrste raket in izredno veliko trošijo za atomsko oborožitev. Prav tako postavlja vprašanje, zakaj ZDA v svojih predlogih ne spregovore o vprašanju ameriških vojaških oporišč na tujih ozemljih.

Razvijati predelovalne obrate kmetijskih pridelkov

Na predvolilnem zborovanju v Murski Soboti je govoril državni podsekretar pri ZIS dr. Anton Vratuša

Mur. Sobota, 10. marca. Na volilnem zborovanju v Murski Soboti se je zbralo blizu 600 zastopnikov organizacij Zveze komunistov, Socialistične zveze, Ljudske mladine, Ljudskih odborov, kmetijskih zadrug in drugih iz tega okraja. Zborovalcem je govoril o našem družbeno gospodarskem razvoju dr. Anton Vratuša, državni podsekretar pri Zveznem izvršnem svetu.

Doseženi uspehi kažejo, da smo izbrali pravilno pot, je poudaril dr. Vratuša, vendar bo treba še marsikaj izpopolniti v nadaljnjem razvoju. V Pomurju bo treba med drugim posvečati veliko skrb ustanavljanju in razvijanju malih predelovalnih obratov kmetijskih pridelkov, kar bo dopolnjevalo velik gospodarski napredek v industrializaciji.

V nadaljevanju je dr. Vratuša govoril o delavskem in družbenem upravljanju in vlogi, ki jo ima Jugoslavija po svetu. Poudaril je, da prihajajo vsak dan ljudje iz drugih držav, ki želijo študirati naš sistem, naše upravljanje in izkušnje, kajti glas o naših uspehih je že prišel do njih. Razložil je pomen pisma Izvršnega komiteja Zveze komunistov in omenil dva važna dogodka, ki sta pred nami: kongres Zveze komunistov in razpravo o programu Zveze komunistov.

Kandidat za Republiški zbor proizvajalcev kmetijske skupine Štefan Antalič je nato govoril o vlogi zadrug in pomenu kooperacije drobnih kmetijskih proizvajalcev s svojo zadrugo ter o pripravi in odbiri kakovostnih pridelkov, ki jih ne bo težko prodati in izvažati, kadar bo domače tržišče napolnjeno. J. P.

VELIKO PREDVOLILNO ZBOROVANJE V KOPRU

POSTANIMO PREDVSEM DOBRI GOSPODARJI

Na zborovanju, ki se ga je udeležilo več kot 2000 delavcev in delavk, je govoril zvezni sekretar za blagovni promet in poslanski kandidat za Zvezni zbor dr. Marijan Brecelj

Koper, 15. marca. — V veliki hali tovarne Tomos se je danes ob pol 14. uri zbralo več kot 2000 delavcev in delavk raznih koprskih delovnih kolektivov na predvolilno zborovanje, ki sta se ga razen sekretarja za blagovni promet dr. Marijana Breclja udeležila med gosti tudi okrajni sekretar ZKS Albreht Jakopič in poslanski kandidat za Republiški zbor Branko Babič. Iz govora dr. Breclja povzemamo nekatere najvažnejše ugotovitve:

Dosedanja predvolilna dejavnost je presegla vse dosedanje. In če se vprašamo, kaj je naše ljudi tako tesno priklenilo na vse to dogajanje, potem lahko rečemo, da čutijo, da je za nas pretekla najpomembnejša doba notranje graditve. V tej predvolilni aktivnosti kažejo naši ljudje, kako so postali neločljivo povezani z mlado državo, kako zanjo čutijo in kako so pripravljeni še naprej se boriti za njen napredek.

Zatem je dr. Brecelj navedel troje važnih nalog v našem razvoju: prvič, porast narodnega dohodka, kar bo šele omogočilo tisto življenjsko raven, ki jo delovni človek zasluži; drugič, doseči takšno proizvodnjo in jo tako usmeriti, da bomo v mednarodnih gospodarskih odnosih uravnovesili našo trgovinsko bilanco, da bomo zatorej z izvozom krili vse naše dolgoročne obveznosti in tekoče uvozne potrebe; in tretjič, solidno dvigati življenjsko raven na osnovi uspehov, doseženih v zadnjih štirih letih.

V zvezi z novim načinom delitve dohodka je dr. Brecelj opozoril, da to ne pomeni samo večjih materialnih pravic, ampak tudi večjo odgovornost, kako s temi sredstvi ravnati. Proizvajalec se bo moral zdaj zavedati, da ne bo upravljal samo sredstev v gospodarski organizaciji, ampak da je po svojih zborih proizvajalcev odgovoren za vso občino, za vso njeno imovino. V današnjem položaju more imeti vsakdo pred očmi, kako trošiti ustvarjena sredstva, kam jih vlagati in kako z njimi razpolagati. Nujno bo torej, da vsak delavec, vsak delovni kolektiv postane dober gospodar, ki bo trošil toliko, kolikor ima, in ki bo trošil preudarno, da bo to v korist skupnosti.

Dr. Brecelj je opozoril tudi na gradbeno dejavnost, ki se je v zadnjem času tako razrasla, da je začelo primanjkovati gradbenih pripomočkov in da so se jele dvigati njihove cene. Takšna investicijska širina sredstev občutno vpliva na samo življenjsko raven delovnih ljudi. Vlagajmo zato v industrijo toliko, kolikor zmoremo, ne puščajmo pa ob strani vseh tistih stvari, ki ustvarjajo delavcu dobre življenjske pogoje. ž

Predvčerajšnjim je državni sekretar za narodno obrambo, general armade Ivan Gošnjak sprejel v Beogradu Charlesa Lamba, poveljnika britanskega sredozemskega brodovja

VREMENSKA NAPOVED

za nedeljo, 16. marca 1958

Delno do zmerno oblačno. Temperature ponoči med –5 in –10, v Primorju +3, najvišje dnevne do +5 °C.

Greben visokega zračnega pritiska se je od Skandinavije in Severnega morja razširil nad srednjo Evropo in Balkanom, kjer se še nadalje krepi. V višinah pa doteka od severozahoda nekoliko hladnejši zrak.

Vse, kar smo zgradili v naši deželi, vse kar gradimo in kar bomo gradili, ustvarjamo za človeka, za boljše življenje državljanov naše socialistične domovine

(Iz Proglasa SZDL Jugoslavije)

ZAKLJUČEK OKRAJNE KONFERENCE ZKS V NOVI GORICI

KOMUNISTI naj aktivneje sodelujejo

v gospodarskem in družbenem življenju

Nova Gorica, 15 marca — Po včerajšnji razpravi na okrajni konferenci ZKS Nova Gorica, na kateri so razen številnih delegatov sodelovali tudi gostje Ivan Maček, dr. Aleš Bebler, Maks Kermelj in drugi, je danes konferenca nadaljevala delo. Predsedniki komisij so poročali o zaključkih svoje obravnave.

Prvi je spregovoril sekretar Goriške federacije KPI Salvino Poletto, ki je v imenu goriških italijanskih in slovenskih komunistov goriškega obmejnega področja pozdravil delegate in jim želel plodno delo. Svoj govor je med drugim zaključil, da so naši doseženi uspehi v veliko oporo v njihovem boju za dosego delavskih pravic. Za tem je imel besedo predsednik komisije za gospodarstvo in družbeno upravljanje ing. Karmelo Budihna, ki je na osnovi razprave nakazal smernice bodočega dela. Med drugim se je zavzel za revizijo premijskih pravilnikov in aktivno sodelovanje komunistov v našem družbenem življenju nasploh. Poudaril je tudi potrebo tesnejše povezanosti med podjetji in komunami.

Mirko Remec, predsednik komisije za delo komunistov na vasi, se je predvsem zavzel, da da iz kmetijskih zadrug odstranili vse tisto, kar ni v neposredni povezanosti s kmetijsko proizvodnjo. V komisiji za organizacijska in ideološka vprašanja je govoril Tomo Lenarčič, ki je prikazal potrebo po še tesnejši krepitvi idejno politične enotnosti in discipline komunistov, da bodo laže kos svojim nalogam.

Po poročilih se je razvila živahna razprava, nakar so sprejeli ustrezne sklepe. Zatem so izvolili nov okrajni komite iz 41 članov — večjidel delavcev. Sledila je medobčinska konferenca, na kateri so izvolili delegate za VII. kongres ZKJ. *M. D.*

Z OBČNEGA ZBORA DRUŠTVA GRADBENIH INŽENIRJEV IN TEHNIKOV

Problemi gradbeništva in stanovanjske izgradnje

Neogibna je takojšnja preusmeritev na sodoben način gradnje

Ljubljana, 15. marca. — Danes je bil v Ljubljani letni občni zbor Društva gradbenih inženirjev in tehnikov Slovenije. Na dnevnem redu sta bili tudi poročili o perspektivnem razvoju gradbeništva in o problemih stanovanjske izgradnje v Ljubljani.

Z vprašanjem stanovanjske izgradnje je ozko povezana tudi povečana zmogljivost industrije gradbenega materiala in uslug gradbenega obrtništva. Razen tega so še drugi činitelji, ki lahko pospešujejo ali zavirajo izgradnjo. Zato so na občnem zboru med drugim poudarjali tudi potrebo o gradnji ustreznih stanovanj za gradbene delavce, govorili so o tem, da bi z boljšo opremo in mehanizacijo gradbenih podjetij ter industrije gradbenega materiala predvsem stanovanjske hiše — 68 % — medtem ko so nizke gradnje in javne zgradbe obsegale 20 %, industrijske gradnje in hidrocentrale 12 %, je razumljivo, da v prvih letih po vojni gradbena podjetja niso bila kos novim velikim nalogam, na katere niti v tehničnem pogledu niso bila pripravljena. Kot vemo, se je po vojni struktura gradbenih del zelo spremenila. V letih 1948 do 1952 smo gradili 14 % stanovanjskih hiš, 37 % so zavzemale se bo v perspektivi povečala v primerjavi z letom 1956 za 60 %, povečal se bo obseg del za šolstvo, zdravstvo in za druge objekte družbenega standarda. V načrtu je izgradnja energetskih objektov na Dravi, manjših industrijskih podjetij, dograditev že začetih, razne obnove, preureditve itd., izgradnja avto ceste Ljubljana—Zagreb ter obnova glavnega obstoječega cestnega omrežja.

Gradbeni inženirji in tehniki na občnem zboru svojega društva

lahko postopoma odpravili sezonsko delo. Vsekakor je treba zvišati število vajencev v gradbeništvu, ki jih je v Sloveniji 1300, v Jugoslaviji za 5000, kar je mnogo premalo v primerjavi z 260.000 gradbenimi delavci.

Glede na dejstvo, da so gradbena podjetja pred vojno gradila nizke in javne zgradbe, a 49 % industrijske gradnje in hidrocentrale. Ker je bila gradbena operativa brez zadostnih izkušenj v gradnji velikih industrijskih objektov in hidrocentral, moramo tembolj priznati, da so naša projektantska, gradbena in montažna podjetja dosegla velik uspeh.

V skladu s perspektivnim planom našega razvoja, ki daje poseben poudarek povečanemu investiranju za družbeni standard, se bo povečala tudi gradbena dejavnost. Stanovanjska izgradnja

Vse te nemajhne naloge bo gradbeništvo zmoglo le, če bo prešlo na sodoben način gradnje, če bo imelo ustrezno mehanizacijo, izboljšati pa bo treba tudi kvalifikacijski sestav delovne sile in odpraviti sezonski značaj dela. Treba bo zagotoviti strokovne šole in internate za učence vseh vrst gradbene stroke in seveda dovolj gradbenega materiala za gradbena in obrtniška dela.

Popoldne so bila na dnevnem redu organizacijska vprašanja in izvolitev novih organov Društva. **M. R.**

Film o odhodu mladinskih delovnih brigad

Ljubljana, 15. marca. — Včeraj zvečer je bila v kinodvorani Kluba ljudskih poslancev premiera kratkega filma »Prva izmena«, ki ga je ob odhodu prvih mladinskih delovnih brigad na letošnjo delovno akcijo na gradnjo avto ceste Ljubljana—Zagreb posnelo podjetje »Viba-film«. Petminutni reportažni film so posneli v rekordnem času — v treh dneh in ga danes predvajajo že vsi kinematografi po Sloveniji.

V kuhinji naselja »Moša Pijade« pri Domoslavcu

Okrepiti družbeno kontrolo

Okrajne konference ZKS Kranj se je udeležil tudi tovariš Boris Ziherl

Kranj, 15. marca. Za današnjo konferenco Zveze komunistov Gorenjske je bilo med gorenjskimi komunisti in ostalim prebivalstvom veliko zanimanje. Konference se je udeležilo blizu 190 delegatov z vse Gorenjske. Med gosti je bil tudi član CK ZKJ Boris Ziherl. Poročilo okrajnega komiteja ZK je prebral sekretar komiteja France Popit.

V uvodnem delu svojega poročila se je tovariš Popit najprej dotaknil uspehov gospodarske graditve na Gorenjskem, nato pa je govoril o razvijanju kmetijskega zadružništva. Politične organizacije na čelu z Zvezo komunistov morajo vložiti vse napore za to, da bodo kmetijske zadruge postale resnični organizator kmetijske proizvodnje v vseh oblikah socialistične kooperacije. Ko je govoril o delavskem in družbenem upravljanju, je tovariš Popit poudaril, da se je v zadnjem letu materialna osnova tega upravljanja na Gorenjskem občutno okrepila. Glede na razne negativne pojave v uporabi skupnih sredstev (gradnja razkošnih stanovanj in podobno) in neupravičenega izplačevanja prejemkov pa je treba okrepiti družbeno kontrolo nad uporabo skupnih sredstev. Poročilo dalje govori o odnosu med podjetji in občinami, o delitvi dohodka, o analitični oceni delovnih mest, o nalogah sindikalnih organizacij itd.

Konferenca bo končala z delom jutri dopoldne, ko bo izvoljen nov okrajni komite in delegati za kongres. **Kr.**

Še odgovornejše naloge

Na konferenci ZKS za celjski okraj, ki je včeraj končala svoje delo, je govoril tudi član Izvršnega komiteja CK ZKJ Franc Leskošek-Luka

Celje, 15. marca — Dopoldne se je v Celju končala konferenca ZKS za celjski okraj. Ker so včeraj delegati v treh komisijah ločeno razpravljali o raznih vprašanjih, so danes njih predstavniki na skupnem zasedanju podali le poročila in določene smernice za bodoče delo.

Ob zaključku konference je delegatom spregovoril tudi član Izvršnega komiteja CK ZKJ Franc Leskošek-Luka. Poudaril je, da so v posameznih komisijah sicer analizirali razne slabosti, kar je tudi prav. Iz poročil komisije je tudi razvidno, kaj naj v bodoče delajo komunisti na raznih področjih, premalo pa je bilo govora o tem, kako je treba v bodoče delati, kajti mnoge napake v minulosti so posledica dejstva, da se komunisti vselej niso znali pravilno lotiti reševanja raznih nalog in ljudem pojasnjevati razne pojave.

Tovariš Leskošek je tudi dejal, da so prav komunisti odgovorni za vso socialistično graditev pri nas in da jim nadaljnja graditev nalaga še odgovornejše naloge. Delegatom je dal koristne napotke, kako naj v prihodnje delajo med množicami, da bo v naši socialistični graditvi še več uspehov.

Konferenca je izvolila v okrajni komite ZKS za celjski okraj 47 delegatov, medtem ko je bil za sekretarja OK ZKS na prvi seji izvoljen Franc Simonič.

F. K.

Odkritje doprsnega kipa Moše Pijada

Beograd, 15. marca (Tanjug). Ob prvi obletnici smrti Moše Pijada je bila danes v novi osemletni šoli v Beogradu, ki je imenovana po njem, komemoracija, na kateri je predsednik Ljudskega odbora občine Zvezdara Vlado Bajčević odkril doprsni kip Moše Pijada, delo kiparja Dragutina Spasića. Poleg velikega števila učencev so prisostvovali odkritju sekretar Obč. komiteja ZK Milan Sudjuković, načelnik tajništva za šolstvo Ljudskega odbora Beograda Milan Mirković, večje število direktorjev in profesorjev beograjskih šol, javni in kulturni delavci in učenci osemletke iz Subotice.

DNEVNIK

V raznih krajih države so bila tudi včeraj številna predvolilna zborovanja. Na velikem zborovanju na Reki je govoril predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Hrvatske Josip Cazi. V Slavonskem Brodu je bilo včeraj popoldne veliko predvolilno zborovanje, na katerem je govoril volivcem predsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj. Večja zborovanja so bila včeraj tudi v Livnu, kjer sta govorila predsednik Komiteja za zunanjo trgovino Hasan Brkić, v Cetinjgradu v karlovškem okraju, Zenici, Krivi Palanki, Banji Luki, Nikšiću in drugod. V Marezigah nad Koprom je na včerajšnjem predvolilnem zborovanju govoril Branko Babič, kandidat v drugi volilni enoti koprske občine za Republiški zbor. V štanjski občini so bila doslej tri velika zborovanja, do volitev pa bo še sedem manjših zborovanj. Tudi predvolilna dejavnost v obmejnih koroških krajih je vedno bolj živahna. Ljudje se zbirajo in vneto razpravljajo o gospodarskih uspehih in nalogah. Na Ravnah je nad 400 volivcev z zanimanjem spremljalo govora zveznega kandidata Miloša Ledinka in kandidata za Republiški zbor Franca Faleta. Te dni bo v ravenski občini še vrsta predvolilnih zborovanj. Dejavnost vseh organizacij, posebno še Zveze komunistov, je zelo razgibana.

Na poziv predsedstva beograjskega odbora SZDL, naj bi namesto vencev na grob ob obletnici smrti Moše Pijada prispevali v sklad za pospeševanje likovnih umetnosti »Moša Pijade«, so že dobili prve prispevke. Zveza novinarjev Jugoslavije in Združenje novinarjev Srbije sta prispevala po 10 tisoč din, Zveza borcev Jugoslavije pa 50.000 din.

Prvi novi delavski svet v piranski občini je včeraj izvolil delovni kolektiv tovarne mila in loščil »Salveti« v Piranu. V 15-članskem delavskem svetu je deset novih članov.

Včeraj zjutraj je bil v Makedoniji močan potres, ki je segal 100 km daleč in so ga čutili v Skoplju, zlasti pa v Bitolju, kjer so nastale razpoke na več poslopjih. Potres je trajal dobrih deset minut.

Ladjo »Srbija«, ki je nasedla pri Urinju, nedaleč od Reke, so včeraj po tridnevnem napornem delu potegnili s sipine in odpeljali v reško luko, kjer jo bodo popravili.

CENTRALNI KOMITE ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE IN GLAVNI ODBOR SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

vabita na

komemoracijo ob obletnici smrti velikega pokojnika Moše Pijada

ki bo dne 18. marca 1958 ob 18. uri v veliki dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani — Trg revolucije 9

PROGRAM

1. Slavnostni govor: Boris Ziherl
2. Ludwig van Beethoven: III. simfonija v Es-duru, op. 55, »Eroica« Marcia funeble (Adagio assani)
3. Marijan Lipovšek: Domovina — simfonična pesnitev
4. Modest Musorgski — Maurice Ravel, Slike z razstave — Promenada II., Stari grad, Katakombe (Con mortuis in lingua mortua), Velika Kijevska vrata. — Dirigent Bogo Leskovic, izvaja simfonični orkester Slovenske filharmonije.

NA KOČEVSKEM PRED VOLITVAMI

Utrjeno samoupravljanje in večji uspehi

V zadnjih štirih letih se je narodni dohodek v tem predelu podvojil, lepe perspektive pa so tudi za nadaljnji razvoj — K temu je prispevala tudi ukinitev prejšnjega okraja

»Kako se pripravljate na volitve?«

V občinskem poslopju v Kočevju, kjer je bil včasih okraj, je čutiti tisto domačnost in mir, ki preprostega državljana pritegne, da je bolj zaupljiv, ko potrka na vrata tega ali onega urada. Občuti, da tu ne rešujejo več tistih »velikih« problemov, pač pa da skušajo vsakodnevno življenje spravljati v bolj normalen tir in urediti tistih sto dejansko velikih zadev, ki se tičejo življenja tako imenovanega malega človeka.

»Na volitve smo se dobro pripravili« odgovarja tovariš predsednik, kot bi hotel reči: »Orjemo samozavestno. S tem smo zaradi prejšnjega slabega vremena morali nekoliko pohiteti . . .«

»Kako pa kaj z občinskim programom?«

»Nimamo ga še izdelanega, vendar smo o njem v grobem že razpravljali. Dosedanji uspehi in izkušnje so nam dobra odskočna deska.«

V kmetijstvu pomenita na Kočevskem največ obe socialistični kmetijski posestvi, saj imata dve tretjini vseh kmetijskih površin v občini. Kmetijska proizvodnja se je na teh posestvih povečala v zadnjih štirih letih za 35 %. Posestvi dosegata že dokaj lepe uspehe in obilne pridelke. Napredek posestev je, kot so na upravi enega izmed njih sami izjavili, relativno velik. Pri presoji teh uspehov moramo namreč upoštevati njihov težaven začetek. Med največje uspehe Kmetijsko gozdarskega posestva na primer prištevajo, da je številni delovni kolektiv (okrog dva tisoč delavcev) začel čutiti, da so upravljavci posestva, da posamezni člani ne govorijo več o svojih arih ohišnic, pač pa o proizvodnji na sto in sto hektarih na posestvu.

16 OBRATNIH DELAVSKIH SVETOV

Na posestvu so med drugim spremenili pravila. Po novem bo 21 obratov imelo 16 obratnih delavskih svetov, ki so jim s pravili zagotovili precejšnjo samostojnost. Na predvolilnih sestankih s kandidati in predstavniki občinskega ljudskega odbora so člani kolektiva izrazili marsikatero misel in pobudo, ki jo bodo lahko obratni delavski sveti uresničili mnogo laže že zaradi tega, ker bodo imeli ožji kolektiv stalno ob sebi. Ena glavnih skrbi, razen uresničevanja proizvodnega plana, bo morala veljati predvsem delovnemu človeku in ustvarjanju tistega življenjskega udobja, da lahko dela in ustvarja nove dobrine. Doslej so v kolektivu namreč premalo skrbeli za stanovanja in izboljšanje delovnih razmer svojih članov.

Pogovor v jami z rudarjem Grmom, kandidatom za poslanca v Republiški zbor proizvajalcev

4 MILIJONE LITROV MLEKA NA LETO

Ob tlakovani poti proti rudniku stoji mogočno poslopje kočevskega mlina. Pet vagonov žita bodo v njem zmeli dnevno. Čakajo še na opremo. Kaže, da bo tudi to v kratkem urejeno. Nedaleč od mlina pa bo kmalu pod streho nova mlekarna, ki bo lahko predelala 15.000 litrov mleka na dan. Samo z obeh posestev dobiva naš trg 4 milijone litrov mleka na leto. Kmetijsko gozdarsko posestvo ga daje povprečno 9000 litrov na dan. V začetku bodo mleko dovažali tudi z ribniškega konca. Ko bo mlekarna dokončno urejena, in oddaja mleka ne bo več omejena, bo to nedvomno zelo ugodno vplivalo na izboljšanje živinoreje in povečanje možnosti.

Kemično tovarno v Kočevju so omenjali zelo zadržano. Zdaj je zgraditev in oprema te tovarne v perspektivnem planu in v Kočevju že govorijo o njej kot o objektu, ki bo močno spremenil gospodarstvo v občini, saj bo dajala dvakrat toliko družbenega proizvoda kot kočevski rudnik. Tovarna bo začela delati v polni zmogljivosti šele okrog leta 1960, ker bodo zanjo potrebovali precej sredstev.

»V zadnjih štirih letih se je narodni dohodek podvojil«, z zadovoljstvom ugotavljajo v Kočevju. Lepe perspektive gospodarskega razvoja pa kažejo, da se bo v naslednjem razdobju spet najmanj podvojil.

»Gospodarsko smo precej napredovali. Zdaj šele vidimo, kako pametno je bilo, da so ukinili okraj. Sedaj sami vidimo, kako se gospodarstvo mnogo bolje razvija, ker smo sami bolj zavzeti, na drugi strani pa je pomoč bolj izdatna. Ni več tistih ozkih okvirjev.«

Takega mnenja je tudi tovariš Grm, kandidat za poslanca v Republiški zbor proizvajalcev, jamski kopač v kočevskem rudniku.

»DELO V JAMI MI POMENI ŽIVLJENJE«

Popoldanska izmena se je zbirala v slačilnici in sprejemala nadzornikova navodila.

»Tovariš Grm, ti greš na 37.«

Odšli smo za njim. Nadzornik Sever nas je vodil od obzorja do obzorja po črnih rovih, skopanih ali izsekanih v živo sloje premoga.

»Pravijo, da imamo premoga še za 25 let. Verjetno ga bo še mnogo več.«

Rudnik je precej mehaniziran. Pred mesecem je začela delati transportna naprava, ki dviga po štiri tone premoga hkrati vse do jaška. Seveda je to le del investicij v rudniške naprave.

»Začeli smo uporabljati železne stojke, kakor po drugih rudnikih,« se pohvalijo rudarji, »les je precej drag in s tem znižujemo materialne stroške«.

Premog odkopavajo že nekaj časa po sistemu širokega čela. Na enem takih delovišč kopije poslanski kandidat tovariš Grm. Tovariša Grma imajo rudarji radi. Eden izmed njih je. Pravijo, da se celo preveč žene, (dosega namreč najvišje akorde) ker je bolan in je bil že nekajkrat operiran. Z njim se je moč pogovoriti o vseh problemih, ker jih sam pozna najbolje.

»Kako, da še vedno delate v jami? Bolj bi vam verjetno ustrezalo kako lažje delo.«

»Delo v jami pomeni zame življenje. Tako delam z manjšimi presledki že 15 let.«

»Kako pa kaj z gospodarskimi organizacijami, ki jih boste zastopali?«

»Predvsem bo treba urediti delavsko samoupravljanje.«

»In delavski svet v vašem rudniku?«

»Ni slab, a še ni tisto, kar bi moral biti.«

Kočevski rudnik je za pojme površnega opazovalca lepo urejen. Tudi rudarji pravijo, da delo v njem ni pretežko. Lani so povečali storilnost za več kot 7 %. Po izjavah tovariša Grma ne bo težko doseči še večje uspehe, ko bo tudi delavsko samoupravljanje, da ponovim njegove besede, »tisto, kar bi moralo biti«. **M. Št.**

NAŠ PREGLED

Enodušna podpora

Živahno, pogostokrat nervozno razgibanost minulega tedna ponazarja kopica dogodkov, izjav, predlogov in protipredlogov, na temelju katerih si je moč ustvariti podobo, do kod so že segle priprave za sklicanje novega sestanka »na najvišji ravni«, o katerem zdaj tudi najhujši skeptiki več ne dvomijo. Čeravno je bilo zadnji teden dosti izjav, opremljenih z uradnim pečatom od obeh strani, vendar ni nedvomno nič manj pomembna izmenjava mnenj, ki teče po tajnih kanalih, če se omejimo le na dopisovanje mimo zunanjih ministrstev med ameriškim predsednikom Eisenhowerjem in Nikito Hruščevom. Svetovna javnost sicer spričo usodnosti razpotja »vojna ali mir« in trpkih izkušenj iz polpreteklega obdobja upravičeno terja, da bi se odgovorni državniki čim manj posluževali »tajne diplomacije«, vendar pa je včasih neizbežno najprej na tihem izmenjati misli o tako imenovanih najbolj kočljivih vprašanjih, saj to lahko onemogoči rovarjenje tistih, ki še vedno skušajo na razne načine preprečiti ali zavleči izpolnitev že splošno sprejete zamisli glede nujnosti pogajanj o že dozorelih vprašanjih.

Gre za mojstre »metod zapletanja«, ki hipoma ustvarijo oviro tam, kjer bi jo sicer najmanj pričakovali. Tako so še nedavno tudi v Washingtonu menili, da bodo šefi držav obravnavali predvsem tako imenovana tehnična vprašanja (razorožitev, poživitev medsebojne trgovine, omejitev propagandne hladne vojne) in da bodo »politične probleme« odložili na pozneje. Kljub temu pa je še pred dnevi grozilo, da bo vsiljevanje nemškega vprašanja na dnevni red državniške konference podrlo vse, kar je bilo doslej že storjeno za medsebojno zbližanje stališč. Šele po sporočilu iz Moskve, da so sovjetski državniki pripravljeni razpravljati med drugim tudi o sklenitvi mirovne pogodbe z Nemčijo, je ta »vztrajnost« popustila. Mendès-France je pač upravičeno ugotovil, »da bi utegnilo biti nadaljevanje takih manevrov zelo nevarno za zahodne države, ker bi ustvarilo vtis, da se bojijo sestanka, na katerega tako vztrajno vabi Sovjetska zveza«.

Zahteva svetovne javnosti, da bi čimprej začeli razgovore, je že postala materialna sila, ki jo mora tudi diplomacija, hočeš nočeš, upoštevati. Razen te pa tudi tisti, ki še vedno vztrajajo pri teorijah, skovanih v hladni vojni, »o ohranitvi miru z ravnotežjem strahu«, na nujnosti nadaljevanja raketno-jedrskega oboroževanja in ki niso prenehali gojiti iluzije, da bodo prisilili drugo stran h kapitulaciji. Ti krogi se namreč nikakor nočejo sprijazniti s temeljno resnico, da je v sodobnih mednarodnih razmerah mogoč le tak sporazum, ki ne bi okrepil pa tudi ne oslabil niti prve niti druge strani.

To pa terja od vseh, da si vsaj v minimalni meri prizadevajo razumeti drug drugega, predvsem pa je nujno opustiti v sedanjem pripravljalnem obdobju vse tiste ukrepe, ki tako nevarno dvigajo »temperaturo« v mednarodnih odnosih: poizkusne jedrske eksplozije, graditev oporišč za raketne izstrelke, rožljanje s pakti, čeravno s tako slabokrvnimi, kakor je to primer SEATO, patruljiranje letal, ki nosijo vodikove bombe itd. Vse to neizbežno stopnjuje nevrastenijo, ko bi komurkoli in kateregakoli vzroka utegnili popustiti živci in bi bilo potem prepozno ugotavljati, kdo je bil kriv, ali je bil izdan ukaz »za pritisk na gumb«, ali je pa to le napaka, samovolja podrejenega poveljnika.

Če smo konkretni: uspešen začetek bi pomenila že opustitev jedrskih eksplozij, kakor je ondan predlagal naš sekretar za zunanje zadeve, ker bi tudi taka zgolj enostranska odločitev pomenila moralen pritisk, kateremu bi se morale podrediti tudi druge države, kolikor ne bi hotele tvegati, da jih svetovna javnost obsodi kot nasprotnike miroljubne poravnave odprtih mednarodnih vprašanj.

j.

PROTISLOVNA STALIŠČA ZAHODNONEMŠKIH POLITIČNIH KROGOV

»Manilska mrzlica« v Bonnu

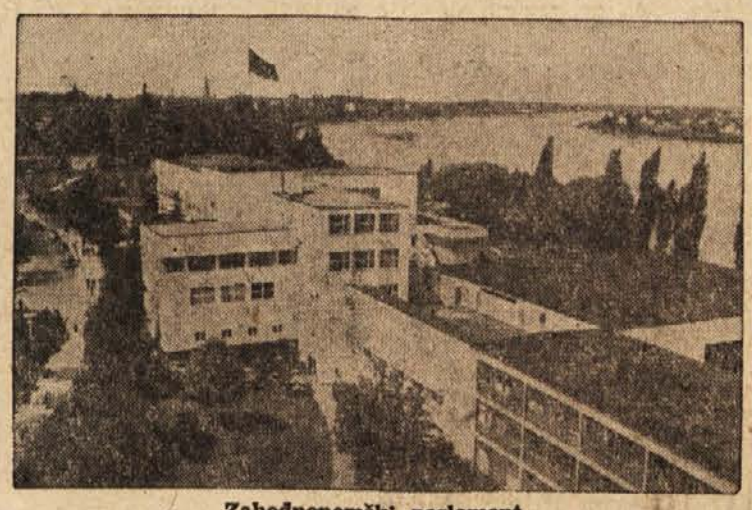
(Od našega stalnega dopisnika)

Bonn, 15. marca

V Bonnu je nastala »Manilska mrzlica«, kakor imenujejo tu razpoloženje, ki je nastalo potem, ko je javnost zvedela, da so se trije zunanji ministri zahodnih držav na sestanku v Manili sporazumeli o sklicanju mednarodne konference, ne da bi se istočasno še dogovorili, da pride na dnevni red tudi nemško vprašanje. To mrzlico je samo še povečal malo prej sproženi predlog sovjetske vlade, da pride na dnevni red vprašanje mirovne pogodbe z Nemčijo, kar je še zmerom glavni predmet političnih razgovorov v Bonnu. Razlogov za zaskrbljenost je res dovolj. Zahodni zavezniki opuščajo nekaj, kar je Bonn še nedavno imel za glavni pogoj za mednarodno konferenco. Sovjetska vlada pa prav v tem pogledu nekako popušča zahodnonemški zahtevi.

Da bo vznemirjenje še večje, so videti uradni krogi v Bonnu dokaj slabo obveščeni o posvetovanjih v Manili in o pravi vsebini sovjetskega predloga. Glede prvega je uradni predstavnik bonnske vlade na nekem sestanku z novinarji govoril tako nejasno, da so se protislovja v njegovih izjavah kar vrstila. Najprej je rekel, da se tudi vlada strinja s predlogom, naj bi na mednarodni konferenci obravnavali samo razorožitev, da bi torej nemško vprašanje ne prišlo na dnevni red. Takoj potem pa je poudaril, da so nekateri odgovorni politični krogi vesti iz Manile zanikali in da Bonn o vsem tem s stalnega sedeža Atlantske zveze še ni dobil nobenega potrdila. Naposled pa je na vprašanje, kakšno bo stališče vlade, če bi se pokazalo, da te vesti res ne drže, odgovoril, da ni izključeno, da bodo sklicali dve vrsti mednarodnih konferenc. Na eni bi obravnavali samo razorožitev, na drugi pa bi prišla na dnevni red tudi sporna politična vprašanja. To renca, ki ne bi obravnavala nemškega vprašanja, samo do »iluzornih sklepov«.

Povsem protislovne so tudi ocene privolitve sovjetske vlade, da bi na mednarodni konferenci obravnavali mirovno pogodbo z Nemčijo. Kancler Adenauer, ki je naslonil svojo oceno na nedavni razgovor s svojetskim veleposlanikom v Bonnu Smirnovom, zdaj trdi, da je cilj sovjetskega predloga, da bi ali sklenili separatni mir z obema nemškima državama, ali pa da bi sedanjo razdelitev Nemčije ovekovečil s tem, da bi sklenil mir s predstavniki obeh nemških držav. Vodja opozicije Ollenhauer, ki je potem tudi govoril s Smirnovom, pa spet pravi, da vzbuja sovjetski predlog realno upanje na združitev.

Zahodnonemški parlament

In tako so zdaj nastale nove neskladnosti v presoji teh protislovnih ocen. Eni trdijo, da sta Adenauer in Ollenhauer povzela iz razgovorov s sovjetskim veleposlanikom samo tisto, kar jima ustreza: Adenauer vse tisto, kar naj bi sovjetsko gledišče o pripoznanju dveh nemških držav prikazalo kot dozdevno oviro na poti k združitvi Nemčije, Ollenhauer pa spet samo tiste elemente, ki to dejstvo zamolče in govore samo za to, da bi postalo tudi obravnavanje samega nemškega vprašanja v procesu splošnega zmanjšanja napetosti in razorožitve bolj realno.

Drugi pa kratko malo podtikajo Smirnovu, da je predlog svoje vlade prikazal voditelju opozicije v drugačni luči kakor predsedniku vlade. Te bilke se je oprijel tudi vladni predstavnik, ki je na sestanku z novinarji rekel, da je v »naravi diplomacije, da izraža nasproti raznim stranem različna gledišča«. Isto, samo povsem odkrito, pa je bilo rečeno tudi v uvodniku vladi naklonjenega časnika »General Anzeiger«, ki je Smirnova obdolžil, da se »vmešava v notranje zadeve« dežele, v kateri je akreditiran.

Tudi če se ne oziramo na vso to zmešnjavo v gledališčih in ocenah, dobi človek vtis, da so se zahodnonemški vladni krogi že kolikor toliko sprijaznili z možnostjo, da bo vsaj začasno izločena njihova večna trditev, da »brez ureditve nemškega vprašanja ni razorožitve« in da za zdaj ne žele, da bi jih zaradi tega vztrajanja na nemškem vprašanju razglasili za krivce morebitnega neuspeha začetnih razgovorov o razorožitvi.

M. Bajec

Prve posledice

Bonn, 15. marca. (Reuter.) Minister za gospodarstvo Erchardt je danes v razgovoru z dopisnikom časnika »General Anzeiger« izjavil, da bo izvoz iz Zahodne Nemčije za nekaj časa zavrt in ne bo imel odločilne vloge v gospodarskem razvoju. Pripomnil je, da je to posledica gospodarske recesije v ZDA. V Zahodni Nemčiji je zdaj okrog 1,3 milijona brezposelnih. Erchardt meni, da se bo njih število zmanjšalo in da je sedanja šibka recesija v proizvodnji in mezdah v glavnem sezonskega značaja.

Za enoten odgovor

Pariz, 15. marca (Tanjug). — Afera z demonstracijami policajev, ki so v četrtek zvečer demonstrirali v Parizu in ki se je končala s triurnim obleganjem parlamenta, je še vedno v središču pozornosti političnih krogov. Sklep vlade, da ne sprejme odstopa notranjega ministra Bourges-Maunouryja, so socialisti, komunisti in radikali sprejeli z ogorčenjem. Politbiro CK KPF je pozval aktiviste in člane Partije, naj se takoj povežejo z levičarskimi strankami, sindikalnimi organizacijami in vsemi demokratskimi skupinami, da bi »se strnili v enotnem odgovoru republikancev na napade fašistov«.

Umik kitajskih čet

Pan Mun Jom, 15. mar. (AFP.) Združeno poveljstvo je danes objavilo, da bo v ponedeljek sestanek tajnikov vojaške komisije za premirje na Koreji. Pobudo za sestanek so dali severnokitajski predstavniki. Na njem bodo razpravljali o umiku kitajskih čet s Koreje.

SCHMIDTOVE IZJAVE V VARŠAVI

Načrt Rapackega

koristna pobuda v sedanji mednarodni politiki

Varšava, 15. marca (Tanjug). Podpredsednik zahodnonemškega Zveznega zbora, socialnodemokratski poslanec profesor Karl Schmidt, ki se že več dni mudi na Poljskem kot gost rektorja varšavske univerze, je sinoči v Varšavi izjavil zahodnonemškim in poljskim novinarjem, da pomeni načrt Rapackega »zelo koristno pobudo v sedanji mednarodni politiki«. »Med debato o zunanji politiki v Zveznem zboru sem pozdravil ta načrt in mu izrekel priznanje,« je dejal Schmidt.

Na vprašanje o nameravani oborožitvi zahodnonemške vojske z ameriškimi raketami je odgovoril, da se je njegova stranka odločno upria tej oborožitvi. »Tega stališča ne bo spremenila in sodim, da je njena naloga, prepričati zahodnonemško javnost, da pomeni takšen nesmisel, kot je atomska oborožitev Zahodne Nemčije, samomorilno dejanje.«

O odnosih med Poljsko in Zahodno Nemčijo je dejal: »Od nekdaj sodim in že večkrat sem v parlamentu izjavil, da morata Zahodna Nemčija in Poljska navezati normalne diplomatske stike in da je skrajni čas, da bi začeli medsebojne razgovore.« Schmidt je izrazil prepričanje, da bosta »Poljska in Zahodna Nemčija navezali diplomatske stike med seboj v letu dni«.

»Laburistični načrt za mir«

Velika kampanja britanske laburistične stranke proti atomski oborožitvi

London, 15. marca (Tanjug). Z velikim govorom v Birminghamu bo vodja laburistične opozicije Hugh Gaitskell 29. marca začel nacionalno kampanjo z geslom »Laburistični načrt za mir«. Kampanjo bo sprožila Laburistična stranka v sporazumu s Kongresom Trade Unionov in bo pomenila podkrepitev nedavno objavljene deklaracije o razorožitvi in atomski vojni. Zborovanje v Birminghamu bo prvo v vrsti podobnih zborovanj v vseh delih Velike Britanije. Laburistična stranka zahteva med drugim opustitev poskusnih jedrskih eksplozij, prepoved poletov ameriških bombnikov z vodikovimi bombami nad Veliko Britanijo in ustanavljanje ameriških raketnih oporišč za toliko časa, dokler ne bo znan uspeh sestanka najvišjih predstavnikov Vzhoda in Zahoda.

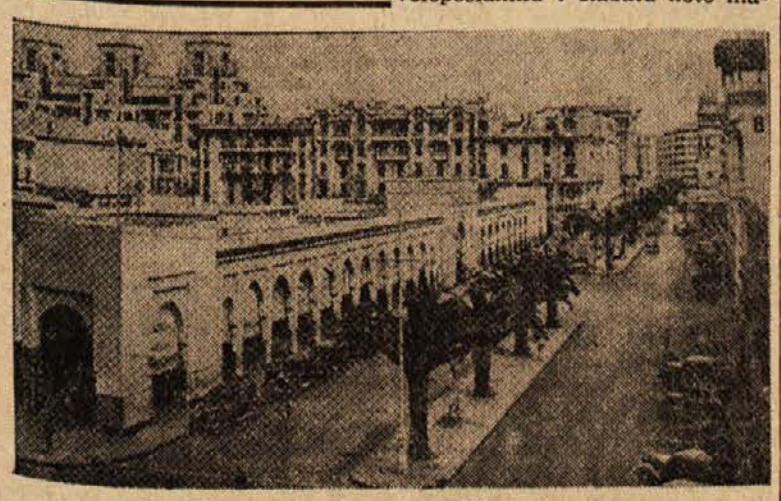
Konservativni poslanci pa so nasprotno predložili v Spodnjem domu resolucijo, ki zahteva, naj vlada žavrne predloge o tem, naj bi se Velika Britanija enostransko odrekla uporabi jedrske bombe. Šest laburističnih poslancev je danes predložilo spreminjevalni predlog k tej resoluciji, v katerem zahtevajo, naj vlada izrazi svojo pripravljenost, da opusti proizvodnjo atomskega orožja, ne da bi čakala na uspeh pogajanj.

Maroko vztraja

pri umiku tujih čet s svojega ozemlja

Rabat, 15. marca (Tanjug). — Maroški zunanji minister Balafrey je danes izročil francoskemu veleposlaniku v Rabatu noto maroške vlade, ki zahteva umik vseh francoskih čet iz bivšega protektorata. Nota izraža pripravljenost maroške vlade, da se začne pogajati s Francijo o datumu umika skoraj 12.000 francoskih vojakov iz osmih oporišč na maroškem ozemlju.

Maroška zahteva se nanaša tudi na štiri letalska oporišča, ki jih je dala Francija svoj čas na razpolago ZDA. V Rabatu poudarjajo, da bo podobna nota v kratkem izročena tudi španski vladi in bo v njej postavljena zahteva, da se španske čete, ki štejejo 6000 mož, umaknejo z ozemlja, ki je bilo nekdaj pod špansko upravo.

Casablanca — glavno maroško pristanišče

Kritika alžirske politike

Pariz, 15. marca (Tanjug). — V Parizu se je danes sestal Nacionalni svet francoskih socialistov, da bi proučil notranji in mednarodni položaj. Voditelja opozicijskih skupin, bivša ministra Savaryn in Depreux, sta predložila osnutek resolucije, ki pravi, da je Gaillardova vlada bistveno odstopila od programskih ciljev socialističnega kongresa v Toulousu, ki je lani odobril sodelovanje socialistov v sedanji koalicijski vladi. Osnutek resolucije zlasti ostro kritizira vladno politiko v Alžiriji in socialno politiko.

ZDRUŽENA ARABSKA REPUBLIKA

POVIŠANJE BIZRIJA

Kairo, 15. marca. (AP.) Predsednik Naser je povišal dosedanjega sirskega generala Bizrija v feldmaršala. Bizri je zdaj poveljnik vojaških sil Združene arabske republike na področju Sirije.

Jugoslovansko-grška trgovinska pogajanja

Atene, 15. marca. (Tanjug.) V Atene je prispela jugoslovanska delegacija pod vodstvom svetnika v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Draga Flisa, ki se bo v ponedeljek začela pogajati z grškimi predstavniki o trgovinski menjavi blaga med Grčijo in Jugoslavijo v tem letu. Pogajanja bodo potekala na podlagi sporazuma o ekonomskem sodelovanju in trgovini, ki sta ga obe deželi sklenilii leta 1953.

Lloydova ocena

London, 15. marca (Reuter). Zunanji minister Selwyn Lloyd se je danes vrnil v London iz Manile, kjer je sodeloval na konferenci SEATO. Na vprašanje, ali so njegovi razgovori z Dullesom in Pineaujem povečali možnosti, da bi bila kmalu sklicana konferenca na najvišji ravni, je Lloyd odgovoril, da je sklicanje takšne konference v veliki meri odvisno od Sovjetske zveze. Dejal je, da se gledišča treh zahodnih dežel o konferenci ujemajo. S kombiniranjem priprav po diplomatskih kanalih in s sestankom zunanjih ministrov bi morda najlaže pripravili konferenco najvišjih predstavnikov.

POD PRITISKOM JAVNEGA MNENJA

Namesto prepovedi

omejitev atomskih poizkusov? — Ameriška vlada proučuje nove razorožitvene načrte

Washington, 15. marca (Reuter). Današnji »Washington Post« piše, da nameravajo ZDA predlagati Sovjetski zvezi, naj bi opustili vse poskuse z atomskim orožjem, pri katerih se sprošča radioaktivnost, medtem ko bi se nadaljevali poskusi pod zemljo. Na vlado hudo pritiskajo, naj sprejme sovjetski predlog o opustitvi vseh poskusov z atomskim orožjem za dve ali tri leta ob ustreznem inšpekcijskem sistemu.

V ZDA prihaja do izraza težnja, da bi omejili atomske poskuse, ne pa da bi jih popolnoma prepovedali. Politični opazovalci opirajo to svoje mnenje na izjavo člana ameriške Komisije za atomsko energijo Wilarda Libeya v enem izmed kongresnih odborov, ki je dejal, da bi bilo moč omejiti poskuse tako, da bi povsem odpravili nevarnost radioaktivnega sevanja. V tej zvezi pravijo, da proučuje Komisija za atomsko energijo možnost, da bi z atomskimi eksplozijami globoko pod zemljo izkoriščali petrolejske vrelce in rudna bogastva.

Današnji »New York Times« poroča, da so se med predstavniki Komisije za atomsko energijo in privatnih industrij začeli preliminarni razgovori o izkoriščanju jedrskih eksplozij v mirnodobne namene.

Prav tako trdijo, da nameravajo ponuditi Sovjetski zvezi, da »popustijo« v vprašanju jedrskih poskusov, kar naj bi bila samo ena izmed 17 ali 18 novih zamisli o razorožitvi, ki jih zdaj proučuje vlada.

Te predloge bodo sestavili v okviru priprav na konferenco na najvišji ravni, ki bi bila julija ali avgusta. Prav tako trdijo, da je vlada sklenila, da bo do srede maja pripravila novo vrsto predlogov o razorožitvi.

ODMEV BRITANSKE JAVNOSTI NA NAPOVEDANI SESTANEK EISENHOWER — MACMILLAN

Razočaranje v Londonu

(OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA)

London, 15. marca

Poročilo o tem, da bo imel Macmillan 9. in 10. junija razgovore s predsednikom Eisenhowerjem v Washingtonu, so sprejeli tu s čudno mešanico ravnodušnosti in tihega razočaranja. Ravnodušnost je bržčas posledica prepričanja, da si Macmillan in Eisenhower nimata kaj prida povedati. Sicer pa sestanek ni napovedan zaradi potrebe po izmenjavi mnenj, marveč je predsednik angleške vlade že tako nameraval odpotovati v ZDA po zasebnih opravkih (da bi se udeležil diplomatskih ceremonij na neki univerzi, kjer je njegov stari oče po materini strani študiral medicino) in predsednik ZDA je sklenil, kakor je rečeno v uradnem poročilu Bele hiše, izkoristiti to priložnost, da svojega angleškega kolego in prijatelja povabi na dvodnevni razgovor.

Razočaranje pa izvira od trenutnega vtisa angleške javnosti, da se nameravata Macmillan in Eisenhower sestati v začetku junija, ker sta oba tako rekoč prepričana, da dotlej še ne bo nobenega konkretnega sklepa o sklicanju konference najvišjih predstavnikov. To prepričanje sicer ni nič posebno novega, saj so ga uradni funkcionarji Foreign Officea ob vsaki uradni in neuradni priložnosti izražali, odkar je svet začel govoriti o sestanku predsednikov vlad. Zdaj pa se je to prepričanje nenadoma razširilo tudi na mnoge optimiste, ki so bili do zadnjega pripravljeni staviti, da bo sklicana konferenca najvišjih predstavnikov že spomladi.

Dve stvari ne gresta čisto gladko, je namignil že pred nekaj dnevi sam predsednik vlade Macmillan, ko je v Spodnjem domu govoril o tem, da priprav na sestanek najvišjih predstavnikov žal ni moč začeti, dokler ne bodo razčiščena osnovna nesoglasja o tem, kaj naj bi pravzaprav pripravili, kar so takrat v opozicijskih krogih ironično razlagali kot razglasitev teze, da se je treba najprej pripraviti na priprave.

V kakšnem stadiju bodo »priprave na priprave«, ko se bosta Macmillan in Eisenhower 9. in 10. junija sestala v Washingtonu, še ni lahko predvideti. Optimisti so prepričani, da bo sestanek najvišjih predstavnikov takrat že zelo blizu. Ciničnі poznavalci diplomatskega mehanizma pa trdijo, da bo washingtonski sestanek uvod v priprave na pripravljanje priprav itd.

Konservativci so doživeli na dodatnih volitvah na izpraznjeno politično mesto v volilni enoti Calwingrow pri Glasgowu še en hud poraz. Na zadnjih splošnih parlamentarnih volitvah je konservativni kandidat premagal svojega laburističnega tekmeca s 14.000 proti 12.000 glasovom. Z njegovo smrtjo pa se je en sedež v Spodnjem domu izpraznil in zdaj so na dodatnih volitvah laburisti dobili to mesto. Laburistični kandidat je dobil nekaj nad 10.000 glasov (približno 2000 manj kakor na splošnih volitvah), toda konservativka lady Elliot (vdova pokojnega poslanca za to volilno enoto sira Waltera Elliota) je dobila samo kakih 8000 glasov ali blizu 6000 manj kakor njen mož pred tremi leti.

Liberalci tokrat niso imeli svojega kandidata, dva neodvisna kandidata pa skupaj nista dobila niti 2000 glasov. Na volitvah so torej jasno odločili konservativni volivci, ki so se množično vzdržali glasovanja. Presenečenje v vrste prejšnjih dodatnih volitev se je torej tu ponovilo: laburistični kandidat se mora za svojo zmago zahvaliti izključno konservativnim nezadovoljnežem, ki niso šli volit, ne pa večji podpori laburističnih volivcev.

K. Timotijević

ZDA

NOV SNEG

New York, 15. marca. (Reuter.) V vzhodnem delu ZDA je vso noč snežilo in je pihal močan veter. Snežilo je tudi še podnevi. V severnem delu države New York je zapadlo 40 cm snega, tako da so bile spet odrezane farme, okrog katerih so pred nekaj dnevi komaj odstranili snežne zamete. V Kanzasu je v zadnjih dveh dneh zapadlo 60 cm snega, tako da so dovažali farmarskim družinam hrano s helikopterji.

AVSTRIJA

HUD MRAZ

Dunaj, 15. marca. (AFP.) V vsej Avstriji je pritisnil hud mraz, zlasti v alpskih predelih. Na Tirolskem je nad 70 cm snega, blizu Bregenza v Vorarlbergu ga je skoraj 3 m, ponekod celo do 4 m. Promet na številnih cestah na teh področjih so morali ustaviti zaradi nevarnosti plazov.

Serija raket

Moskva, 15. marca. (Radio Moskva.) V Sovjetski zvezi so začeli izstreljevati serijo nad 100 raket z namenom, da bi dobili podatke o umetnih satelitih, ki krožita okrog Zemlje. Rakete izstreljujejo z nekega otoka na Arktiki ter s sovjetske ladje v antarktičnih vodah.

USPEŠNA PRIZADEVANJA V DELAVSKEM GIBANJU

UTRJEVANJE STIKOV

Zveza komunistov Jugoslavije in Socialistična zveza delovnih ljudi Jugoslavije vzdržujeta številne, prijateljske stike s komunističnimi in socialističnimi strankami ter naprednimi gibanji v svetu; ti stiki nas seznanjajo s pogoji in izkušnjami socialističnega razvoja v svetu, naši rezultati in izkušnje pa zanimajo socialistične in progresivne sile drugih dežel.

Ta široka aktivnost temelji na družbenem razvoju, ki je v obdobju po drugi svetovni vojni postavil v ospredje probleme razvoja socializma kot prevladujočega vprašanja sodobnega sveta. Socializem ni več le misel in težnja najnaprednejših ljudi, temveč vsakodnevna stvarnost in praksa milijonov. Nedvomno je k takemu razvoju socializma kot materialne in politične sile prispevala vrsta činiteljev, ki so v posameznih deželah različni, kakršne so pač zgodovinske, gospodarske in druge razmere. Zato ni moč trditi, da je razvoj socializma odvisen od zavestne politične akcije delavske stranke izključno določenega tipa n. pr. komunistične, kakor je tudi nevzdržno vztrajati na priznavanju take vloge izključno socialističnim ali socialnodemokratskim strankam ter drugim progresivnim gibanjem. Vloga in pomen zavestnih organiziranih socialističnih sil naj bi bila prav v iskanju skupnih poti in akcije raznih k socializmu stremečih gibanj in tokov ter odstranjevanje obstoječih monopolističnih teženj v mednarodnem delavskem gibanju.

V takem gledanju na problem razvoja socializma v svetu in današnjega stanja v mednarodnem delavskem gibanju je razlog, da vzdržujeta ZKJ in SZDLJ stike in razvijata stike z vsemi silami v svetu, ki se borijo za socializem, skratka z vsemi delavskimi gibanji v svetu, ki jih podpira delavski razred določene dežele. Taka vloga ZKJ in SZDLJ je toliko pomembnejša glede na dejstvo, da vlada v mednarodnem delavskem gibanju še vedno dokajšnja razcepljenost (med komunisti in socialisti oziroma socialdemokrati n. pr. ni nikakršnega partijskega sodelovanja), ki jo težnje po ekskluzivnosti in monopolizmu na eni in drugi strani le še poglabljajo. Premostitev takega stanja je možna le z medsebojnimi stiki, razgovori in z iskanjem poti, ki lahko omogoči skupno enakopravno akcijo vseh socialističnih sil in gibanj.

Jugoslovansko socialistično gibanje je v tem pogledu v določenem smislu v izjemnem položaju, saj vzdržuje prijateljske stike z vsemi demokratičnimi, socialističnimi in narodnoosvobodilnimi gibanji, pri čemer spoštuje načela enakopravnosti, nevmešavanja in medsebojnega spoštovanja. Meni namreč, da bi pristranost v vzdrževanju stikov samo s strankami in gibanji določenega tipa nujno zaoževala širino celotne socialistične akcije in s tem dejansko preprečevala nadaljnji razvoj socialističnih sil in gibanj. Pravilnost take usmeritve ZKJ in SZDL so pokazali uspehi našega vsestranskega sodelovanja v mednarodnem delavskem gibanju v minulih letih. Pri razvoju teh odnosov smo uvajali predvsem delovne oblike, kot so izmenjava delegacij, študijskih skupin, izmenjava izkušenj in mnenj v raznih seminarjih in podobno, tako s komunističnimi kot socialističnimi strankami.

Utemeljena je ugotovitev, da je to naše aktivno in konstruktivno sodelovanje v mednarodnem delavskem gibanju močno vzpodbudilo nadaljnje prizadevanje za vse širše enakopravno sodelovanje obstoječih socialističnih sil in gibanj v svetu. Izkušnje potrjujejo, da je treba tudi v bodoče utrjevati in krepiti stike in sodelovanje z vsemi demokratičnimi in delavskimi gibanji, ki uživajo zaupanje delovnih množic svojih dežel na najširši osnovi ter po načelih enakopravnosti in nevmešavanja v interesu miru in nadaljnjega razvoja socialističnih sil v svetu.

(l.)

PO ŠTIRIH TEDNIH AMERIŠKIH IN BRITANSKIH »DOBRIH USLUG«

PRELOM V SAIDIJI?

Minuli ponedeljek sta bila glasnika ameriško-britanskih »dobrih uslug« Robert Murphy in Harold Beeley zadnjič v Saidiji, v rezidenci tunizijskega predsednika Habiba Burgibe. Dva dni pozneje sta se v ameriškem poslaništvu v Tunisu zadnjič sestala z njegovima sodelavcema Bahijo Ladgamom in Sadokom Mokademom. Dan potem je Burgiba v svojem običajnem govoru po radiu napovedal, da »Tunižani letos 20. marca ne bodo praznovali obletnice svoje neodvisnosti, da bodo dotlej le za trdno vedeli, ali bo njih dežela zares svobodna ali pa se bodo morali za svobodo znova boriti. Še več: dotlej bodo vedeli, ali se nemara niso zmotili, ko so vse doslej verjeli — Zahodu.« In Félixu Gaillardu, ki se je namenil v petek pridobiti zunanjepolitični odbor francoske poslanske zbornica za svoje načrte o saharski gospodarski skupnosti in o novi vojaški zvezi v zahodnem Sredozemlju, je bil ta račun prekrižan. Mar se bo tudi on spotaknil ob načrtih, ki jih ni moč izpolniti, kakor se je to že zgodilo njegovemu predniku Guyju Molletu? Socialni republikanci socialisti in neodvisni mu odrekajo pokorščino. Po hodnikih Bourbonske palače sušljajo ime njegovega naslednika — generala De Gaulla.

Toda to bi pomenilo dokončni polom ameriško-britanskih dobrih uslug. In za Zahod bi pomenilo še mnogo več. Nevidna meja, ki si jo je washingtonski Pentagon zarisal v svojih afriških strateških načrtih nekje mimo alameinških vojaških grobišč, bi se utegnila nevarno premakniti v bližino njegovih oporišč v marokškem Noseru, Sidi Slimanu, Bengeriru, El Djami Sagimu in še dlje, vse do Tangerja in Casablance.

Potekli so že štirje tedni, odkar je bilo dogovorjeno ameriško-britansko posredovanje med Francijo in Tunizijo, ter dobra dva, odkar sta se Murphy in Beeley prvič zglasila pri Burgibi. Tunizijski predsednik je tedaj postavil kočljive pogoje: umik francoskih sil iz Tunizije — in tega je podprl z njihovo izolacijo, s pregonom francoskih konzulov iz zahodnih in južnih krajev dežele — ter ureditev alžirskega problema v okviru sodobnega Magreba, neodvisne Severnoafriške federacije — in v tem sta mu pritegnila

Tuniška felaha za lesenim plugom

tudi maroški sultan Mohamed ter Alžirska osvobodilna fronta. Vendar je Murphy tedaj krenil v London in Pariz še kar dobre volje. Saj mu je Burgiba zatrdil, da si ne more misliti, da se Magreb ne bi oprl na Zahod.

Tedaj pa je Félix Gaillard skoval lisjaški načrt, ki naj bi Ameriki in Britaniji obvaroval njune vojaške interese v Severni Afriki, Franciji dokončo prisodil Alžirijo in nemoteno eksploatacijo Sahare, Tunizijo in Maroko ter celo Libijo pa ujel v dvojno past saharske gospodarske skupnosti in sredozemske vojaške zveze, v kateri bi jih doletela še daleč hujša usoda kakor arabske dežele v Bagdadski zvezi in v petrolejskih koncernih na Bližnjem in Srednjem vzhodu, kjer so njih kralji in šejki »rešili« vsaj polovico dobička od ondotne nafte.

Ves Magreb se je pri priči ovedel nastavljene zanke. Burgiba Gaillardu sploh ni odgovoril. Opozoril je Dullesa: Amerika naj se odloči, naj izbere med Francijo in Severno Afriko, med kolonializmom in svobodnim Magrebom. O tunizijski suverenosti v Bizerti ni debate. O tuji kontroli tunizijskih letališč prav tako ne. Šele ko bo Zahod s Francijo vred vse to slovesno potrdil, bo Tunizija nemara v tujini poiskala strokovnjake, da bodo pomagali vzdrževati njeno veliko letalsko in mornariško oporišče in se tudi prepričali, da s tunizijskih letališč ne vzletajo tovorna letala v smeri proti Alžiriji.

Gaillard je izzval vihar tudi doma, na desnici, spričo katere so zamaň vsi protesti in opomini vseh treznih francoskih politikov, javnih in kulturnih delavcev. Francija si ne more dovoliti indokitajskega Dien Bien Fuja v Severni Afriki? Niti za ceno zataje njene lastne ustave, ki govori o Francoski uniji, ki naj bi bila nadomestila nekdanji Francoski kolonialni imperij in v kateri naj bi »Francija ostale narode privedla do svobode, da bi sami upravljali svoje dežele in sami demokratično opravljali svoje posle«?

V letu 1954, malo pred tistim 1. novembrom, ko so Alžirci zgrabili za orožje, je bilo v deželi med domačini 94 % nepismenih, med priseljenimi Evropci 8. Vsa industrija je bila v rokah Francozov in prav tako vsa donosna obdelovalna zemlja. Tri francoske družbe ter Shell so imele na 12 milijonih hektarov v alžirski Sahari izključno pravico do iskanja in črpanja nafte. Ves dobiček od produkcije 118.000 ton petroleja, 1,5 milijona železa, 37.000 ton svinca in cinka, 758.000 ton fosfatov, 55.000 ton mesa, 27.000 ton olja, 19 milijonov hektolitrov vina, 10.000 metrskih ton tobaka, 50.000 ton žveplene kisline, 630 tisoč metrskih ton cementa je odtekel v Francijo. Pri tem je alžirski delavec v enakih delovnih pogojih zaslužil komaj desetino toliko ko francoski. In v dveh kolegijih alžirske »zbornice« je imelo 7 milijonov Alžircev (1,450.000 volivcev) prav toliko poslancev kakor 850.000 Evropcev (480.000 volivcev).

Zdaj traja vojna v Alžiriji že dobra štiri leta in niti francoska vlada ji ne vidi več konca. Utvare iz francoske ustave so se izkazale v najhujše zatiranje in razdejanje. Francoska policija je v svojih zaporih mimo vsega drugega gorja do smrti izmučila 3000 Alžircev (po podatkih iz Alegove knjige »Vprašanje«, ki jih doslej še nihče ni demantiral). Orožje Atlantske zveze je Francija naperila na alžirske borce. Kdo naj še verjame Gaillardu in njegovim načrtom o sredozemskem zavezništvu?

Niti »Parisien liberé«, ki ga napada prav z nasprotnih pozicij: »Ekonomsko sodelovanje Francije in Magreba? Mar naj to pomeni, da bodo Tunizija, Maroko ali Libija pomagali Franciji financirati eksploatacijo saharske nafte? Le s čim? Morda z dolarji in funti, ki jim jih bodo velikodušno posódili Američani in Britanci, da bi se tako za njihovimi hrbti sami vtihotapili v francosko Saharo? In s Francijo delili profite? ... Ali pa sredozemski obramni pakt? Le kdo verjame, da bosta Tunizija in Maroko na lepem podprla Francijo v boju proti alžirskim felahom? Ali da bo v tej zvezi soliden zaveznik Britanija, ki še nedavno ni imela nobenega bolj nujnega opravka, kakor da je Tuniziji dobavila orožje za boj proti Franciji?«

Tako sta Gaillard in Murphy z obeh strani dobila odgovor, kakršen jima gre. Le da je Burgiba v teh zadnjih dveh tednih prišel še do spoznanja, da se je zmotil tudi v tistih, ki so mu prišli ponujat slabe usluge za dobre, Gaillardove »načrte« namesto magrebske neodvisnosti. Zdaj je posrednikom ostal le še premislek: ali zadnje srečanje v Saidiji ne pomeni preloma namesto sprave.

a. g.

O SVETOVNEM PRVENSTVU V MALEM ROKOMETU

Finale v dvorani »Selerbinder«

Dvorana »Selerbinder« v Berlinu je ostala prazna in tiha. Utihnilo je viharno vzpodbujanje gledalcev, osem najboljših reprezentanc sveta je zapustilo dvorano, ki je bila vsak dan svetovnega prvenstva v malem rokometu nabito polna.

Z največjim zadovoljstvom so jo zapustili Švedi, novi svetovni prvaki. Tudi tokrat so potrdili svojo veliko vrednost, zlasti v finalni tekmi s Čehoslovaki so prikazali hiter in dinamičen rokomet, izkazali so se z odlično tehniko ter z bogatim repertoarjem strelov. Vsi igralci so bili zelo izenačeni, vendar brez odličnega vratarja Rolanda Matsona nikdar ne bi osvojili prvega mesta. Tega visokega in robustnega mladeniča so vsi strokovnjaki proglasili za najboljšega vratarja prvenstva. Lahko bi dejal, da je bil skoraj nepremagljiv.

Češkoslovaška reprezentanca nas je v srečanju s Švedi nekoliko razočarala. Videz je bil, da so njenim igralcem pošle zadnje rezerve vzdržljivosti. Danci na svetovnih prvenstvih nimajo sreče. Pred prvenstvom so se dvakrat srečali s Švedi. Rezultat je bil 1:1. Zato je razumljivo, da je za polfinalno srečanje med tema dvema rivaloma vladalo izredno zanimanje. Srečali sta se najboljši reprezentanci sveta. Take tekme še niso videli. To, kar sta počela oba vratarja Matson (Švedska) in Mortensen (Danska), skoraj ni moč popisati in verjeti. Rezultat je bil vseskozi tesen. Akrobatski skoki napadalcev v vratarjev prostor, odlični streli ter hitri protinapadi, zdaj enih zdaj drugih, so se vrstili iz minute v minuto. Danci so se uspešno zoperstavili po robu novim svetovnim prvakom in vzlic porazu dokazali, da so druga najboljša reprezentanca.

Čehoslovaki so od prejšnjega prvenstva precej napredovali, nemška reprezentanca pa je razočarala svoje občinstvo. Nekateri pravijo, da je bila temu kriva neugranost, saj so imeli Nemci le nekaj dni skupnega treninga.

Jugoslovanski igralci se bomo morali še precej izpopolnjevati, sicer bomo zaostali v primeri z drugimi. Naša igra je vse preveč statična in prepočasna.

Prvi nastop naše reprezentance se je končal s popolnim neuspehom. Le v tekmi z Avstrijo je zadovoljila. To pa je bilo tudi vse. Glede na igro in kvaliteto, ki jo je prikazala, je uvrstitev na osmo mesto povsem realna. Z malo več sreče in boljšo igro pa bi lahko dosegli celo peto mesto. K slabemu plasmaju so precej prispevali slabi vratarji. Zanimiva je izjava priznanega strokovnjaka za rokomet, trenerja švedske reprezentance Curda Wadmarla: »Vaše moštvo igra brez vratarja. Tudi mi ne bi dosegli takšnega uspeha, če bi imeli slabega vratarja.« Menim, da je vsak komentar odveč. Na povabilo naše zveze nas bo Curd Wadmarle obiskal v jeseni in nam pomagal izboljšati kvaliteto našega rokometa.

Organizacija prvenstva je bila odlična, dvorana pa je bila premajhna za izredno veliko število gledalcev, ki so ostali brez vstopnic in so se morali zadovoljiti s televizijskim prenosom.

Papež

Bogdan Cvijetič se je odlikoval s prodori

Partizan : Hajduk 5:1 (3:1)

Beograd, 15. marca. Pred 10.000 gledalci je v Beogradu v srečanju zvezne nogometne lige Partizan premagal Hajduka z rezultatom 5:1 (3:1).

Partizan je že v 15 minutah dosegel tri gole. Hajduk je začel zelo slabo, tako da je Partizan popolnoma diktiral igro. Tudi v nadaljevanju so gostje imeli podrejeno vlogo in le malo je manjkalo, da niso doživeli pravo katastrofo.

Lokomotiva : Uljanik 3:1

Zagreb, 15. marca. — Na igrišču Zagreba je bila danes popoldne prvenstvena tekma XVI. kola prve conske lige med Lokomotivo in Uljanikom. Zmagali so Zagrebčani z rezultatom 3:1 (1:0). Strelci: Sobočan v 8. (1:0) in 68. (2:0), Abadžić v 83. (3:0) in Malivuković v 85. (3:1). Pred približno 2000 gledalci je zelo dobro sodil inž. Skalar iz Ljubljane.

Tekma je bila v glavnem nezanimiva. Gostje so bili oslabljeni, ker ni nastopil njihov najboljši igralec Crnjul, šest nogometašev pa je zjutraj še ležalo v postelji zaradi gripe. Tudi Lokomotiva je komaj spravila skupaj kompletno enajstorico, saj je njen igralec Bosanec igral s težko poškodovano ramo.

J. P.

»JAHORINSKI POKAL«

Neuspeh naših smučarjev

Jahorina, 15. marca. Ob oblačnem in meglenem vremenu se je danes na Jahorini začelo mednarodno tekmovanje za »Jahorinski pokal«, ki na njem sodelujejo smučarji iz Avstrije, Bolgarije, Romunije, Vzhodne Nemčije, Švice, ZDA in Jugoslavije. Danes je bilo tekmovanje v veleslalomu na 2000 m dolgi z višinsko razliko 400 m in 53 vratci. Najboljši Jugoslovan Stanko Klinar se je plasiral šele na peto mesto, Dornik pa je bil diskvalificiran, ker je izpustil vratica.

Rezultati: Popangelov (Bolg.) 2:07,2, Niesbaumer (Avstr.) 2:07,5, Stecsenius (Madž.) 2:10,3, Tallhammer (Avstr.) 2:10,5. Klinar (Jug.) 2:13,9. Markulin je bil deveti, Zugovic petnajsti itd. — Ženske: Schiki 1:47,3, Popodi (obe Avstr.) 1:53,1, Goll (Koroška) itd. Jugoslovanka Nikačević je bila deseta.

NAMIZNOTENISKI TURNIR V BRATISLAVI

Jugoslovanski finale

Praga, 15. marca. Po končanem moštvenem tekmovanju za »Donavski pokal« so bila v Bratislavi tekmovanja posameznikov. V finalu se bosta srečala Jugoslovana Harangozo in Marković II. V osmink finala je Harangozo izločil Franića s 3:1, Marković II pa je porazil Pelakovića z istim rezultatom. V četrtfinalu je Marković II premagal Markova (Brno) s 3:0. V polfinalu je ta naš igralec premagal s 3:1 še Ostravičkega (ČSR), Harangozo pa Štepika z istim rezultatom.

Pokal predsednika republike za šahovski festival

Beograd, 15. marca. — Predsednik republike Tito je podaril prehodni pokal za zmagovito moštvo na mednarodnem šahovskem festivalu v Vrnjački Banji. Festival bo od 23. do 25. maja v okviru proslav »Dneva mladosti«.

Tekstilac spremenil ime

Minulo nedeljo je v Zagrebu gostoval član prve nogometne cone varaždinski Tekstilac. Iz razgovora s predsednikom tega nogometnega kluba smo zvedeli, da se je Tekstilac na zadnji skupščini preimenoval v nogometni klub »Varteks«. Potemtakem igra Odred v nedeljo ne s Tekstilcem, ampak že z Varteksom.

Gligorič začel s finišem

Po zmagi nad Lukičem je Ivkovu tik »za petami«

Sarajevo, 15. marca. — Po dnevu počitka se je pričakovalo, da se bodo favoriti podali v XIV. koju v boj z novimi silami, toda ob splošnem razočaranju so Ivkov, Matanović in Djurašević hitro remizirali, le Gligorić si je z vso energijo prizadeval, da bi v srečanju z Lukičem osvojil celo točko. To se mu je danes v nadaljevanju (59. poteza) tudi posrečilo. Ostale prekinjene partije XIV. kola, ki so jih nadaljevali danes, so se končale takole: Ćirić—Matulović 0:1 (60. p.), Sokolov—Janošević 0:1 (53. p.).

Trifunović in Ivković sta ponovno prekinila v remi položaju, Cuderman in Bogdanović pa v dobljenem položaju za Bogdanoviča. Nekaj zanimivosti s posameznih partij:

VSE PO TEORIJI

Vukčević se je nasmejal, ko je v 16. potezi remiziral z Ivkovom. Vem še za dve potezi, je dejal Vukčević. To je bila poznana varianta zaprte španske partije, ki se je že večkrat ponovila na tem šampionatu. Vukčević je predlagal remi, ki ga je Ivkov kot črni sprejel, ker ni hotel tvegati, kot je pozneje sam dejal.

Matanović je v srečanju s Karaklajićem izbral neko starejšo potezo, ki pa je bila za črnega slabša kot je velemojster pričakoval. Z njo je precej presenetil svojega partnerja. Nasprotnika sta se sporazumela za remi.

Puc je v srečanju z Milićem nagio izenačil igro, toda njegov partner je pozneje je prišel do rahle iniciative, toda ni tvegal, ker mu je za 15 minut ostalo 19 potez. Sprejel je predlagani remi.

DIMC VSE BLIŽE MOJSTRSKEMU NASLOVU

V tem kolu je Dimc učinkovito dobil partijo s Sofrevskim in s tem napravil nov korak k osvojitvi mojstrskega naslova. V začetku je bil položaj izenačen, pozneje pa je Sofrevski slabo nadaljeval, tako da je prišel črni do močne iniciative. Odločitev je padla, ko je Dimc prodrl s svojo trdnjavo in zagrozil z matom.

Bogdanović je zelo originalno izvedel otvoritev v srečanju s Cudermanom. Hitro je prevzel iniciativo in oslabil položaj belega. Ob prekinitvi sta imela nasprotnika enak material, toda Cudermanove figure so bile blokirane.

»ZADOVOLJEN SEM Z IGRO PROTI VELEMOJSTROM«

Ivković je ves čas izvrstno igral proti Trifunoviću. Ob prekinitvi je izjavil: »Prepričan sem, da sem dobro igral. Verjetno sem bil v določenih trenutkih v boljšem položaju.«

To je bila pozicijska partija, v kateri se je mladi mojstrski kandidat iz Pančeva odlično držal.

Ćirić je doživel že drugi zaporedni poraz. Matulović je dvakrat odklonil ponudbo za remi, kar se je izkazalo kot utemeljeno.

Stanje na tabeli po XIV. kolu: Ivkov 9,5, Gligorić in Matanović 9, Matulović in Djurašević 8,5, Trifunović 7,5 (1), Dimc, Milić in Ćirić 7,5, Bogdanović 7 (1), Puc, Vukčević in Sokolov 7, Janošević in Vuković 6,5, Sofrevski 6, Lukić 5, Cuderman in Ivković 4 (1), Karaklajić 3 točke.

Pol točke za Smislova

Moskva, 15. marca. V nadaljevanju dvoboja za naslov svetovnega šahovskega prvaka se je prekinjena četrta partija med Smislovim in Botvinikom končala v 81. potezi z remijem. Peta partija, ki bi morala biti danes, je bila odložena zaradi bolezni Botvinika. Stanje dvoboja je sedaj 3,5:0,5 za Botvinika.

Prve prijave za Portorož

Minuli petek so se v Portorožu sestali člani predsedstva z načelniki posameznih sekcij pripravljalnega odbora za letošnje velike mednarodne šahovske prireditve v Portorožu in Piranu.

Na sestanku so ugotovili, da potekajo v glavnem vse nujno potrebne priprave v redu, vendar bo potrebno z nekaterimi adaptacijami nekoliko pohiteti. To velja v glavnem za ureditev igralne dvorane in raznih stranskih prostorov za informacijsko službo, številne novinarje in druge.

Poznano je, da se bo že 4. avgusta začel v Portorožu medconski šahovski turnir za svetovno prvenstvo, na katerem bo sodelovalo 21 svetovno znanih velemojstrov in mednarodnih mojstrov. Kot smo zvedeli, so se te dni prvi prijavili velemojstri iz Sovjetske zveze Talj, Petrosjan, Bronstein in Averbach. Z njimi bo prišlo še pet spremljevalcev in sekundantov. Od 6. do 12. septembra bo v Piranu prvi svetovni kongres problemistov z 80 udeleženci, kmalu zatem pa bo od 19. do 25. VI. portoroški šahovski festival s štirimi mednarodnimi turnirji.

Da bi vse prireditve ob naši obali imele v svetu primeren odmev, so prireditelji predvideli za posebne serije znamk, izdelavo posebnih poštnih žigov in posebnih cigaret ljubljanske tobačne tovarne. V okviru programa »primorskih iger« bo letos v času portoroških šahovskih prireditev Plesna zveza Slovenije izvedla v Portorožu velik mednarodni plesni turnir in revijo južnoameriških plesov.

TELOVADNI DVOBOJ V ZEMUNU

Vodi Slovenija

Zemun, 15. marca. — V Zemunu se je začel dvoboj v vajah na orodju med moškimi in ženskimi reprezentancami Slovenije in Srbije. Po prvih treh disciplinah vodi v moški konkurenci Slovenija s 153,50 : 152,25. Najboljši posameznik je doslej Milenko Lekić, ki je zbral 27,25 točk. Pri članicah sta obe vrsti zbrali isto število točk — 103,25. Najboljša je bila Tereza Kočiš (Srbija) z 18,90.

Brzojavke

● OSLO, 15. marca. (AP.) — Sovjetski smučar Pavel Kolčin je danes zmagal v smučarskem teku na 50 km v Holmenkollenu pri Oslu v času 3:10,46 ure pred Fincem Koistinenom in Norvežanom Brendenom.

● BUDIMPEŠTA, 15. marca. (Tanjug.) — Na turnirju odbojkaric je Madžarska premagala Jugoslavijo s 3:1, Vzhodna Nemčija pa Francijo s 3:2.

● BEOGRAD, 15. marca. (Tanjug) — Za mednarodni turnir v Bognor Regisu, ki bo od 9. do 19. aprila, je določen Ivkov in še en naš predstavnik, katerega ime še ni poznano.

SKRB ZA DELAVCE TERJA SODELOVANJE VSEH DRUŽBENIH SIL V TOVARNI

LEP PRIMER IZ ŽIVLJENJA KI NAKAZUJE NOVO POT

Koristna diplomska naloga, za katero so socialni delavci proučevali socialne probleme v Tobačni tovarni v Ljubljani

Pred nekaj meseci so prišli v Tobačno tovarno štirje socialni delavci. Odločili so se za ta poklic in zdaj so se »službeno« prvič znašli tam, kjer jim bo poslej mesto: sredi življenja, med delovnimi ljudmi.

ZAKAJ »INVAZIJA« PRAV V TOBAČNO TOVARNO?

Te »invazije« ljudi, ki naj bi tu zbrali gradivo za diplomsko nalogo, prav gotovo ne smemo razumeti tako, da bi bila Tobačna tovarna med tistimi podjetji, ki so do sedaj prav malo storila za izboljšanje življenja svojih zaposlenih. Ne, tu so že doslej izvedli nekatere koristne ukrepe, kljub temu pa se je pokazalo, da je za urejanje mnogih socialnih problemov nujno potrebna roka socialnega delavca. Ta naj bi proučeval socialna vprašanja, jih posredoval upravnim organom in sindikalni organizaciji ter pomagal pridobiti vse družbene sile za njih rešitev na najboljši in najuspešnejši način. Ker je Tobačna tovarna močno podobna mnogim podjetjem lahke industrije, kjer so zaposlene pretežno ženske, bodo ugotovitve socialnih delavcev o življenju v njej gotovo zanimive za precejšen krog ljudi.

V novo preurejenem prostoru za odmor se delavke odpočijejo in v miru pomalicajo

POTREBNA JE ŠIROKA PREVENTIVNA DEJAVNOST

Osnovno načelo socialnih delavcev, ki bodo prišli v naša podjetja, je usmerjenost v preventivno delo, ob tem pa seveda urejanje posameznih perečih primerov. V tovarnah, kamor prihajajo na delo povečini ženske, izstopajo predvsem naslednja vprašanja: urejevanje medsebojnih odnosov, delo z mladimi delavkami, ki se prvič vključijo v proizvodni proces, pomoč nezakonskim materam, družbena pomoč zaposleni ženi, varstvo otrok, vsaj delna ureditev prehrane itd.

MED MNOGIMI PROBLEMI — VPRAŠANJE PREHRANE

Tako kot v številnih podjetjih, si tudi delavke Tobačne tovarne na kaj različne načine urejajo svoja gospodinjstva. To je pokazala tudi anketa, ki so jo med svojim bivanjem v tej tovarni izvedli socialni delavci. Zajeli so štiri skupine delavk: prva skupina: poročene, ki kuhajo po delu hrano same doma; druga skupina: poročene in samske, ki jim vodijo gospodinjstvo sorodniki; tretja skupina: samske, ki si same pripravljajo hrano doma, in četrta skupina: poročene in samske, ki so abonirane v menzi.

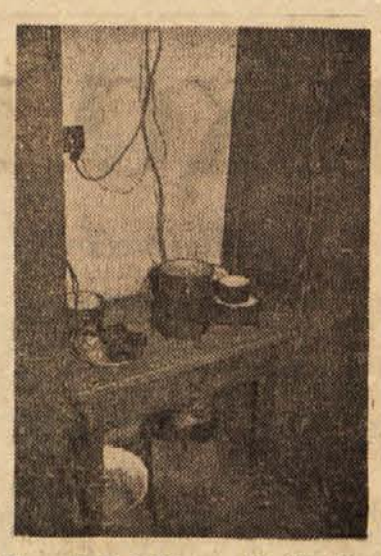
Na osnovi ankete so ugotovili, da so v najslabšem položaju poročene delavke, ki po opravljenem delu v tovarni same vodijo doma še gospodinjstvo. Kalorična vrednost hrane je daleč izpod normale, neugodna je razporeditev obrokov, hrana je pa tudi zelo enovrstna. Dvojno delo žene tudi močno izčrpava. Dokaj bolje imajo urejeno življenje delavke iz druge skupine, ki jim v gospodinjstvu nekdo doma pomaga, prav tako delavke, ki se hranijo v menzi. Za tretjo skupino, ko si samske delavke same pripravljajo hrano, pa je neugodno predvsem to, da je njihova hrana vse premalo raznolika in na hitro pripravljena.

ZA PODKREPITEV NAČELNIH TRDITEV — STVARNE ŠTEVILKE

O tem, kako vpliva pravilna prehrana na dobro zdravstveno stanje, smo že večkrat pisali, tu pa so tudi številke: pri primerjavi vidimo, da imajo delavke Tobačne tovarne, ki si same pripravljajo hrano, letno povprečno 17 dni bolezenskih izostankov. Med onimi, ki se hranijo v menzi, pa je bolnih dokaj manj, na leto imajo povprečno po osem dni bolezenskih izostankov. Vedeti pa moramo tudi, da zaradi nepravilne prehrane ne trpi le zdravje posameznic, temveč nosi škodo tudi podjetje, saj je na primer Tobačna tovarna med tistimi, ki plačuje dodatni prispevek za socialno zavarovanje zaradi večjega števila bolezenskih izostankov. Odstotek 2,3, kolikor znese to doplačilo, pomeni precejšnjo vsoto. Če bi tolikšno vsoto namenili za ureditev prehrane, bi dosegli dvojno korist. Bilo bi manj bolezenskih izostankov, večja pa bi bila tudi delovna storilnost v proizvodnji.

VSO PREDNOST TOPLEMU OBROKU!

Mnogih vprašanj prehrane tovarna v svojem okviru ne more urejati. Zelo veliko pa lahko stori, če pravilno organizira pripravljanje toplih obrokov za malico med delom. V Tobačni tovarni imajo kuhinjo, in tudi tople obroke pripravljajo. Delavski svet se je za to zavzel, za kar mu gre nedvomno pohvala, spregledali pa so v tovarni nekatere stvari, ki so jih sedaj ugotovili socialni delavci. Ti so namreč preračunali kalorično vrednost teh obrokov, hkrati pa vrednost kosil, ter to primerjali s ceno. Na dan je prišlo dokajšnje nesorazmerje, ki ga je sicer na oko težko ugotoviti. Za toplo malico, vsebujočo 220 kalorij, so delavke plačevale 20 dinarjev. Posluževalo se jih je okrog 300 delavk, kar znaša okrog 50 odstotkov zaposlenih. Kosilo v menzi je imelo 1800 kalorij, stalo pa je 60 dinarjev. Abonirani je bilo okrog 11 odstotkov zaposlenih. Tako torej vidimo, da so bile malice glede na količino kalorij in na ceno prepičle in da je bil zanje prispevek podjetja za režijo dokaj manjši kot za kosilo. To pa seveda ni v redu, kajti prav s cenenimi in kvalitetnimi malicami bi radi dosegli, da bi jih jemalo čimveč delavk. Te naj bi imele od tega tudi dejansko korist, saj jim bi bil tak kvaliteten obrok dokajšnje dopolnilo k prehrani, hkrati pa bi pomoč podjetja uživala večina delavstva, ko kosi v menzi dokaj manjše število zaposlenih.

Tu so kuhalniki v mali niši, kjer si 7 sostanovalk pripravlja svojo hrano

V TOVARNI NISO NALETELI NA GLUHA UŠESA

Tovarna, ki je že doslej skušala pomagati članom kolektiva, je z velikim razumevanjem sprejela predloge socialnih delavcev. Dogovorili so se, da bo v bodoče kuhinja pripravljala kalorično dosti močnejše in tudi raznolike obroke za malico, del stroškov zanje pa bo prevzelo podjetje. Hkrati so se domenili z obratno ambulanto, naj delavke z bolj dostopnim zdravstvenoprosvetnim delom prepriča o škodljivosti pretiranega varčevanja na račun prehrane.

STANOVANJA IN ŠE KAJ

Ob veliki stanovanjski stiski je Tobačna tovarna z zidavo novih blokov začela dokaj uspešno urejati tudi to težavo. Lani so zgradili 14 stanovanj in 6 garsonjer, letos bo dograjenih 32 enosobnih stanovanj, prihodnje leto pa bo pod streho stavba, ki so jo letos začeli graditi in kjer bo prostora za 50 samskih delavk in delavcev. Seveda je to v primeri s številom prošenj še vedno premalo. V velikih težavah so predvsem matere z nezakonskimi otroki.

Le začasno so prišli v Tobačno tovarno socialni delavci. Stalno nastavljeni v tej in v mnogih drugih tovarnah bodo našli težavno, a hvaležno področje dela ter bodo najboljši pomočniki organom družbenega upravljanja in organizacijam, ki si že sedaj marsikje zelo prizadevajo pomagati delovnim ljudem, pa jim je brez strokovne pomoči težko najti najpravilnejšo in najuspešnejšo pot.

M. N.

Ukrepi za organizacijo prometa s kmetijskimi pridelki

Določena so splošna načela, na podlagi katerih bodo izdani ustrezni predpisi

V zadnjem času je bilo mnogo razpravljanja o organizaciji odkupa in trgovine s kmetijskimi pridelki. Na temelju izkušenj, analiz in realnih možnosti so bila nato postavljena naslednja načela za organizacijo prometa s kmetijskimi pridelki, o čemer bodo v kratkem sprejeti tudi ustrezni predpisi.

Gre predvsem za mesto in vlogo organizacij za promet s kmetijskimi pridelki (zadružnih in trgovskih). Kmetijske zadruge, ki so se že močno uveljavile v odkupu, naj v načelu tudi v bodoče zajemajo ves odkup na svojem področju. Izjemno naj bo dovoljeno trgovskim podjetjem, da imajo svoje odkupne postaje, kjer bodo lahko odkupovale pridelke neposredno od proizvajalca, to pa le tam, kjer ni pogojev, da bi zadruge same odkupovale določene pridelke in kjer bo to z odločbo dovolil republiški sekretariat za promet v sporazumu z republiško zadružno zvezo.

NALOGE POSLOVNIH ZVEZ

V tej zvezi so bila postavljena tudi načela za poslovanje zadružnih poslovnih zvez. Te imajo predvsem nalogo pomagati zadrugam pri organizaciji proizvodnje in prometa kmetijskih pridelkov. Neposredno se bodo lahko ukvarjale s prometom le tedaj, kadar zadruga ni dovolj sposobna, da bi sama prodala odkupljene pridelke. Toda tudi v tem primeru bo poslovna zveza poslovala za kmetijsko zadrugo samo kot nien agent oziroma kot komisionar za provizijo, ki bo po svoji višini maksimirana. To pomeni, da se poslovne zveze ne bodo mogle vključevati v promet kot trgovino na debelo. Posebno važna je naloga poslovnih zvez, da za zdruge opravljajo razne prometne usluge, kakor na primer prevoz, vskladiščenje, predelayo blaga itd.

VLOGA TRGOVINE

Z novimi predpisi bo deloma zožena tudi vloga trgovine na debelo s kmetijskimi pridelki. Predvidene so tri oblike takih trgovskih podjetij, in sicer podjetja za preskrbovanje mest in velikih potrošnih središč, ki lahko nabavljajo blago od zadrug, poslovnih zvez in kmetijskih posestev, prodajajo pa samo trgovini na drobno ob izključitvi preprodaje drugim grosistom, nadalje podjetja, namenjena izključno intervencijam na trgu po nalogu zveznih organov (odkup presežkov, ki se teže prodajo, odkup po garantiranih cenah, uvoz, državne rezerve) in naposled specialna trgovska podjetja za promet z blagom po posebnih pogojih (na primer za promet s kožami in volno), pri čemer bo o obstoju takih podjetij odločal zvezni organ za blagovni promet.

Predvidena je še organizacija trgov na debelo v velikih potrošnih središčih, kjer bodo proizvajalne organizacije (kakor zadruge, kmetijska posestva, ekonomije) neposredno prodajale blago trgovini na drobno in velikim potrošnikom. Tudi trgi na drobno bodo nadalje obdržali svojo vlogo pri preskrbi mest. Predvideno je oblikovanje posebnih skladov za kritje rizika oziroma morebitnih izgub zaradi nihanja cen na trgu. V okviru novih predpisov je določena tudi kontrola odkupnih cen in cen, po katerih trgovine na debelo prodajajo svoje blago. Za določene važnejše pridelke se bodo zadružne zveze in trgovinske zbornice ob udeležbi organov državne uprave lahko dogovarjale o odkupnih cenah, upoštevajoč pri tem položaj na trgu, zlasti pa razmerje ponudbe in povpraševanja. V trgovini na debelo je predvidena tudi določena kontrola višine trgovske marže. To nadzorstvo bo prepuščeno ljudskim odborom.

S.

Nad 125.000 novih šoferjev

Vsako leto imamo pri nas več motornih vozil. Spričo tega zadeva Avto-moto zveza Jugoslavije na mnoge težavne naloge in probleme. Naš beograjski dopisnik se je obrnil na generalnega sekretarja Avto-moto zveze Jugoslavije Branka Savičeviča s prošnjo, naj mu pojasni te najvažnejše naloge.

Naloge Avto-moto zveze so iz dneva v dan obsežnejše in se nanašajo predvsem na zboljšanje tehnične kulture in znanja med najširšimi ljudskimi množicami s področja motorne tehnike. Razvoj avtomobilizma in motociklizma nam narekuje še hitrejši tempo šolanja sposobnih kadrov, ki bodo kos motorni tehniki, tako da jo bodo znali vsestransko uporabljati. Motornih vozil: potniških in tovornih avtomobilov, avtobusov, motociklov, traktorjev, buldožerjev in drugih strojev uporabljamo čedalje več v vseh panogah industrije, kakor tudi v kmetijstvu, ki se tudi čedalje bolj mehanizira. Za čim uspešnejše šolanje kadrov je Avto-moto zveza ustanovila 440 avtomobilskih šol s 1530 družbenimi šolskimi vozili. V zadnjih desetih letih se je v teh šolah usposobilo 88.650 avtomobilistov, amaterjev in poklicnih šoferjev, 30.448 motociklistov in 6131 traktoristov. Od teh je kakih 25.000 poklicnih šoferjev vključenih v razne panoge našega gospodarstva, industrije in kmetijstva.

145 DRUŽBENIH DELAVNIC ZA POPRAVILO ŠOLSKIH VOZIL

Strokovnega učnega kadra imamo dovolj, v šolah dela 500 amaterjev, prostovoljnih in poklicnih predavateljev. Razen tega imamo za popravilo šolskih vozil 145 družbenih delavnic, ki skrbe, da je vozni park za šolanje v redu. Razen šolanja kadrov posvečajo avto-moto društva in organizacije veliko pozornost tudi izvenarmadni vzgoji svojega članstva. V tem smislu organizirajo terenske vožnje in tečaje za oceno, kombinirane z izvenarmadnimi vojaškimi vajami.

Obširen program dela avto-moto organizacij zajema tudi pionirje. Pouk v šolah, za katere imamo poljudne publikacije in brošure, seznani mladino z motorno tehniko in glavnimi pravili varnosti v cestnem prometu.

Domač in tuj avto-moto turizem in njegov razvoj sta naloga, ki ji posvečamo zadnja leta veliko pozornost. Milejši carinski predpisi in razvoj domače motorne industrije sta zadnje čase znatno pripomogla k njegovemu razvoju. Razvoj domače motorne industrije pa je vplival na to, da se avtomobilizem in motociklizem pri nas razvijata kot športa.

Vse to so obsežne naloge, je poudaril na koncu Branko Savičević, ki nas čakajo po pomembnih uspehih v desetletnem delu. Vendar pa zadevamo na dva težavna problema, ki otežkočata vsestransko in uspešno delo, zlasti zdaj, ko je tudi ljudem, ki se ne zanimajo za avtomobilizem in motociklizem, jasno, da je motornih vozil v naši deželi vsak dan več. Ta dva problema sta: nezadostna gmotna sredstva in nezadostno število vozil za šolanje, ker uporabljamo v glavnem vozila, ki jih je izločila vojska, z njimi pa ne moremo doseči zaželenih uspehov.

N. K.

Prvi koraki k pocenitvi svinjskega mesa

Na vojvodinskem trgu je cena prašičev že močno popustila

Pred tremi tedni smo poročali, da je zlede na razne okolnosti, zlasti glede na smotrno povezane ekonomske ukrepe pričakovati, da bo kmalu prišlo do preobrata na živilskem trgu, zlasti na trgu prašičev, in da se bo moralo prej ali slej poceniti tudi svinjsko meso. Te napovedi niso bile nerealne in se že uresničujejo.

Znano je, da so konec lanskega leta in v januarju dosegli prašiči v Vojvodini izredno visoko ceno 250 do 270 dinarjev, izjemoma tudi do 300 din za kilogram žive teže. Ta cena pa se ni mogla dolgo držati, saj so rejci že lani kmalu po rekordni letini koruze močno razširili rejo in pitanje prašičev. Tako prihaja zdaj postopno več blaga na trg. Hkrati so vojvodinske okrajne poslovne zveze sklenile s Pokrajinsko poslovno zvezo za živinorejo pogodbe o reji in dobavi prašičev. V novi pogodbeni sistem so se vključila tudi vojvodinska kmetijska gospodarstva, ki so se zavezala prodajati prašiče samo s posredovanjem Pokrajinske poslovne zveze. Ta pa je nato v drugi polovici februarja sklenila s 15 industrijskimi klavnicami pogodbo o dobavi prašičev, pri čemer so se industrijske klavnice zavezale, da bodo na področju Vojvodine kupovale prašiče edino od Pokrajinske poslovne zveze. Velika klavniška industrija, ki je močno zainteresirana na izvozu mesnih izdelkov in je zadnje mesece s preplačevanjem najbolj dvigala ceno prašičev, ima torej zdaj samo enega dobavitelja prašičev v Vojvodini — Pokrajinsko poslovno zvezo.

K tej pogodbi so pozneje pristopila še druga večja klavniška podjetja, ki se zdaj vsa strogo drže pogodbe. Sicer pa tudi ne bi mogla več preplačevati prašičev, ker jim je zdaj znižan izvozni koeficient za mesne izdelke. Pokrajinska poslovna zveza se je zavezala dobavljati prašiče klavniški industriji po 190 do 220 din za kilogram žive teže, kar je za 30 do 50 din manj, kakor so znašale v januarju tržne cene, vedar še vedno za 10 do 15 din več, kakor znašajo minimalne zaščitne cene, ki jih je v februarju z odlokom določil Zvezni izvršni svet. Sedanja nižja cena nudi rejcem še vedno precejšnjo rentabilnost za rejo.

V prvih dneh po sklenitvi novih pogodb so skušali v Vojvodini ponekod še držati stare visoke cene, vendar se vojvodinski trg počasi približuje novi ravni cen. Vojvodinske zadruge so tudi same znižale odkupne cene, in sicer za pitane prašiče na 170 do 180 din in za bele mesnate prašiče od 195 do 205 din.

Tudi v nadrobni prodaji so v mnogih mestih že znižali prodajne cene svinjskega mesa. V Zagrebu, kjer so šli v januarju s ceno najbolj navzgor, namreč kar do 500 din kg, so mesarska podjetja že sredi februarja znižala ceno na 460 din, v drugi polovici februarja pa na 395 din. V Novem Sadu je padla cena svinjskega mesa od 420 na 380 din, v Zrenjaninu od 400 na 360 din in v Somboru od 380 na 325 dinarjev. V marcu se je svinjsko meso pocenilo tudi v nekaterih drugih mestih, tako v Sisku od 380 na 360 din, v Varaždinu od 380 na 350 din, v Celju od 400 na 380 in v Mariboru od 420 na 400 din. Te dni so se zganila tudi mesarska podjetja v Ljubljani, ki so znižala ceno svinjskega mesa od 450 na 430 oziroma 420 din za kilogram, kar pa je še vedno razmeroma visoko.

S.

Šolski zvonec kliče k malici!

Lep uspeh mlečnih kuhinj, ki olajšujejo zdravo prehrano otrok

Komu ni ostal v spominu rezki, tolikokrat odrešujoči zven šolskega zvonca? Kot že mnogim generacijam naznanja sedaj konec šolske ure našemu podmladku, za prenekaterega nadebudneža pa so šolska leta lepša, kot jih je imel njegov očka ali mamica.

Domala v vseh slovenskih šolah se v času glavnega odmora zgrnejo šolarji in dijaki k malicam, ki jih pripravlja mlečna kuhinja.

VEČ KOT 200.000 OTROK JE DELEŽNIH OBROKOV ŠOLSKE MLEČNE KUHINJE

To novost je omogočila v manjšem obsegu v letih od 1948 do 1952 pomoč UNICEF, ko pa so jo preusmerili v pomoč zdravstvenim ustanovam, mlekarskim obratom itd., smo začeli po l. 1956 prejemati pomoč ameriškega ljudstva prek ameriške vlade. Pred dvema letoma je imelo v Sloveniji take kuhinje 816 šol za okrog 80.000 šolarjev, kar pomeni 33 % šolajoče se mladine. Konec lanskega leta je delovalo že 1400 kuhinj, v katerih prejema malico sedaj več kot 200.000 otrok, ali 88,5 % vseh učencev.

Sprva so bile težave predvsem z ustanavljanjem kuhinj, toda šolska vodstva in socialni organi so si pomagali na najrazličnejše načine. Če ni bilo moč urediti kuhinje v šolskem poslopju, so jo uredili v bližnji kmečki hiši, ali pa so se v vasi pri pripravljanju malice družine dogovorno menjavale. Sedaj, ko kuhinje že imamo domala vsepovsod, je najvažnejša stvar, najti najboljši odgovor na vprašanje, ki ga dan za dnem zastavljajo mladi ljudje.

»KAJ SO NAM DANES PRIPRAVILI ZA MALICO?«

Jedilnik je pester. Iz hrane, ki jo dobijo šole brezplačno iz pomoči, je moč napraviti marsikaj. Tu je moka, mleko v prahu, sir in skuta. Okrajni zavodi za napredek gospodinjstva so pripravili najrazličnejše recepte, kako hrano z majhnimi dodatki pestro pripraviti, da bo šla v slast mladini. Priredili so v vseh okrajih tudi tečaje in seminarje za kuharice, ki pripravljajo malice, ponekod tudi za učiteljiščnike višjih letnikov, medtem ko je pouk iz gospodinjstva v nižjih letnikih sedaj vključen v reden pouk. To jim bo pomagalo, da bodo znali prav svetovati, kako naj dela mlečna kuhinja.

BOLJE NA PODEŽELJU — SLABŠE V MESTIH

Na podeželskih šolah, kjer skušajo prihraniti staršem vsak dinar, so v pripravljanju malic najbolj iznajdljivi ter so se tudi najmanj oddaljili od pravila, da naj bo malica predvsem dodatek k prehrani iz mleka in mlečnih izdelkov. Za dodatek uporabljajo le kavo, kakav in razna dopolnila za pripravo najrazličnejših namazov iz skute, sira ali surovega masla.

V mestih pa so v nekaterih mlečnih kuhinjah preveč klonili pred zahtevami otrok in so na vrsti pogostokrat dragi mesni izdelki, čaj itd., kar še zdaleč ni tako koristno za otroka kot mlečna hrana. Nujno se vprašamo:

ZAKAJ DRAŽE IN SLABŠE?

Res so pri plačilih zato precejšnje razlike. Kolikor plačujejo otroci na podeželskih šolah malico, stane posamezna od enega do šest dinarjev, v mestu pa tudi 12 in več dinarjev. To seveda ni polno plačilo za malico, h kateri prispeva ameriška pomoč že omenjena živila, občina pa prevoz. Za socialno šibke otroke plačujejo sveti za socialno varstvo celotne stroške.

Še eno pomanjkljivost bi omenili. Medtem ko si na osnovnih šolah v glavnem prizadevajo za uspešno delo mlečnih kuhinj za manjše šolarje, tega ni dovolj opaziti na gimnazijah, strokovnih in industrijskih šolah za doraščajočo mladino. To ni prav, ker prav mlad človek potrebuje krepko hrano, živil iz pomoči pa je tudi dovolj, saj smo je lani prejeli v vrednosti ene milijarde dinarjev, oziroma le nekaj manj kot sedem ton, zagotovljena pa je dobava tudi za letošnje in prihodnje leto.

KDO NAJ PREVZAME SKRB ZA MLEČNE KUHINJE?

Doslej so organizacijo mlečnih kuhinj vodili socialni organi. RK pa pripravlja predlog, naj bi v bodoče osnovno skrb prevzel Republiški svet za šolstvo, kajti že doslej so imeli šolski odbori in šolska vodstva največ dela s tem. V komisijah za mlečne kuhinje naj bi seveda sodelovali razen množičnih organizacij tudi socialni organi po občinah. Tako, menijo, bi bilo delo bolj enotno, laže pa bi bilo tudi doseči, da bi šolske mlečne kuhinje ustanovili prav po vseh šolah.

M. N.

Sveže toplo mleko za malico, ki so jo pripravili v mlečni kuhinji, bosta šolarja s slastjo popila

GOSPODINJSKO DELO

je naporno ročno delo

Če hočemo presoditi napornost tega ali onega dela, moramo ugotoviti, koliko energije porabi človek zanj. Zdaj to ni več težko ugotoviti, ker ima znanost na razpolago zelo zanesljive aparate za merjenje potrošene energije med delom. S takšnimi aparati pravzaprav ugotovimo, koliko porabi človek med delom kisika iz zraka okrog sebe, ker lahko na podlagi porabljenega kisika izračunamo porabo energije v kalorijah.

Strokovnjaki so zadnja leta v več primerih ugotovili napornost dela gospodinj, da bi dobili čim natančnejšo sliko o njem. Te raziskave so pokazale, da gospodinjsko delo nikakor ni lahko. Nemški strokovnjaki so ugotovili, da porabi gospodinja v enem dnevu 2800 do 3000 kalorij, kar je znatno več kakor porabi večina zaposlenih žensk, s pogojem, da razen rednega dela niso obremenjene še z delom v gospodinjstvu. V pisarnah zaposlene ženske porabijo dnevno kakih 2000 kalorij, strojepiske pa kakih 2250. Približno toliko porabijo tudi ženske zaposlene v zobozdravniških ordinacijah, v brivskih salonih, tiskarnah in knjigoveznicah. Manj energije kakor gospodinje porabijo med drugim zdravnice, laborantke, šivilje, sprevodnice in v kemični stroki zaposlene ženske. Namreč kakih 2500 kalorij. Le neznatno število zaposlenih žensk, če ne računamo kmečkih žen in deklet, ki opravljajo naporno delo na polju, potroši nad 3000 kalorij dnevno. Najbolj naporno žensko delo v industriji in obrti zahteva le v redkih primerih nad 3500 kalorij dnevno.

Iz teh podatkov vidimo, da je gospodinjsko delo nedvomno naporno ročno delo. Nastane vprašanje, kje tiči vzrok, da je gospodinjsko delo napornejše od večine poslov, ki jih opravljajo zaposlene ženske. Vzrokov je več. Predvsem je delovni čas gospodinje, zlasti če ima večjo družino, znatno daljši od delovnega časa zaposlene ženske, ki ji doma ni treba delati. Gospodinja tudi mnogo hodi, kar terja precej energije. Mnoge posle opravlja stoje, dostikrat tudi takrat, ko to ni potrebno. Tako porabi mnogo več energije, kakor bi je porabila, če bi delala sede. Pa tudi posamezna opravila v gospodinjstvu so zelo naporna, tako da jih po porabi energije lahko primerjamo samo z najbolj napornimi opravili v industriji in kmetijstvu. Spričo vsega tega velja gospodinjsko delo za naporno. Poglejmo še, koliko energije potroši gospodinja za posamezna opravila v gospodinjstvu.

Potrošnja energije pri ročnem delu je izražena običajno v številu kalorij, porabljenih v eni minuti dela. To je tako imenovana osnovna potrošnja energije ali bazalni metabolizem. Vse kar to presega, imenujemo kalorije dela, izračunamo pa jih tako, da od celotne količine porabljene energije v eni minuti, odštejemo kalorije, ki gredo na račun osnovne potrošnje energije. Za presojo napornosti dela uporabimo razpredelnico, po kateri bi vsa opravila, ki terjajo od žene manj kakor eno kalorijo dela v minuti sodila v lahko delo, od 1 do 2,2 kalorije v zmerno delo, od 2,2 do 4,3 v naporno delo nad 4,3 kalorije pa zelo naporno delo. Iz naslednjega pregleda, v katerem so prikazana dognanja proučevanja omenjenih nemških strokovnjakov, vidimo, v katero skupino sodijo najvažnejša domača opravila, številke v oklepajih kažejo, koliko kalorij dela porabi gospodinja pri vsakem izmed navedenih opravil v eni minuti dela.

Lahko delo: mirno sedenje (0,12), šivanje sede (0,4), kuhanje sede (0,9), šivanje na stroj (0,9).

Zmerno delo: kuhanje stoje (1,6), pomivanje posode (1,7), kuhanje med počasno hojo (1,9), čiščenje čevljev (2,0), kurjenje peči (2,0), likanje perila (2,1).

Naporno delo: škropljenje perila (2,2), zvijanje in skladanje perila (2,2), oblačenje, slačenje in umivanje (2,3), pomivanje oken (2,5), brisanje prahu (2,8), hoja brez tovora (2,8), hoja s 5 kg tovora (3,0), mletje kave (3,0), čiščenje peči (3,2), hoja z 10 kg tovora (3,5), stepanje preprog in predpražnikov (3,5), obešanje perila (3,5), ročno ovijanje perila (3,5), pometanje (3,6), vlažno brisanje pohištva, oken in pod. (3,6), postavljanje in postiljanje postelj (4,1), polnjenje pralnih strojev (4,1).

Zelo naporno delo: mazanje poda z voskom (4,4), iztepanje preprog (4,4), ročno pranje perila na deski (4,5), ribanje poda kleče ali sklonjeno (4,9), ribanje poda sploh (4,9).

Dr. I. B.

Knjižica »Dieta pri ledvičnih in srčnih boleznih«

Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani je pravkar izdal knjigo »Dieta pri ledvičnih in srčnih boleznih«. Zdravstvena navodila je napisala dr. Majda Mazovec, praktična navodila z recepti pa Zofka Keržič-Poženelova.

V knjižici je zdravnica povedala najpotrebnejše o značilnosti bolezni, o načinu življenja bolnikov in osnovna navodila za prehrano. Drugi del knjižice pa je namenjen izbiri živil in pripravljanju jedil za bolnika. Vsakemu, ki boleha za to boleznijo, bo postala knjižica dragocen svetovalec. V knjižici je okrog 200 receptov. S tem je zagotovljena pestrost dietne prehrane.

Knjiga stane 180 dinarjev. Naročate jo lahko pri Centralnem zavodu za napredek gospodinjstva, Ljubljana, Miklošičeva cesta 4/II.

V nekem otroškem vrtcu v Parizu so nedavno organizirali kuharski tečaj za otroke, ki še ne hodijo v šolo. Tu se uče vseh kuharskih umetnosti in voditeljica tečaja je s temi mladimi kuharji in kuharicami zelo zadovoljna. Tudi vam so prav gotovo všeč

Šola za manekene v Zagrebu

Zavod za pospeševanje obrti in Zagrebški velesejem sta ustanovila prvo šolo za manekene v naši državi. Na sprejemni izpit se je prijavilo 200 kandidatov, 170 deklet in 30 fantov. V šolo pa je bilo sprejetih 37 deklet in 13 fantov, med katerimi je 7 uslužbenk in 2 gospodinji, drugi pa so večji del študentje in študentke posameznih fakultet. Pouk se je začel sredi februarja in bo trajal do konca junija. Med modnimi revijami v aprilu ne bo pouka, ker bodo takrat dijaki in dijakinje delali praktično, saj bodo gledalcem prikazovali modele. Po končani šoli bodo morali pred posebno komisijo napraviti izpit in dobili bodo spričevala z ocenami iz posameznih predmetov. Zdaj poslušajo predavanja iz tehnologije tekstilij, zgodovine mode in lepega vedenja. Razen tega imajo tudi praktični pouk iz telovadbe, ritmike in baleta. Kot posebne predmete poučujejo na šoli tudi prikazovanje modelov, stojo pred fotografom, kozmetiko in lišpanje.

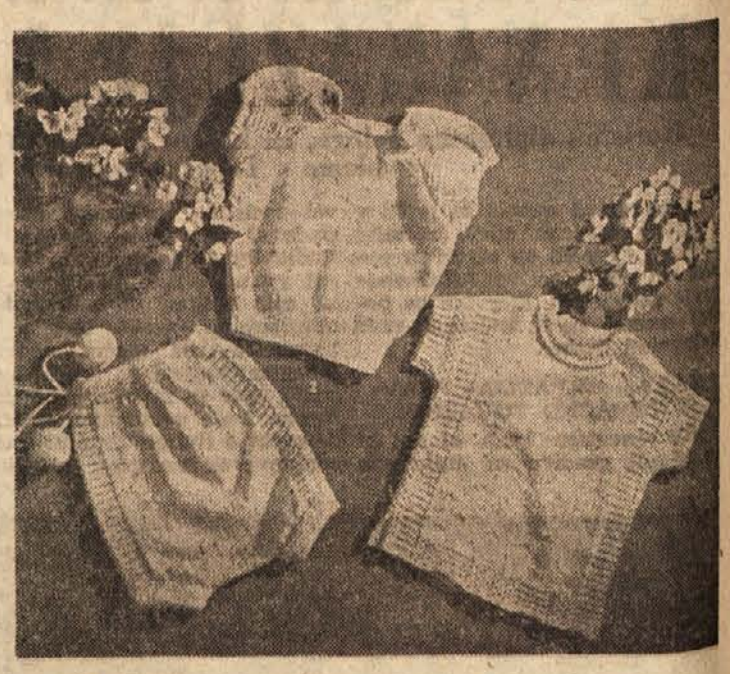
Šolo za dober okus in lepo oblačenje so ustanovili spričo čedalje večjega števila modnih revij, ki jih prirejajo v okviru sejemskih prireditev, razen tega pa se ljudje čedalje bolj zanimajo za dobro in okusno konfekcijo. Uspehi, ki jih bo dosegla ta prva šola, bo v veliko pomoč ustanoviteljem, ter žele nadaljevati to prakso tudi prihodnje leto. Pri nas so strokovnjaki že dolgo govorili o tem, da je šola za manekene potrebna, in zdaj se jim je želja izpolnila.

Izkoristimo prostor

Neizrabljen prostor v predsobi lahko izpolnite z omaro, veliko do stropa. Ta vam bo služila za shrambo čevljev in oblek. Poleg tega bo v njej prostora še za perilo, krtače in podobne drobnarije, zgoraj pa tudi za klobuke, potovalne torbe itd. Prednost take omare je zlasti v tem, da lahko odložite obleko in se sezujete, brž ko pridete domov

PLETITE Z NAMI

Za najmlajše

Minulo nedeljo smo priobčili pričujočo sliko garniture za dojenčka in opis za pulover št. 1. Danes pa še opis za pulover št. 2 in hlačice.

Za pulover št. 2 potrebujemo 70 g bele volne, pletilke št. 2½ in 4 ploščate biserne gumbe. Pletemo ga v enakem vzorcu kot pulover št. 1, zato opisovanja vzorca ne bomo ponavljali.

Prednji del: zanj nasnujemo 72 pentelj in napletemo 4 cm visok rob v vzorcu 1 desna zasukana pentlja, 1 leva pentlja. Dalje pletemo v vzorcu št. 1, takoj v prvi vrsti dodamo porazgubljeno 18 pentelj. Na obeh straneh dodajamo na vsake 4 cm dvakrat po 1 pentljo. Pri 16 cm višine od nasnutka snemamo za raglan, in sicer na obeh straneh v začetku vsake vrste najprej 2 pentlji, kar 16krat ponovimo, ko pa ostane na pletilki še 26 pentelj, jih naenkrat snamemo. Zadnje štiri vrste za zaključni rob pletemo sem in tja same desne pentlje.

Hrbtni del: pletemo točno po opisu prednjega dela, samo na zadnji pletilki, preden pletemo rebrasti vzorec, snamemo 3 pentlje porazgubljeno.

Rokav: zanj nasnujemo 52 pentelj, pletemo 9 vrst v vzorcu 1 desna zasukana pentlja 1 leva pentlja za rob, ki ga pripognemo čez polovico in pentlje iz roba podpletemo skupaj z nadaljnjim pletenjem na narobni strani. Dalje pletemo (narobna stran) tako: 1 leva pentlja, 1 ovoj in ponavljamo do konca vrste, tako da se število pentelj podvoji. Nato pletemo še dve vrsti same desne pentlje na lice in nato pletemo v sledečem vzorcu: 20 srednjih pentelj pletemo v kitastem vzorcu št. 3. Ostale pentlje v vzorcu št. 2 na vsaki strani. Pri 3 cm višine rokava snemamo za rokavno okroglino, zmeraj v začetku vrste na lice na obeh straneh po dve pentlji skupaj tako dolgo, da ostane le še srednjih 20 pentelj. Nato podpletemo v prvi vrsti po dve desni pentlji skupaj ali pa delamo eno povlečeno snetje. Ostale pentlje snamemo naenkrat.

Oba dela zlikamo, sešijemo, rokava pa všijemo tako, da kitasta proga na rokavu veže prednji in hrbtni vratni izrez. Na obeh straneh pustimo na hrbtnem delu od vratnega izreza proti rami 4 cm odprto. Obe odprtini obkvačkamo z dvema vrstama gostih pentelj in na obeh straneh napravimo dve gumbnici. Vratni izrez obkvačkamo z eno vrsto gostih pentelj. Napravimo dva manjša čopa, ki ju prišijemo na vsaki strani vratnega izreza, kot kaže slika pulover št. 2.

Pulover št. 1 je primeren za dečke, pulover št. 2 za deklice.

Hlačice: merjeno po sredini so 24 cm dolge. Za nje potrebujemo 70 g enake volne kot za pulover ter okroglo pletilko št. 2½. Pletemo v enakem vzorcu kot pulover št. 1. Hlačke začnemo plesti v pasu, in sicer nasnujemo 140 pentelj in najprej naredimo rob v vzorcu 1 desna, 1 leva pentlja, in sicer 15 vrst. Nato pletemo 7 vrst sem in tja odprto, tako da dobimo luknjico, skozi katero bomo potegnili elastiko ali vrvico. Nato delo spet sklenemo in pletemo še dve vrsti v istem vzorcu. Rob prepognemo tako, da spet poberemo pentlje iz roba skupaj, in tako v drugi vrsti dodamo porazgubljeno 24 pentelj. Pletemo v sledečem vzorcu: (pazite na vzorec ob robu hlačic). Na obeh straneh pletemo 8 pentelj v vzorcu št. 2, 8 pentelj v vzorcu št. 3, 8 pentelj v vzorcu št. 2, ostalih 58 pentelj prednjega in zadnjega dela pa pletemo v vzorcu št. 1. Tako pletemo 17 cm v višino, delo razdelimo v sredini kitastega vzorca v prednji in zadnji del ter končamo vsak del zase. Za nožno odprtino snemamo na obeh straneh, zmeraj v začetku vsake vrste, najprej 3krat po 4 pentlje, tako da ostane še 18 pentelj, ki jih ob koncu sešijemo s prednjim delom v pentljastem vbodu. Ob hlačnicah nasnujemo iz krajnih pentelj na okroglo pletilko 64 pentelj in pletemo 20 vrst za rob 1 desna in 1 leva pentlja, nato vse pentlje narahlo snamemo. Rob prepognemo čez polovico in ga na notranji strani narahlo prišijemo. Nato spletemo še 85 cm dolgo vrvico, jo povlečemo skozi zgornji rob hlačic ter konce okrasimo s čopi, ki sta hkrati tudi kot okras, ali pa potegnemo skozi rob elastiko in čopa prišijemo.

G.

PISMO IZ ŠVICE

Letošnje pomladne MODNE NOVOSTI

Zürich, 1. marca. — Letošnja pomladanska moda nam je prinesla le malo sprememb.

Predvsem naj omenim **plašče**, ki so vrečastega ravnega kroja, za vratom pa široko odprti. **Kostimi** za ulico pa imajo kratko in široko jopico ter široko krilo, ki je bolj kratko kot dosedanje. Večje in vitke osebe lahko nosijo krila, ki segajo le malo izpod kolena; ostale pa naj same odločijo, kakšna ožina krila jim pristoji. Kot **obleke** so — bodisi v poklicu, bodisi za popoldne — še zmeraj priljubljene dvodelne, ker so praktične in lahko menjamo ustrezne bluze. Jersey je ostal še zmeraj zelo priljubljeno blago. Kratek tričetrtinski plašč pogosto srečujemo, ker je praktičen in pristoja k vsaki obleki.

Povsod pri plaščih, kostimih in oblekah so ramena nepodložena, tako da ostane oblika ramen naravna.

Kar zadeva **barve**, so sedaj bolj ali manj vse moderne; paziti je treba pač na to, kaj komu pristoji, upoštevajoč starost in barvo las.

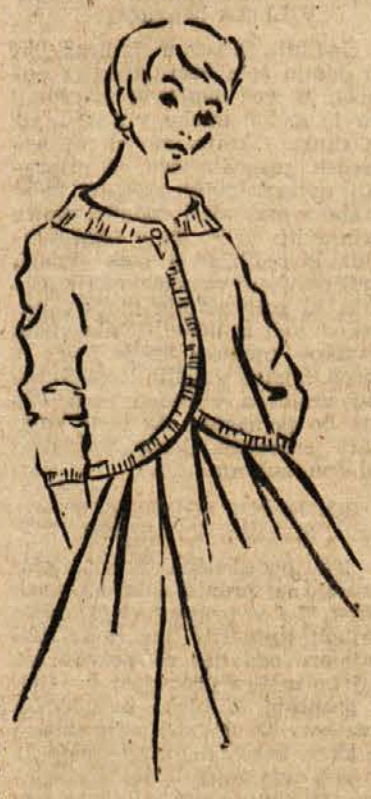
Letna obleka ravnega kroja, zadrgnjena s pasom

Torbice so nabrane, male in velike, podolgaste ali visoke

Klobuki so večinoma okrogli in pokrivajo glavo globoko, vendar je čelo ostalo odprto. Robove imajo zavihane nazaj.

Čevlji ostanejo še naprej ozki in koničasti s tenko in visoko peto. Za noge, ki tega ne prenesejo, so uvedli 1 do 3 cm visoke ter primerno široke pete. Taki čevlji niso koničasti, temveč se spredaj končujejo v lepo, zelo malo oblasto konico. Sicer pa ameriški zdravnik dr. Reginald Payne iz važnih razlogov svari pred previsokimi petami. Sploh priporočajo preprosto in praktično obutev.

Kratke široke jopice se nosijo s širokimi krili

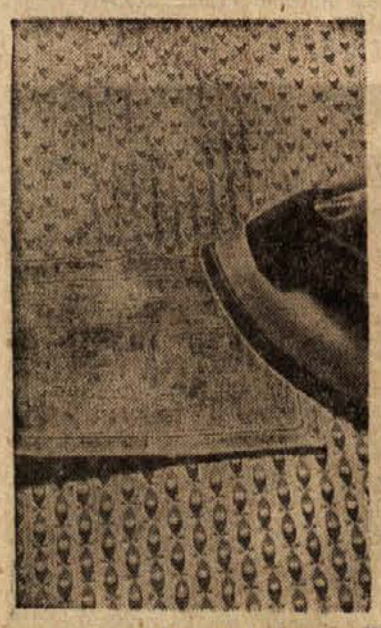

Klobuček z zavihanim robom — čelo je prosto

Domače obleke: tudi za te je poskrbela letošnja moda; prej so segale do peta, sedaj pa so postale bolj kratke (kakih 8 do 10 cm od tal), tako da gospodinje ne ovirajo pri domačem delu.

Posebno bogata pa je izbira **predpasnikov**, ki jih nosi švicarska gospodinja pri vsakem delu, ker si s tem prihrani domačo obleko.

V. K. B.

Morda ste kdaj na zid nalepili kakšno sliko, opozorilni napis ali kaj podobnega. Zdaj pa tega ne morete odlepiti, ne da bi pokvarili opleska. Če nočete pokvariti opleska, vzemite vroč likalnik, polikajte čez papir ali sliko in z lahkoto ju boste odstranili.

Posnemajmo

Na triciklu ga je odpeljal

Prišlo je. Asfalt se je lesketal v zlivi poledici. Rahla poledica, vendar dovolj, da je ovirala hojo, dovolj, da je otročad preizkušala na njej svoje znanje v drsanju. S krčanjem so se otroci podili po cesti, čevlji so žvižgali, poledica je škripala in pokala, ljudje pa so se jezili, opominjali, svarili, celo klofuta je padla. Med njimi pa so bili tudi taki, ki jim je ob pogledu na razigrano mladež zamrla huda beseda na jeziku, dobrohotno so se nasmehnili, zamahnili z oko in molče šli dalje.

Iz mlekarne je stopil star možiček. V levici je krepko stiskal mrežo z dvema steklenicama mleka, z desnico pa je lovil ravnotežje. Godrnjaje nad poledico in neugnanimi otroci je s težavo pristopical na del ceste, ki je bil posut s peskom. V tem se pripelje za njim kolesar, ki mu je poledica tudi delala težave in tebi nič meni nič, zavije na pesek, čeprav je ta del določen samo za pešce. Surovo zavpije nad starčkom: »Stari bi rad, da te povozim?« Starček prestrašeno stopi v stran, spodrsne se mu in pade. Steklenici sta se razbili na sto kosov, mleko se je v gostih sragah pocedilo po cesti, kot bi hotelo ujeti sebičnega Kolesarja, ki je brezbrižno izginil med vozili.

Mimoidoči so starčku pomagali na noge. Razen porezane levice, ni imel poškodb, le prestrašil se je tako, da je komaj stal na nogah. Po cesti se pripelje na triciklu z košaro polno kruha pekovski vajenec. Prerine so do starčka, ga prime pod pazduho in sočutno reče: »Ata, počakajte me tukaj. Ko oddam kruh, vas bom na triciklu odpeljal domov.« Vprašala sem dečka: »Ali je to tvoj ata?« »Ne,« je odkimal, »v naši ulici stanuje.«

P.

Tudi pri nas naj bi jih nabavili

Neka nemška tovarna je mislila tudi na tiste gospodinje, ki imajo sesalce za prah in morajo skoraj vsak dan izprazniti njegovo vrečico. To opravilo je precej umazano. Zato je tovarna začela izdelovati papirnate vrečice, ki jo hkrati z vrečico sesalca porinemo v sesalec. Ko je polna, vzamemo papirnato vrečico iz sesalca in vložimo drugo. Tako je gospodinji prikrajšano neprijetno čiščenje vrečice.

S POSVETOVANJA PREDSEDNIKOV OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

Produktivnost dela naj zvišuje pravično nagrajevanje delovne storilnosti

V ljubljanskem okraju je spremenilo premijske pravilnike že 45 podjetij — Vsako podjetje in vsak proizvajalec naj prejme toliko, kolikor zasluži

Ljubljana, 15. marca. — Današnji sestanek predsednikov občinskih sindikalnih svetov ljubljanskega okraja sta vodila podpredsednik OSS Jože Jager in tajnik OSS Lojze Fortuna. Tokrat se je skoraj sleherni stavek govornikov dotikal konkretne gospodarske in družbene problematike v nekaterih podjetjih in občinah ljubljanskega okraja.

RAZLIKE V PREJEMKIH ŠKODIJO GOSPODARSKEMU RAZVOJU

V uvodu je tovariš Jože Jager v kratkem govoru dejal, da je v zadnjem obdobju čutiti, kako peša notranja solidarnost dela v kolektivih ljubljanskega okraja. Notranje poslovanje gospodarskih organizacij obravnavajo delovni kolektivi na svojih sestankih pogosto le mimogrede, namesto da bi utrjevali delovno disciplino in organizacijske odnose znotraj gospodarskih organizacij z dobro sestavljenimi potmi in pravili podjetij. Lojze Fortuna pa je naglasil, da razpolagajo organizacije v ljubljanskem okraju letos z 61 odstotki več sredstev kot lani, zato je še posebej važno, v katere sklade bodo gospodarske organizacije ta povečana sredstva namenile. Produktivnost dela bo letos večja zaradi smotrnejšega izkoriščanja rezerv, zaradi sodelovanja med podjetji, izpopolnjenega tehnološkega procesa proizvodnje, hkrati pa naj bi bila produktivnost dela tudi rezultat smotrnega nagrajevanja delovnega učinka.

Zadnji podatki govore, da je doslej v ljubljanskem okraju le 44,4 % normiranih del – mnogo premalo v primerjavi z možnostmi normiranja. Lani so vse gospodarske organizacije v okraju prekoračevale norme v povprečju za 15,4 odstotka. Med posameznimi panogami gospodarstva in med posameznimi podjetji pa so bile v presegaju norm velike razlike. Tako so delavci v gospodarskih organizacijah barvne metalurgije presegali norme v povprečju za 40 %, delavci v lesni industriji za 24 %, v industriji gradbenega materiala v povprečju za 21 %, delavci, zaposleni pri proizvodnji in predelavi premoga, pa le za 10 %.

DOSLEJ SO DELAVSKI SVETI REVIDIRALI LE 45 PREMIJSKIH PRAVILNIKOV

Še večja nesorazmerja pa je čutiti pri delitvi dohodkov med posameznimi gospodarskimi organizacijami. Ta nesorazmerja je moč razbrati še iz analiz o premiranju. V ljubljanskem okraju so podjetja za izplačilo določila v povprečju 12,5 odstotkov premij in plač nad tarifnimi pravilniki. Ta številka sicer temelji na zvišanju proizvodnosti dela, toda ne v vseh panogah gospodarstva, niti ne v vseh podjetjih. Zato naj bi se občinski sindikalni sveti zavzeli za skorajšnjo revizijo vseh pomanjkljivosti premijskih pravilnikov. Doslej so delavski sveti spremenili premijske pravilnike le v 45 kolektivih ljubljanskega okraja. Nekateri zbori proizvajalcev so že poslali pisma vsem gospodarskim organizacijam na svojem območju, naj pregledajo svoje premijske pravilnike in jih prilagodijo specifičnostim gospodarjenja podjetij. Prav tako so nekatere občine tudi že blokirale sredstva vsem tistim gospodarskim organizacijam, ki so lani razdeljevale ekonomsko neutemeljene premije in doslej še niso začele smotrneje gospodariti s svojim denarjem. Vendar je prizadevanja občinskih sindikalnih svetov glede realnejše plačne politike še vse premalo čutiti.

VSA PODJETJA POD DROBNOGLEDOM

Predsedniki občinskih sindikalnih svetov so potem, ko so našteli nekatere pomanjkljivosti gospodarjenja in družbenega upravljanja v podjetjih okraja, sprejeli sklep, da bo okrajni sindikalni svet skupaj z občinskimi sindikalnimi sveti posebej v vsaki občini proučil gospodarsko problematiko podjetij in občine. Da pa se bodo občinski sindikalni sveti lahko v prihodnje uspešneje uveljavljali v gospodarskem življenju občine, naj posamezne komisije pripravijo gradivo in analize o različnih panogah gospodarstva za seje občinskih svetov. V teh komisijah naj bodo člani delavskih svetov, vodstev sindikalnih podružnic, uslužbencev ljudskega odbora in političnih funkcionarjev.

V. B.

Samo 20 kg solate...

Menda smo že vajeni, da za nas ni pravega kosila, če na mizi ni solate v taki ali drugačni obliki. Žal bomo za zeleno solato danes in morda še nekaj dni prikrajšani. Na včerajšnji glavni tržni dan namreč v Ljubljano niso prišli prodajalci iz Dalmacije, od koder čez zimo dobivamo solato in podobno zelenjavo; družbeni sektor in nekateri privatni prodajalci pa so imeli vsega skupaj 20 kg solate, ki so jo gospodinje razumljivo že na vse zgodaj razgrabile. To priložnost pa so izkoristili ostali zasebni prodajalci in »poskrbeli«, da je cena motovilcu, špinači in radiču poskočila kar za 100 in še več dinarjev pri kilogramu. Sicer so bile včeraj prodajne cene v primerjavi z minulim tednom v glavnem nespremenjene, trg pa dobro založen.

Organi tržnega nadzorstva so na vseh ljubljanskih živilskih trgih našteli 1101 prodajalca.

Na »kokošji« trg so včeraj prinesli kar 800 kilogramov zaklane perutnine, prodajali pa so jo po 400 do 450 din kilogram. Žive kokoši so bile od 500 do 700 din in živi piščanci-pohanci (iz valilnice Šentvid) po 380 din kg. Žive zajce so prodajali po 250 do 320 din kg, jajca (na trgu jih je bilo več kot 6000 kosov) pa od 12 do 13 din (družbeni sektor) oz. 13 do 14 din (privatniki).

Mleko so imeli po 31–35 din, sladko smetano po 320, kislo pa od 280 do 300 din za liter. Sirček za štruklje so v družbenem sektorju prodajali od 80 do 120 din, pri privatnikih pa od 130 do 160 din za kg. Surovo maslo je bilo v družbenem sektorju po 600 din pri privatnikih od 440–520, kuhano maslo pa so imeli samo zasebni prodajalci po 500 din kg. Domači sir so imele prodajalke s hrvatske strani Kolpe po 280 dinarjev, razni siri pa so bili v družbenem sektorju od 380 do 500 din.

Tistih bore 20 kilogramov solate so prodali po 74 do 100 din. Radič (660 kg) pa so privatniki »povzdignili« na 320 dinarjev, motovilec (150 kg) na 360 din in špinačo (60 din kg) na 300 din kg. Jabolka so bila od 70 do 120 din, orehova jedrca od 700 do 760 din ter celi orehi po 200 din kg. Včeraj so gospodinje lahko kupile tudi zmrznjen grah iz hladilnice podjetja »Fructus« v Dekanih pri Kopru po 120 din (pol kilograma zmrznjenega graha v vrečici iz plastične mase).

POJASNILO K VČERAJŠNJEMU POROČILU S SEJE OLO LJUBLJANA

Včeraj smo v poročilu s četrte seje OLO Ljubljana poročali, da sta se oba zbora OLO izrekla za 10 % povišanje davka na alkoholne pijače in za 2 % povišanje davka v maloprodaji industrijskih izdelkov. To formulacijo popravljamo: Nekateri odborniki so v razpravi, kako izboljšati preskrbo in urediti tržišče, v resnici predlagali, naj bi zvišali davek na alkoholne pijače in prometni davek v maloprodaji industrijskih izdelkov. Če pa bo davek povišan ali ne, bodo odločali občinski ljudski odbori, ki so za to pristojni, poprej pa bodo izrekli o tem svojo besedo volivci na svojih zborih.

POŽAR V MEHANIČNI DELAVNICI

V petek je ob 12.52 gorelo v mehanični delavnici S. Č. na Ježici 101. Pomočnik S. K., ki je pretakal bencin iz rezervoarja, je nekoliko tekočine polil po tleh. Zaradi prevroče peči, ki so jo kurili z žagovino, je zagorelo. S tal se je širil ogenj še na mizo ter leseno steno z mehaničnim orodjem. Škode je okrog 250.000 din. S pravočasnim gašenjem so preprečili, da se ni vžgalo okrog 5000 kg sena nad delavnico.

TLEČA ŽAGOVINA POVZROČILA POŽAR

Včeraj ob 6.25 so na Hradeckega cesti 35 gorele drvarnice. Tu so imele stranke spravljeno žagovino. Vzrok požara so bili ogorki, ki so jih stranke prejšnji dan pustile v drvarnici. Škode je nad 30.000 din. Betonska plošča in strop so preprečile da ni zagorelo skladišče s 600 litri bencina in 100 l olja. Rešili so nad 500.000 din vrednosti.

ŠE ENA LAŽJA NESREČA

Dvanajstletni D. H. se je včeraj s tovarišem J. K. vračal iz šole domov po Cufarjevi ulici. Preden je šel čez Resljevo cesto, se je nekoliko zaustavil, nato pa stekel in zadel z glavo v tovorni avtomobil, ki je od Žmajskega mostu vozil proti železniški postaji. Voznik J. B. je sicer zaviral, vendar zaradi prekratke razdalje ni mogel preprečiti nesreče. D. H. je bil pri trčenju z vozilom lažje poškodovan.

»MATURA« IGRALCEV-AMATERJEV

Z javno produkcijo bo danes zaključena gledališka šola (začetni in nadaljevalni tečaj za igralce amaterje) Sveta Svobod in prosvetnih društev ljubljanskega okraja. Na produkciji, ki bo danes dopoldne ob desetih v dvorani Delavskega odra na Miklošičevi cesti 22 (Dom sindikatov), se bodo udeleženci tega tečaja razen z recitacijami predstavili še z odlomki iz »Razvaline življenja«, »Celjskih grofov«, »Sna kresne noči«, »Sveta brez sovraštva« in »Desetega brata«.

Mopedisti, pozor!

Iz dneva v dan se množijo na naših cestah motorna vozila. Kaj veliko je onih, ki so si v zadnjem času nabavili lažja motorna kolesa in mopede, nekateri pa so si »modernizirali« navadna kolesa s tem, da jim poganja kolo namesto nog motorček. Skratka, na naših cestah postaja živahno. Včasih celo preveč, kajti marsikdo izmed teh novatorjev ve o svojem vozilu le to, kar mu je povedal prodajalec, še manj pa o cestno-prometnih predpisih, katere bi moral temeljito poznati. Kolikokrat smo priče kaj nerodnim položajem, v katerih se znajdejo taki »šoferji«. Tudi več nesreč so že zakrivili oz. bi jih, če drugi ne bi bili dovolj pozorni nanje in previdni. Njihov ugled je zelo slab.

No, da bi pa take in podobne nevšečnosti odpadle, začenja AMD Edo Klemenčič v Ljubljani v torek, 18. marca 1958, ob 18. uri v Domu LM — Maksa Perca v Kotnikovi ulici štev. 8 (v kinodvorani) brezplačen tečaj za mopediste in lastnike koles s pomožnim motorjem. Na prvem predavanju bodo predvajali zanimiv film o delovanju dvotaktnega motorja.

Ta predavanja, ki bodo trajala le šest ur, bodo garancija za varno vožnjo.

Torej ne zamudite izredne priložnosti!

J. S.

Obračun na svojo pest

Sadovnikova s Tolstega vrha obračunala sama z osumljenko — Organi Ljudske milice so poskrbeli za zdravniško pomoč Krevhove in predložili ovadbo javnemu tožilcu

Že nekaj dni govore po Mežiški dolini o »zasliševanju« Angele Krevh. Da pa bi ljudem lahko natočili o stvari čistega vina, sem se na pristojnem mestu na Ravnah zanimala, kako je s to stvarjo.

V noči od 1. do 2. februarja je Mariji in Jožetu Sadovniku poginila rejena svinja. Vse je kazalo, da je svinjo nekdo zastrupil. Zakonca Sadovnik sta osumila sosedo, Angelo Krevh s Tolstega vrha 60. Drugega februarja je Marija Sadovnik pri Krevhovih izvršila hišno preiskavo na svojo pest, da bi našla strup, vendar zaman. Dne 16. februarja pa so vdrli Marija Sadovnik, mož Jože in še dva mladoletna fanta K. M. in K. S. v dom Krevhove, ki je mati treh nedoletnih otrok in ima znatno govorno napako. Ženska se je silno prestrašila in kar v srajci skočila skozi okno, za njo pa še štiriletni sinko. Zunaj so Krevhovo začeli pretepati s palico, Sadovnikova sta njo in otroka odpeljala na svoj dom, otroka zaprla v kuhinjo, Krevhovo pa v svinjak. Zvezala sta ji roke na hrbet in jo priklenila z verigo okrog vratu na svinjak. Potem pa sta jo začela zasliševati. Pretepala sta jo do nezavesti. Pri tem se je veriga napela in pustila na vratu sledove, kakor obešencu. Da bi se Krevhova osvestila, sta jo polivala z vodo. Pri trpinčenju sta bila navzoča tudi omenjena mladoletnika in Sadovnikova ju je poslala po nož, sol in kis, češ: »jermene ti bom zarezala«. Grozila je Krevhovi z raketno pištolo, da jo bo ubila, če ne prizna, da je svinjo zastrupila. S trpinčenjem sta jo pripravila tako daleč, da je Krevhova »priznala«, a poizvedbe o zastrupitvi svinje še tečejo.

Korenine zločinskega zasliševanja pa segajo v preteklost. Krevhova je nekoč 4 mesece pomagala Sadovnikovi gospodinjiti in bi morala dobiti za to delo na mesec 2500 dinarjev plače. Vendar ji Sadovnikova ni nikdar plačala. Ob neki priložnosti pa je Krevhova vzela Sadovnikovi 22.000 dinarjev (da bi si tako plačala delo v tej hiši). Že takrat je Sadovnikova z njo osebno obračunala, kakor da ni ljudske oblasti in zakonov. Takrat je Sadovnikovi uspelo, da je Krevhova tatvino priznala in tudi povedala, kje ima denar skrit. Od 22.000 dinarjev je porabila 4000 dinarjev, ostalih 18.0000 dinarjev pa je Sadovnikovi vrnila.

No, ker je takrat Sadovnikovi uspelo, sta tudi zdaj z možem poskusila stvar urediti na svojo pest.

Dne 17. februarja dopoldne pa je Jože Sadovnik prijavil na Ljudski milici Ravne, da je bila svinja zastrupljena in da je ženska krivdo že priznala, a o trpinčenju ni črhnil besede. Člani Ljudske milice so takoj ukrenili potrebno. Tovariš Jože Vukšinič, član Ljudske milice Ravne je preskrbel Krevhovi ubožni list, jo odpeljal k zdravniku, ki je sicer ugotovil lažje telesne poškodbe. Čez 4 dni pa so jo morali odpeljati v slovenjegraško bolnišnico. Organi ljudske milice pa so v dobrih štirih dneh zadevo raziskali in napravili 22. februarja ovadbo in jo predložili javnemu tožilcu Sloveni Gradec.

Tamkajšnji prebivalci obsojajo mučenje ženske, zlasti pa se čudijo kako je zmožen takega ravnanja Sadovnik, ki je veljal za dostojnega človeka.

M. H.

Tihotapce zlata odkrili v Požarevcu

V začetku letošnjega leta so organi tajništva za notranje zadeve iz Požarevca izsledili in aretirali skupino tihotapcev surovega, čistega zlata, ki pridejo v kratkem pred Okrožno sodišče v Požarevcu. Ob aretaciji so našli pri 36 tihotapcih nad 5 kg čistega zlata ter večjo količino nakita in zlatnikov. To pa je samo neznaten del zlata, ki ga je pretihotapila ta skupina.

»Rumena mrzlica« je zajela v začetku našega stoletja dolino Peka. Mnogi ljudje so prihajali v Neretvico, Voluju, Blagojev Kamen in druge vasi, da bi izpirali zlato. V rečnem pesku so zrnca zlata zelo redka. Mnogo truda in časa mora človek žrtvovati, preden najde drobno zrnce dragocene kovine. Ljudje so presejali cele vagone peska, nihče pa se ni vprašal, ali se to delo splača. Zato ni čudno, da ljudje prav v teh krajih zlato tako zelo cenijo.

Po prvi svetovni vojni je začel obratovati rudnik zlata Blagojev Kamen. Zlato so pošiljali naravnost v kraljevske zakladnice. Rudarjem, zaposlenim v rudniku, je bilo pod smrtno kaznijo prepovedano vzeti tudi najmanjši drobec zlatonosne rude. In vendar je šlo v Homolje precej zlata, ki so ga ljudje skrbno skrivali. Med drugo svetovno vojno so rudnik razdejali. Rudarji so se razšli, preden pa so zapustili jaške, so mnogi premetali kupe opeke na ruševinah upravnih poslopij. Hkrati so v Blagojevem Kamnu porušili tudi cerkvico in čez noč je izginilo iz nje več skrinjic, v katerih je bilo mnogo zlata.

Po osvoboditvi se je v Kičevu in Požarevcu spet pojavilo zlato v palicah in drugih oblikah. Organi notranje uprave so vedeli za to, niso pa mogli ugotoviti, od kod zlato izvira in kam gre iz vasi v okolici rudnika. Pred dvema letoma pa je prišel v vojvodinsko vasico Ceru blizu Novega Sada prileten mož iz Beograda. Zanimal se je, ali bi lahko vzel kje v najem pristavo, da bi redil prašiče za trgovinsko podjetje »Invest-Import«. Želja se mu je izpolnila, potem pa se je vrnil v Beograd. Nihče ni slutil, da gre za znanega predvojnega trgovca in tihotapca zlata Živojina Stankoviča. Mož je dobival s pošte v Ceneju nakazila za večje vsote denarja, včasih pa tudi kak zavitek iz Požarevca. Večkrat je potoval v Beograd. Organi notranje uprave so kmalu opazili, da se sestaja s kmeti iz bližnjih vasi. Sklenili so nastaviti mu past. Počakali so ga v hotelu »Avala«, kamor je prišel z dvema mlajšima moškima. Kmalu sta prišla za njimi še dva moška. Eden mu je izročil manjši zavitek, ki ga je Stanković takoj spravil v kovček, potem pa je dal enemu svojih spremljevalcev več zlatnikov in odšel iz hotela. Organi notranje uprave so dva njegova znanca aretirali in našli pri njih večjo količino zlatnikov. Trdila sta, da sta jih kupila od nekega neznanca v Požarevcu, v resnici pa sta jih dobila od Stankovića.

Tako so prišli varnostni organi na sled tihotapcem zlata. Po zaslišanju prvih dveh so izsledili še druge člane tihotapske druščine, v kateri je sodelovalo tudi več beograjskih in zagrebških zlatarjev ter trgovcev z zlatom iz Makedonije in Sarajeva. Ko so preiskovali dvorišče kmeta Petra Bulutića, so uporabili minodetektor. Z njim so odkrili zlato. Bulutić je že prej povedal, kje je skrito. Tedaj je več kmetov iz vasi Neresnice prihitelo domov, da bi skrili zlato v druga skrivališča. Toda organi notranje uprave so jim to pravočasno preprečili.

Krog trgovcev z zlatom se je kar naprej širil. Organi notranje uprave so aretirali več trgovcev z zlatom v Zagrebu in Beogradu ter več kmetov iz vasi Voluje, Neresnice in Tribroda ter uslužbence iz Požarevca in Kučeva. Nekateri člani tihotapske druščine so pretihotapili tudi večjo količino medenine s pretvezo, da gre za čisto zlato. To se jim je posrečilo, ker so medenino previdelo s tenko plastjo »zlate barve«. Večjo količino zlata so tihotapci prodali dokaj poceni. Tako je Vojislav Sperlić iz vasi Voluje prodal kilogram zlata za 15.000 din in za gumijaste opanke. V Požarevcu se ljudje zelo zanimajo za sodno obravnavo proti tihotapcem zlata.

Šahovsko prvenstvo Jugoslavije

Sarajevo, 15. marca. — XV. kolo šahovskega prvenstva Jugoslavije se je končalo takole: Lukić–Vukčević remi, Dimc–Karaklajić 0:1, Ivković–Djurašević remi, Bogdanović–Trifunović remi, Janošević–Cuderman 0:1, Ostale partije so bile prekinjene. Matanović je v dobljenem položaju proti Gligoriću, Ivkov in Milić bosta najbrž remizirala. Matulović je v igri s Sokolovim izgubil figuro, Vuković je v boljšem položaju s Sofrevskim, Ćirić skuša rešiti pol točke v partiji s Pucem.

OGLASNIK »LJUDSKE PRAVICE«

službo dobi

DEKLE, ki ima veselje do kmečkega dela, sprejme Marija Bobnar, Ljubljana, Štepanjska 16. — Plača dobra. 3116-d

ŽENSKO, staro do 55 let, sprejmem za samostojno gospodinjstvo k tričlanski družini na majhno posestvo. Pri hiši lahko ostane do smrti. Karel Zagoričnik, Podlog 6, p. Šempeter ob Savinji. 3117-d

GOSPODINJSKO POMOČNICO za vsa hišna dela sprejmem takoj. Novak, Zg. Kašelj 101, Ljubljana-Polje. 3118-d

STAREJŠO ŽENSKO za pomoč v gospodinjstvu in pri bolniku sprejmem. Alojz Hribar, Vel. Černelo, p. Ivančna gorica. 3119-d

UČENCA za dimnikarsko stroko sprejmem takoj. — Predpogoj: dovršena osnovna šola z vsaj dobrim uspehom, priden in pošten. Javiti se na naslov: Albert Lončar, dimnikar, Mozirje. 3120-d

MIZARSKEGA POMOČNIKA, pomožnega delavca in vajenca takoj sprejmem. Hrana in stanovanje preskrbljeno. — Franc Kregar, mizarstvo »Bor«, Vižmarje 87, p. Šentvid nad Ljubljano. 3121-d

GOSPODINJSKO POMOČNICO za Piran iščem. Dva otroka. Mira Zorec, Piran, Ulica JLA 19. 3131-d

OD 15. MARCA DO 31. OKTOBRA 1958 sprejmemo: 90 kvalificiranih in visokokvalificiranih zidarjev, 50 tesarjev, 20 kvalificiranih železokrivcev, 10 kvalificiranih ključavničarjev, 5 kvalificiranih avtomehanikov in 15 strojnikov – upravljačev gradbenih strojev. Stanovanje in hrana preskrbljena. Naslov v oglasnem oddelku LP. 3109-d

SKLADIŠČNIKA sprejme takoj gostinsko podjetje v Ljubljani. Naslov v oglasnem odd. LP. 3108-d

SALDOKONTISTA, srednjega strokovnega uslužbenca, s plačo do 14.000 dinarjev sprejmemo takoj. Naslov v ogl. odd. LP. 3107-d

DVA KVALIFICIRANA ZIDARJA s plačo od 60 do 70 dinarjev sprejme takoj Bricelj Ivan, Ljubljana, Kobarjeva 3. 3106-d

TELEKOMUNIKACIJE, Ljubljana, Prežanj sprejmejo takoj: 1 pomočnika predkalkulanta z ekonomsko srednjo šolo, 2 stenodaktilografki, 1 kvalificiranega knjigoveza, 1 energetika, 1 pomočnika gl. računovodje – ekonomista, 1 šefa materialnega knjigovodstva, 2 materialna knjigovodja, 1 elektrotehnika, 6 elektroinženirjev – razvijalcev, 3 strojne inženirje – konstruktorje in 17 elektrotehnikov – razvijalcev. 3105-d

ZAPOSLITEV dobe takoj: 10 kvalificiranih avtomehanikov, 5 kvalificiranih ključavničarjev, 1 kvalificiran zidar, 2 kvalificirana optika, 1 kvalificiran avtoelektričar, 2 kvalificirana strugarja, 2 kvalificirana avtokleparja in 3 strojni tehniki. Naslov v oglasnem odd. LP. 3104-d

TAKOJ SPREJMEMO 1 kvalificiranega kovinostrugarja in več elektro in avtogenskih varilcev. Naslov v ogl. oddelku LP. 3103-d

GEODETSKI ZAVOD LRS, Ljubljana, Šaranovičeva 12, razpisuje 4 delovna mesta za geometre s popolno srednjo šolo in TVS. Plača od 10.500 do 15.000 dinarjev. 3102-d

BLAGAJNIČARKO za poslovalnico s plačo 10.000 din sprejmemo takoj. Naslov v ogl. odd. LP. 3101-d

TAKOJ SPREJMEMO: polkvalificiranega mehanika, 2 polkvalificirana ključavničarja, 1 polkvalificiranega kovinostrugarja in stiskalca. Naslov v oglasnem oddelku. 3100-d

KUHARICO, polkvalificirano, sprejme gostinsko podjetje v Ljubljani. Naslov v oglasnem oddelku LP. 3099-d

TAKOJ SPREJMEMO: kvalificiranega ključavničarja in 2 računovodja – lahko pripravnika (finančno knjigovodstvo). Naslov v oglasnem oddelku LP. 3098-d

TAKOJ SPREJMEMO: 4–6 zastopnikov-inkasantov za mesto Ljubljana, zaželeni kandidati z dovršeno nižjo gimnazijo, 3 uslužbence za notranje poslovanje z dovršeno popolno srednjo šolo. Naslov v oglasnem oddelku LP. 3096-d

VODNA SKUPNOST KOPER sprejme v službo več kvalificiranih mlajših zidarjev ali tesarjev, ki se želijo izučiti za potapljače pri pomorskih gradnjah. Nastop službe takoj, plača po tarifnem pravilniku.

RESTAVRACIJA STARI GRAD, CELJE, se priporoča za obisk, ima odlična bizeljska in haloška vina ter vse vrste toplih in mrzlih jedi! -h

IZPRAŠANEGA KURJAČA za visokotlačne kotle (parne) in barvarja, zdravega, vojaščine prostega, sprejmemo takoj. Naslov v oglasnem oddelku LP. 3094-d

TAKOJ SPREJMEMO visokokvalificiranega in kvalificiranega tiskarja. Naslov v oglasnem odd. LP. 3093-d

UMETNI KAMEN, Ljubljana, Stožice št. 139, sprejme takoj 10 kvalificiranih in 10 polkvalificiranih cementarjev – terazerjev. 3092-d

3 STROJNE KLJUČAVNIČARJE, kvalificirane, sprejmemo čimprej. Naslov v oglasnem odd. LP. 3091-d

TAKOJ SPREJMEMO: 2 kvalificirana orodjarja, kvalificiranega strugarja, normirca in tehnika elektro ali kemične stroke. Naslov v oglasnem oddelku LP. 3090-d

STAREJŠO ŽENO (vdovo ali upokojenko), čisto, veščo kuhe, sprejmeta za nekaj ur dopoldne starejša zakonca. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 948-d

ZDRAVSTVENI DOM Slov. Bistrica razpisuje službeno mesto zobne asistentke. Plača po uredbi, dopolnilna plača po dogovoru. Prošnjo pošljite na upravo Zdravstvenega doma Slov. Bistrica. Nastop službe takoj. 951-d

UPRAVNI ODBOR Antituberkuloznega centra Ljubljana razpisuje službeno mesto zdravnika-fizioloģa z nastopom službe takoj in mesto laboranta z nastopom službe takoj. Kolkovane prošnje pošljite na upravo Antituberkuloznega centra, Ljubljana, Masarykova 44-I. Prošnji naj bo priložen kratek življenjepis.

POTREBUJEMO ŽENSKO, ki ima veselje do gospodinjskega dela na deželi. Vprašati pismeno ali osebno Alojz Hribar, Vel. Črnelo, pošta Ivančna gorica. 999-d

čestitke

Svoji ženi Heleni za rojstni dan želi obilo sreče in zadovoljstva mož Stane in Pija. 971-č

Na Agronomski fakulteti v Ljubljani je diplomiral Miha Ogorevc. Čestitamo!

KMETIJSKA ZADRUGA BESNICA takoj sprejme kvalificiranega trgovskega pomočnika (poslovodja) za špecerijsko trgovino. Hrana in stanovanje preskrbljeno. 3136-d

GOSPODINJSKO POMOČNICO, pošteno in vestno, ki zna dobro kuhati, iščem za takoj. Nudim dobro plačo in sobico. Vprašati upravnika bifeja »Šibenik«, Titova 45, Ljubljana.

NATAKARICO, kvalificirano ali polkvalificirano, išče gostilna Sora, Žiri. Stanovanje preskrbljeno. Nastop 1. aprila 1958.

KNJIGOVODKINJO, veščo administracije, sprejme takoj Dijaški dom in vrtec v Tržiču.

UPRAVNI ODBOR lekarne v Piranu razpisuje mesto knjigovodje. Nastop takoj. Ponudbe pošljite do 23. marca 1958 na Lekarno Piran. Plača po zakonu.

SAMOSTOJNEGA KNJIGOVODJO išče Konfekcija papirja, podjetje za predelavo papirja, Videm Krško. 986-d

ČEVLJARSKEGA POMOČNIKA za skozi šivana dela (hrček peta) iščem. Ješe Bogo, Cesta na Loko 20, Ljubljana. 947

Naročniki!

Obveščamo vse naročnike LJUDSKE PRAVICE IN LJUBLJANSKEGA DNEVNIKA – predvsem pa nove naročnike, da imajo pri malih oglasih

50 odstotni popust v obeh časnikih

Poslužujte se malih oglasov v LJUDSKI PRAVICI in LJUBLJANSKEM DNEVNIKU – Male oglase za »Ljudsko pravico« sprejemajo mimo naših podružnic tudi vse pošte v Sloveniji. – NAROČNIKI, IZKORISTITE POPUST, OGLAŠUJTE V LJUDSKI PRAVICI

SPREJMEMO: 10 nekvalificiranih delavcev, hrana in stanovanje preskrbljena, nastop službe takoj. Kranjsko gradbeno podjetje Kranj.

SPREJMEMO TAKOJ: 20 nekvalificiranih delavcev, 10 kvalificiranih tesarjev, 10 kvalificiranih zidarjev in 20 vajencev. Stanovanje in hrana preskrbljena. Gradbeno podjetje »Projekt« Kranj. 3142-d

SPREJMEMO 200 nekvalificiranih delavcev za gradbeno stroko. Naslov v podružnici LP Celje. 3087-d

STAVBNI KLJUČAVNIČARJI dobijo zaposlitev pri Betonu, Celje, Ljubljanska 16.

TAKOJ SPREJMEMO 10 elektroinstaterjev. Gradbeno podjetje Beton, Celje, Ljubljanska 16. 3086-d

RAČUNOVODKINJO za obrat družbene prehrane sprejmemo takoj. Naslov v upravi LP. 3097-d

KOMUNALNI SERVIS KRANJ sprejme takoj 20 nekvalificiranih delavcev, hrana in stanovanje preskrbljena, plača po dogovoru. 3141-d

10 NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV, kvalificiranega minerja in kvalificiranega pečarja za žganje opeke sprejmemo takoj 3140-d

TOVARNA USNJA »Standard« Kranj sprejme takoj 5 nekvalificiranih delavcev. 3139-d

10 NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV, hrana in stanovanje preskrbljena, sprejme takoj Kamnolom »Kokra«.

TOVARNA »INTEKS« Kranj sprejme 4 nekvalificirane delavce, vojaščine proste. 3137-d

FOTOGRAFSKEGA POMOČNIKA takoj sprejmemo. Plača po tarifnem pravilniku. Foto »Jadran«, Koper.

SPREJMEMO več avtomehanikov in avtokleparjev za mehanično delavnico na Rakeku. – Agroservis, Ljubljana, Draga 41 944

SPREJMEMO vajence za učenje ličarja, ključavničarja, avtomehanika in avtoelektričarja. Osebno se zglasite na upravi podjetja, Električna cestna železnica, Ljubljana, Celovška c. 164 – remiza 961

SPREJMEMO strojne tehnike, šoferje C in D kategorije, ključavničarje, strugarje, kleparje karoserijste, avtomehanike, mizarje kvalificirane in visokokvalificirane, mlajše delavce za priučitev v zgoraj navedene poklice, vojaščine proste. Osebno se zglasite na upravi podjetja Električna cestna železnica, Ljubljana, Celovška c. 164 – remiza. 960

za sladokusce

ZVITE BRŽOLE, RIŽI-BIŽI, svinjski kare, obistna pečenka, orehova potica, punč torta, Črno istrsko, belo štajersko in istrsko pri »Lovcu«. -h

SEGEDINSKI SVINJSKI KOTLET, kmečka pojedina, ričet s prekajenim mesom, telečja obara z ajdovimi žganci, sirov in jabolčni zavitek, zeleni silvanec, renski rizling, rebula, istrski refošk, cviček v restavraciji »Sestica«

ČRNA V OMAKI S ČMOKI, poljski zvitki, praška rižota, lešnikov puding, pohorski omlet, Teran, cviček, kapeljski biser v restavraciji »Union«

PREKAJENA SVINJSKA REBRCA s kislim zeljem ali repo, ocvrti piščanci, razne pečenke in pristen cviček v restavraciji »Katrca«.

KOPER PLOŠČA, jetrca, solnograški žličniki, domač jabolčni zavitek. Malvazija, refošk, dingač, mištela v »Vino-Koper«, Gradišče. -b

RESTAVRACIJA VINO-KOPER CELJE: vsak večer ražnjiči, čevapčiči, istrska bundiola, koper plošča, mešano meso na žaru, pristna istrska vina, refošk, malvazija, teran

GEOLOŠKI ZAVOD, Ljubljana, sprejme takoj petrografa in 5 kvalificiranih vrtalcev. 3095-d

današnje zabave

PLES v dvorani »Partizana« Narodni dom – Ljubljana.

PLESNE VAJE v domu »Partizana« Tabor – Ljubljana.

službo išče

MESTO HIŠNIKA sprejmem za okraj Koper. Naslov v ogl. oddelku. 952-i

ABSOLVENTKA GOSTINSKE ŠOLE išče službo. Ponudbe na oglasni oddelek pod »Zmožna«. 3071-i

GREM ZA GOSPODINJO k starejši moški osebi na posestvo v bližnji okolici Celja. Naslov v podružnici PL Celje. 3072-i

SLUŽBO IŠČE kovaški mojster, z izpiti podkovskega in vozovnega kovača. Službeno mesto bi mi najbolj ustrezalo kjerkoli na deželi. Pismene ponudbe na oglasni oddelek LP pod »Kovaški mojster«. 3073-i

CEVLJARSKI POMOČNIK išče službo. Najraje v Ljubljani v državnem podjetju, s stanovanjem. Naslov v oglasnem oddelku. 962-i

CEVLJARSKA PREŠIVALKA išče zaposlitev v Ljubljani. Naslov v ogl. oddelku LP. 3110-i

PREPISOVANJE sprejmem takoj. Solidno in hitro opravim delo. Ponudbe na oglasni oddelek LP pod »Pisalni stroj«. -i

ZLATARSKI POMOČNIK, mlajši, išče zaposlitev v svoji stroki. Naslov v oglasnem oddelku LP.

FRIZERSKA POMOČNICA z nekaj prakse želi zaposlitev v Ljubljani. – Naslov v oglasnem oddelku LP.

BLAGAJNIČARKA za gostinsko stroko želi zaposlitev v Ljubljani. Službo bi nastopila takoj. – Naslov v upravi »Ljudske pravice«. -i

KOMERCIALIST z daljšo prakso želi zaposlitev v Ljubljani ali okolici. – Naslov v oglasnem oddelku LP.

NOVINAR, mlajši, želi zaposlitev, najrajši v Ljubljani Naslov v oglasnem oddelku LP.

NATAKAR srednjih let želi zaposlitev v svoji stroki. Naslov v upravi LP.

URADNICA, Z VEČLETNO PRAKSO, odlična moč vešča samostojnega vodenja administrativnega in finančnega poslovanja na oddelku želi spremeniti službo. Predpogoj Ljubljana ali Koper. Ponudbe na ogl. odd. pod »Poštena in marljive«.

prodam

KOZOLEC na 6 in 4 okna proda Kmetijska zadruga, Celje. 3112-p

KMETOVALCI in MIZARJI, POZOR! Prodamo razne poljedelske stroje in orodje: posnemalnik, ročno črpalko, okopalnika, bencinski motor, krožno žago z vgrajenim elektromotorjem in radio aparat znamke »Tesla«. — Ogled pri kmetijski zadrugi, Kamnik. 3113-p

TRI MESECE BREJO SVINJO prodam. Alojz Lampič, Stanežiče 1. 3122-p

PRODAM: 40 m cevi s premerom 30 cm, Peltonovo turbino, dinamo 220 voltov, 9 KS, 1000 obratov, en motor 3 KS, 220 voltov, 1200 obratov, 600 m bakrene žice, avtomatsko opušalo za turbino in radio. Cena po dogovoru. Štefan Žaže, Tolsti vrh 63, p. Ravne na Koroškem. 3124-p

POSESTVO 9 ha, brez preužitka, lepa sončna lega, poslopja krita z opeko, prodam. Cena po dogovoru. Friderik Tisnikar, Završe 34, p. Mislinja. 3125-p

KRAVO, 9 mesecev brejo, par težkih komatov ter lahek trd voz prodam. Stranska vas 8, p. Dobrova pri Ljubljani. 3126-p

DVE GOZDNI PARCELI, zaraščeni, v bližini Lipovca, in malo rabljene predale za žito prodam. Cena nizka. — Kozlevčar, Selo pri Pancah št. 8, p. Dobrunje. 3127-p

DOBER POSNEMALNIK »PINJA«, toplomer, prodam. Murnik, Velesovo, Cerklje pri Kranju. 3128-p

POSESTVO vseh kultur, v izmeri 2,80 ha, prodam. Posestvo leži ob glavni cesti. Ana Petovar, Selce, p. Voličina. 3129-p

LEPO MANJŠE POSESTVO (1 ha 40 a), s stanovanjsko zgradbo in gospodarskim poslopjem, z vsem inventarjem, na lepem kraju nad Voličino pri Mariboru, prodam. Primerno za manjšo družino. Vse v dobrem stanju in lepo urejeno. Cena 1,200.000 din, vse ostalo po dogovoru. Informacije: Leopoldina Murko, Zavrh 84, p. Voličina pri Mariboru. 3130-p

1000 ŠADIK MALIN (valjevk) prodam. Janez Jeraj, Vodice 73 nad Ljubljano. 3132-p

TRI PRAŠIČE po 40 kg težke, prodam. Notranje gorice 34, p. Brezovica pri Ljubljani. 3133-p

DEKORATIVNO SAMSKO SOBO (Herrenzimmer), primerno za sprejemnico, prodam zaradi selitve. Naslov v oglasnem oddelku le za resne interesente. 949-p

KOMPLETEN MLIN s petimi pari kamnov na vodni in motorni pogon ter bakreni brzoparilnik, pripravljen za žganjekuho, naprodaj po ugodni ceni. Strmljan, Sava pri Litiji.

NEMŠKE OVČARJE, mladiče, delno samice z rodovnikom, prodam. — Bizjak, Predjamska 4, Ljubljana.

VESPO, dobro ohranjeno, prodam. Naslov v podružnici LP Koper. 26-p

DOBRO OHRANJENO kuhinjsko in sobno pohištvo prodam po zelo ugodni ceni. Naslov v podružnici LP Kranj. 3133-p

AVTORADIO PRODAM – menjam za protivrednost. Salendrova 6/IV, Ljubljana od 17 dalje. 972-p

PRODAM enodružinsko, podkleteno, obnovljeno hišo s sadnim vrtom, gozdno parcelo in njivo (skupaj 1 ha). Naslov: Deu, Mokronog. 3149-p

KOTALKE in damsko angora garnituro (vijoličasto) prodam. Komenskega 24-II, desno 964-p

PRODAM po ugodni ceni kompleten, zelo malo rabljen diferencial za 3-tonski avto Ford. Prodam tudi dobro ohranjen, kompleten diferencial za Olympio, s premo in zavornimi bobni, ter druge rezervne dele za Olympio in Wanderer. Ogled in informacije pri: Janez Dolšina. Šentvid pri Stični. 957-p

PRODAM dve leti starega psa bernardinca za 15.000 dinarjev. Naslov v oglasnem oddelku. 963-p

PRODAM malokalibrsko puško znamke Mauser (Ka-ka) s polnitvijo 7 nabojev. Naslov v podružnici LP v Celju. 3076-p

PRODAM dobro ohranjen plašč za dekle v starosti od 15 do 16 let. Interesenti naj pišejo na podružnico »LP« v Mariboru pod geslom »Ugodna prilika«. 3077-p

ROLLER-Tomos, dobro ohranjen, prodam. Naslov: Tone Toter, Trg svobode, Šoštanj. 3078-p

PRODAM opremljeno dojenčkovo košarico. Bogo Vodopivec, Cesta na Rožnik 29, Ljubljana. 3079-p

DVOSOBNO STANOVANJE naprodaj. Prodam tudi na obroke. Poizvedbe: »Globus«, vratar, Ljubljana.

PRODAM osebni avto Fiat 1100. Naslov v oglasnem oddelku. 984-p

UGODNO PRODAM večjo zazidljivo parcelo (vrt) v mestu. Naslov v podružnici LP Kranj. 3134-p

8 PTIČJIK KLETK za samce, 2 kletki za gojenje in 1 kletko za mladiče prodam. Vse kompletno in v dobrem stanju. Naslov v podružnici LP v Celju. 3074-p

UGODNO PRODAM malo rabljeno ozkotračno (16 mm) kino aparaturo znamke »Siemens«. Na razpolago so tudi nadomestni deli. Naslov v podružnici LP Celje. 3075-p

PRODAM kombiniran športni voziček, dobro ohranjen, in manjšo stajico. Naslov v oglasnem oddelku LP.

PRODAM SPALNICO novo, orehov furnir, Stožice 5. 1006-p

ŠPORTNI OTROŠKI VOZIČEK prodam. Naslov v ogl. odd. 3152-p

kupim

VESPO ali LAMBRETTO, dobro ohranjeno, kupim. Naslov v oglasnem oddelku. 3150-k

VOZ samec, do 1000 kg nosilnosti, še dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na Anton Bahovec. Račna 21, p. Grosuplje. 3114-k

ŠIVALNI STROJ, električni, v kovčku, kupim. Ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelek LP pod »Šivalni stroj«. 3087-k

ELEKTRIČNI GRAMOFON kupim. Ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelek LP pod geslom »Električni gramofon«. 3088-k

KUPIM TRAKTOR (lahek) ali osebni avtomobil ali pa samo šasijo z menjalnikom, sklopko in diferencialom. Ponudbe z opisom in ceno na: Franc Huber, Gor. Slaveči 116, p. Kuzma. 3115-k

ELEKTROMOTOR v dobrem stanju, 4–6 KS, kupim. Jerko, Črnuče 211.

KUPIM dobro ohranjeno žensko kolo italijanskega tipa. Ponudbe pošljite podružnici LP Maribor pod geslom »Kolo«. 3170-k

LAMBRETTO, malo rabljeno ali novo, kupim. Ponudbe na ogl. odd. LP pod »Lambretta«. -k

BREJO SVINJO kupim ali zamenjam za debelega prašiča. Janez Čop, Gorje pri Bledu. 3123-k

APARAT ZA NAGLUŠNE kupim. Ponudbe z navedbo cene in znamke na oglasni oddeleke LP pod geslom »Sluh«. 3129-k

KUPIMO

zračni tlačni rezervoar — vetrnjak

vsebine 3 do 5 m³, pritiska 7 atm., varjene ali zakovičene izvedbe

»OPREMA« tovarna furniranega pohištva — Maribor

M 52

Več pisarniških moči

lahko tudi začetnice

sprejmemo takoj!

Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe na oglasni oddelek »Ljudske pravice« pod geslom »Knjigovodstvo«.

1005

Razpis

Upravni odbor **Kmetijskega gospodarstva Vojnik** razpisuje prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

več kmečkih voz od 1500 do 3000 kg nosilnosti

tri lesene škropilnice

več manjših poljedelskih ter predelovalnih strojev

Javna prodaja navedenih osnovnih sredstev bo 31. marca 1958 ob 8. uri na delovišču Vojnik za družbene in gospodarske organizacije. Ako pa ne bo kupcev iz teh sektorjev, bodo mogli kupiti tudi privatni kupci.

993

RAZPISI

Razpisana komisija pri Poliklinik v Ljubljani razpisuje **5 delovnih mest zdravnikov rentgenologov.** — Pogoji: Predpisana strokovna izobrazba. Plača po uredbi in položajna plača. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Prošnje z opisom dosedanjega dela je treba vložiti na Poliklinik v Ljubljani, Njegoševa 4, trakt B, II. nadstropje, soba 235., do 31. marca 1958. — Razpisna komisija pri Poliklinik v Ljubljani.

RAZPIS

Fakultetni svet fakultete za splošno medicino in stomatologijo v Ljubljani razpisuje mesto **izrednega profesorja za ginekologijo in porodništvo.** Pravilno kolkovane prošnje vložite na dekanat fakultete za splošno medicino in stomatologijo v Ljubljani, do 10. aprila 1958.

RAZPIS

Razpisna komisija Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani razpisuje na podlagi 36. člena Zakona o javnih uslužbencih delovno mesto **pisarniškega uslužbenca** v računovodstvu Akademije. — Pogoj: Srednja ali nižja strokovna izobrazba in zadovoljivo obvladanje strojepisja. Plača po Zakonu o javnih uslužbencih. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Lastnoročno napisane kolkovane prošnje z življenjepisom pošljite v 15 dneh po tem razpisu na Slovensko akademijo znanosti in umetnosti v Ljubljani, Novi trg 3 — poštni predal 323.

RAZPIS

Upravni odbor podjetja »Instalacija«, Ljubljana, Kamniška ulica razpisuje **mesto šefa komercialno-finančnega sektorja.** Pogoj: Dovršena ekonomsko-pravna fakulteta in tri leta prakse ali dovršena ekonomska srednja šola in osem let prakse. Pismene ponudbe sprejema upravni odbor podjetja do 31. marca 1958. Plača po tarifnem pravilniku podjetja oziroma po dogovoru.

Sprejmemo

trgovske pomočnike-ce

Nastop službe lahko takoj. — Plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru. — Naslov v oglasnem oddelku.

997

Razpisna komisija **Višje gospodinjske šole v Grobljah** razpisuje na podlagi 33. in 37. člena Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list št. 53) mesto

TAJNIKA

na Višji gospodinjski šoli v Grobljah pri Domžalah

Pogoji za sprejem na to delovno mesto so: popolna srednja šola in vsaj 4 leta službe v šolski ustanovi.

Interesenti naj pošljejo prošnje s kratkim opisom dosedanjega dela in z življenjepisom ter šolskim spričevalom do 15. aprila 1958. Višji gospodinjski šoli v Grobljah pri Domžalah.

990

Podjetje »SILVA« — GLG AGVF, Ljubljana, Parmova 41/II

prodaja po sklepu DS svoja osnovna sredstva:

osebni avtomobil, znamke »CHEVROLET«
6-sedežni, v voznem stanju

osebni avtomobil, znamke »VELOUX«
4-sedežni, v voznem stanju

»UNIMOG«
v demontiranem stanju

Interesenti naj se javijo pri zgornjem naslovu. 992

razno

SPREJMEM MESTO HIŠNIKA v Ljubljani. – Ponudbe pošljite na naslov: Slavko Klavžer, Ljubljana, Rudnik št. 15.

DRUŠTVO za napredek gospodinjstva v CELJU priredi trimesečni prikrojevalni in šivalni tečaj za začetnice. Pričetek tečaja je 1. aprila 1958 ob 9. uri zjutraj, popoldanski pa ob 15. uri. Prijave pošljite na naslov: Edita Bizjak, Celje, Vodnikova 13. Za pismene odgovore priložite znamko. 3111-r

DRŽAVNA NAMEŠČENKA želi poznanstva s sebi enakim resnim tovarišem v starosti od 35 do 45 let, ki je lahko tudi vdovec in oče male nedoletne hčerkice, katerima bi skušala osrečiti bodočnost, ali pa poznanstvo s tovarišem, ki je življenjsko razočaran ali osamljen. Ponudbe s polnim naslovom pošljite na oglasni oddelek LP pod geslom »Samo resne ponudbe«. 3080-r

ZAMENJAM lepo dvosobno komfortno stanovanje v Kranju za enako ali manjše v Ljubljani. Naslov v ogl. oddelku. 3081-r

CELJE–LJUBLJANA. Lepo dvosobno stanovanje zamenjam pod ugodnimi pogoji. Vida Glavnik, frizer, Ljubljana, Mestni trg 18.

VRTIČEK v izmeri 15 × 10 m na severnem robu Maribora nudim v izkoriščanje za dve leti proti minimalni odškodnini. Ponudbe pošljite na podružnico LP v Mariboru pod »Sončna lega«. 3082-r

UMETNO ZOBOVJE smo našli na Grajskem trgu v Mariboru. Lastnik naj vpraša za pojasnila v podružnici LP v Mariboru. 3083-r

Or. Srečku KORENU in dr. Evi LOVŠETOVI se najiskreneje zahvaljujem za njuno skrb pri zdravljenju moje žene. Marjan Gomol, Maribor, Trubarjeva17.

ZAMENJAM enosobno stanovanje, parketirano, s shrambo, suho, sončno in zračno za enako ali večje kjerkoli v Ljubljani. Ponudbe na oglasni oddelek LP pod geslom »Parketirano«. 3086-r

VISOKO NAGRADO dam ali pomagam pri dozidavi za enoinpolsobno stanovanje. Nudim enosobno. Ponudbe na oglasni oddelek LP pod geslom »Prostorno«. 1000-r

PROSIMO najditelja leve usnjene rokavice, izgubljene od Kopra do Izole dne 11. marca 1958 v avtobusu, da jo vrne in odda v prometni pisarni »Slavnika« na avtobusni postaji Koper.

IZGUBIL se je črn pes španjel z belo liso na prsih. Vrtovec, Nazorjeva 2.

BREZPLAČNO – hišo ob morju (pri Makarski) takoj dam v najem za 10 let večjemu podjetju ali tovarni, ki bi jo lahko za letošnjo sezono adaptirala za letovišče svojega kolektiva. Voda, klima in plaža – izvrstne. Veza s parnikom in avtomobilom do železniške postaje. Ponudbe: upravi »Borbe« pod številko 346. Z 346-r

VDELAVA ŠIP NA STAVBAH – brušenje stekla – avtošipe – slikamo steklo za opreme – ogledala – vdelava slik in fotografij v okvirje. Se priporoča RUDOLF HLEBŠ – splošno steklarstvo – Kranj. 3132-r

IZVRŠUJEMO VSA POPRAVILA na pisarniških strojih in ostalih v to stroko spadajočih delih. Se priporoča »Precizna mehanika« Janez Velikovrh – Kranj, Titov trg 17, telefon 515. 3131-r

SOBO, prazno, v Ljubljani ali izven Ljubljane iščem. Plačam dobro. Ponudbe na ogl. odd pod šifro »Brez stanovanja«.

POZOR! UGODNA PRILIKA! Za stanovanje v Ljubljani nudim v Celju lepo komfortno stanovanje z vsemi pritiklinami. Sončno. Ponudbe z opisom Vašega stanovanja pošljite v oglasni oddelek LP pod šifro »Zamenjava s Celjem«.

24-LETNA LOČENKA, brez otrok, nameščenka, želi spoznati značajnega moškega, starega do 35 let, zaradi razvedrila. Ponudbe s sliko pošljite na podružnico LP Maribor pod geslom »Pomlad prihaja«. 3084-r

ZDRAVSTVENI DOM RADLJE OB DRAVI

razpisuje mesti za:

zobarja (dentista)

v Zobni ambulanti Radlje ob Dravi

Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Osnovna plača po uredbi. Položajna plača po pravilniku.

računovodjo

v Zdravstvenem domu Radlje ob Dravi

s popolno kvalifikacijo in najmanj petletno prakso v računovodstvu zdravstvene službe. Osnovna plača po uredbi. Položajna plača po pravilniku.

Interesenti naj pošljejo prošnje na **Zdravstveni dom Radlje ob Dravi.** 995

Na osnovi člena Zadružnih pravil uprave **KMETIJSKE ZADRUGE KOPER IN OKOLICA** razpisujemo mesto

upravnika zadruge

POGOJI: popolna srednja ekonomska šola in 5 let prakse na vodilnem mestu zadruge ali trgovskega podjetja, ali popolna srednja kmetijska šola in najmanj 5 let prakse na vodilnem mestu večje zadruge ali trgovskega podjetja, ali pa nepopolna izobrazba srednje ekonomske ali kmetijske šole ter 10 let prakse na vodilnem mestu zadrug ali trgovskih podjetij. Plača po kolektivni pogodbi zadruge.

Interesenti naj vložijo pismene ponudbe s kratkim življenjepisom na upravo zadruge najkasneje do 31. marca 1958.

Ko 29

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju

UMETNIŠKI ZAVOD ZA LITOGRAFIJO

LJUBLJANA — IGRIŠKA 8

sprejme takoj v službo:

2 knjigotiskarska strojnika

5 nekvalificiranih delavcev

mlajše moči (možnost kasnejše priučitve)

pisarniško moč

za pomoč v finančnem in mezdnem knjigovodstvu

Plača po tarifnem pravilniku podjetja oziroma po dogovoru. Glede pogojev se obračajte pismeno ali ustno na upravo podjetja. Za knjigotiskarske strojnike bodo stanovanja na razpolago.

985

Več raznašalcev ali raznašalk

za raznašanje »LJUBLJANSKEGA DNEVNIKA« v opoldanskih urah za Center, Rožno dolino in Dravlje sprejme takoj uprava. — Plača dobra. Študenti in zunanji interesenti ne pridejo v poštev. — Zglasite se v ekspeditu pri tov. Belšaku na Poljanskem nasipu št. 2.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij podjetja

ELEKTRO-KOPER — KOPER

Vojkovo nabrežje 6

sprejme takoj v službo:

vodjo projektivne grupe
elektroinženir s prakso v projektiranju

vodjo servisne službe
elektrotehnik z daljšo prakso v vodstvu instalacijskih del in organizaciji servisne službe

šefa finančnega knjigovodstva
srednješolska izobrazba s 5-letno prakso v finančnem knjigovodstvu podjetja

blagajnika
nižja strokovna izobrazba z večletno prakso v likvidacijskih poslih v računovodstvu

stenodaktilografa
ustrezna izobrazba in večletna praksa

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. — Pismene ponudbe dostavite na tajništvo podjetja do 20. marca 1958. 974

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri

GOZDNEM GOSPODARSTVU KRANJ

razpisuje naslednja delovna mesta za:

gozdarskega inženirja
za taksacijska dela

gozdarskega inženirja
za pomočnika upravitelja GO Tržič

gozdarskega inženirja
za organizacijo dela

komercialista gozdarsko lesne stroke

geometra

gradbenega tehnika

materialnega knjigovodjo
zaželen moški

Za vsa navedena delovna mesta je potrebna ustrezna strokovna izobrazba in delovna praksa. Ponudbe sprejema sekretariat **Gozdnega gospodarstva — Kranj.** — Nastop službe takoj ali po dogovoru.

K 30

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE Kranj

Nedelja, 16. marca ob 16: Arthur Miller: »Lov na čarovnice«. Gostovanje Mestnega gledališča z Jesenic. Izven.

Torek, 18. marca ob 16 in 20: Juro Kislinger: »Na slepem tiru«, igra v treh dejanjih. Gostovanje slovenskega ljudskega gledališča iz Celja. Izven.

Četrtek, 20. marca ob 20: Premiera – Radovan Gobec: »Planinska roža«, Opereta v treh dejanjih. Izven.

Petek, 21. marca ob 17 in 20: Koncert zabavne glasbe – izvaja veliki zabavni orkester Radio Ljubljana – pod vodstvom Bojana Adamiča. Izven.

Nedelja, 23. marca ob 16: – Radovan Gobec: »Planinska roža«. Opereta v treh dejanjih. Izven in za podeželje.

KINO

»STORŽIČ«: premiera amer. barv. cinemascope filma »Dirkači«. Predstava ob 10. Ob 14 italijanski barvni film »Turek Napolitanec«. Ob 16, 18 in 20 ameriški barvni cinemascope film »Princ Valiant«.

»TRIGLAV«: Ob 16.30 in 19 angl. barvni film »Junaki sherwoodskega gozda«.

»SVOBODA«: ital. barvni film »Turek Napolitanec«. Predstava ob 15. Ameriški barvni film »Dobra zemlja«. Predstavi ob 17 in 19.

»NAKLO«: premiera amer. barv. cinemascope filma »Dirkači«. Predstavi ob 16 in 19.

Z BLEDA

KINO

»BLED«: ameriški barvni pustolovski film »Rob Roy«. Predstavi ob 17 in 20. Ob 10 matineja.

Vesti iz Jesenic in okolice

Zdravniško dežurno službo ima do 21. marca dr. Sajavec Mihael.

Brivsko dežurno službo ima v nedeljo, 16. marca Rakovec Ivan, brivski salon, Obrtniška ulica.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Nedelja, 16. marca ob 16: Gostovanje v Prešernovem gledališču v Kranju: Arthur Miller: »Lov na čarovnice«.

KINO

»RADIO«: italijanski barvni film »Mlin ljubezni«. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja mladinskega filma.

»PLAVŽ«: ruski barvni film »Prolog«. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja mladinskega filma.

»ŽIROVNICA«: amer. film »Proti vsem pričam«. Predstavi ob 16 in 19.30.

»DOVJE«: italijanski film »Umberto D«. Predstava ob 19. Ob 17 matineja mladinskega filma.

VESTI IZ KOPRA

PRIMORSKE PRIREDITVE KOPER

Nedelja, 16. marca v Izoli ob 20: A. P. Čehov: »Utva«, za abonma in izven.

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA:

Nedelja, 16. marca, lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

Ponedeljek, 17. marca, lekarna »Pri gradu«, Partizanska c. 1.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Nedelja, 16. marca ob 15: Puccini: »Tosca«. Red U.

Ob 19.30: Kreft: »Celjski grofje«. Proslava 30-letnice umetniškega delovanja Maksa Furjana.

Ponedeljek, 17. marca: zaprto!

KINO

»UNION«: ameriški barvni cinem. film »Gospod Roberts«.

»PARTIZAN«: japon. film »Atomske bombe nad Hirošimo«.

»UDARNIK«: ameriški barvni film »Želja«.

CELJSKE VESTI

SLOV. LJUDSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 16. marca ob 16 in 20: Juro Kislinger: »Na slepem tiru«. Gostovanje v Ptuju.

Torek, 18. marca ob 16 in 20: Juro Kislinger: Na slepem tiru«. Gostovanje v Kranju.

Četrtek, 20. marca ob 14 in 20: Alejandro Casona: »Drevesa umirajo stoje«. Gostovanje v Brežicah.

Sobota, 22. marca ob 19: »Dnevnik Ane Frankove«. Gostovanje v Slov. Konjicah.

KINO

»UNION«: ameriški barvni film »Gospod Balantrea«.

»METROPOL«: jugoslovanski film »Samo ljudje« — drama. Ob 10 matineja ruskega filma »Bela pšička«.

IZ ŽALCA

KINO

»ŽALEC«: ameriški barvni film »Nežni akordi«.

ROGAŠKE SLATINE

KINO

»ROGAŠKA SLATINA«: ameriški film »Beg iz Guyanne«.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO

»DELAVSKI DOM«: italij. cinem. film »Kruh, ljubezen in . . .«

»SVOBODA«: ameriški barv. film »Tajnosti papirja«.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Nedelja, 16. marca ob 16: Kislingerj »Na slepem tiru«. Gostovanje Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja.

Nedelja, 16. marca ob 20: Kislinger: »Na slepem tiru«. Gostovanje Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja.

Ptujčani in okoličani nabavite si pravočasno vstopnice za nedeljski predstavi J. Kislingerjeve drame »Na slepem tiru«, katera je doživela v Celju izreden uspeh.

Abonenti vseh abonmajev, rezervirajte si pravočasno vstopnice v upravi gledališča. Predprodaja vstopnic en dan pred predstavo in na dan predstave od 9. do 11. ure in od 15. do 17. ure pri gledališki blagajni.

KINO

»PTUJ«: ameriški glasbeni barvni film »Ukročena trmoglavka«.

IZ MURSKE SOBOTE

KINO

»MURSKA SOBOTA«: amer. barv. cinemascope film »Trije novčiči v vodnjaku«. Predstave ob 10 dopoldne, 15, 17.30 in 20.

Kmalu bo
30. marec

dan žrebanja nagrad!

TEGA DNE BOMO MED NAŠE NAROČNIKE RAZDELILI NASLEDNJE BOGATE NAGRADE:

4 Tomosove mopede COLIBRI • 8 krasnih ROGOVIH koles • 2 pralna stroja • 3 hladilnike • 4 usnjene plašče • najnovejši električni štedilnik na 4 plošče z uro in termostatom • 2 električni peči »čajna mizica«

TAKO NAGRADO DOBITE 'LE:

1. če ste naročnik našega lista — (vsaj tri mesece!)
2. če imate v redu poravnano naročnino!

TUDI VI, KI ŠE NISTE NAROČENI NA NAS LIST,

lahko pridete v poštev za nagrado! Takoj naročite »Ljudsko pravico« in nakažite naročnino vsaj za tri mesece — potem lahko upate, da bo tudi vas poiskala sreča!

DAN ŽREBANJA SE HITRO BLIŽA!

RADIO LJUBLJANA

Spored za nedeljo, 16. marca

Poročila: 6.05, 7.00, 13.00, 15.00, 19.30, 22.00, 22.55.

6.00—7.00 Domač nedeljski jutranji pozdrav — 7.15 Reklame — 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.35 Valčki Johanna Straussa — 8.00 Športna reportaža 8.15 Melodije od tu in od tam — 8.45 Mladinska radijska igra — Ante Ilič: Legenda tisoč znamenj — 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - I. — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Za naše vas — 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - II. — 15.10 Prenos javne oddaje iz Gorice — 17.30 Glasbeni mozaik — 18.05 Radijska igra — Pavli Levi: Po čem je resnica — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 »Nedeljska srečanja« (parada priljubljenih popevk in melodij) — 21.00 Večerni koncert — 22.15 Ritem v noči — 23.00—23.15 in 23.30—23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda)

II. program
(na valu 202,1 m in 98,9 mHz)

10.30—11.30 Nedeljski simfonični koncert — 13.10 Orkestralne skladbe — 14.00 Ljubljanska kronika in obvstila — 14.15—15.00 Zabavna glasba

Starši, društva, družbene organizacije! Pomagajte zgraditi našim bolehnim otrokom edino okrevališče ob slovenskem morju. Kupujte zato srečke denarne loterije Rdečega križa Slovenije. Dobite jih pri vseh organizacijah Rdečega križa Slovenije, sindikalnih podružnicah, v šolah in pri vašem pismonoši.

Uprava

Znamka za 10 din

»LJUDSKE PRAVICE«

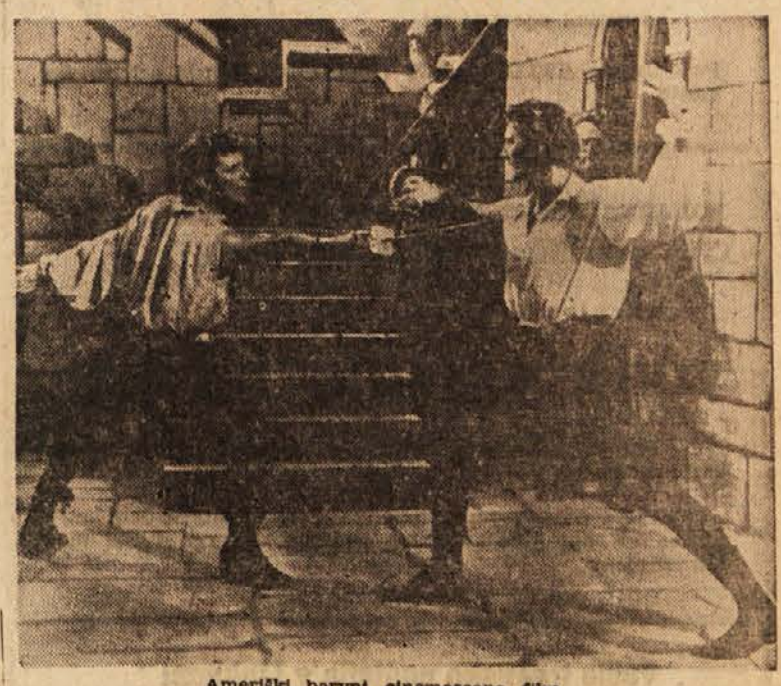
Ljubljana

Petkovškovo nabrežje 25
Poštni predal 42

Odrežite in nam pošljite

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

Ameriški barvni cinemascope film

PRINC IGRALCEV

Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. Ob 12 nemški barvni tehnični film »O sodobni avtomobilski industriji«. Prodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje.

KINO »UNION«: nemški barvni film »Ni prostora za divje živali«. Tednik: Zimska radost. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja amer. filma »Zgodba o Jolsonu«.
KINO »SLOGA«: sovj. barvni film »Zgodba o gozdnem velikanu«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 je matineja istega filma. Danes zadnjikrat!
KINO »VIČ«: amer. barvni cinem. film s stereofonskim zvokom »Vrtzla«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 je matineja istega filma.
KINO ŠIŠKA«: ameriški barvni film »Zgodba o Jolsonu«. Brez tednika. Predstave ob 16, 18.30 in 21. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9—11 in 14 dalje.
MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8: ameriški barvni film »Na daljnem severu«. Predstave ob 10, 15 in 17.
KINO »LITOSTROJ«: francoski barv. film »Kadet Ruselles«. Predstave ob 16, 18 in 20.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

»KLEOPATRA«

Tednik. V glavni vlogi Ronda Fleming in Viljem Landigen. Predstave Ob 14.30, 16.30, 18.30 in 20.30. Prodaja vstopnic od 10—11 in od 14 dalje. Ob 10 matineja slovenskega filma »Kekec« po enotni ceni 20 din.

DNEVNE NOVICE

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA ZA NUJNE OBISKE NA BOLNIKOVEM DOMU OD 20.—7. URE ZJUTRAJ, OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH VES DAN:

Zdravstveni dom CENTER:
Ljubljana, Miklošičeva c. 24. Dr. Podobnik Jože, Gorupova 1/III, tel. 21-516. V odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 30-200.

Zdravstveni dom BEZIGRAD:
Od 15. do 21. marca: Dr. Štrukelj Milan, Lavričeva 5/a, telef. 31-286, v odsotnosti 30-800.

Zdravstveni dom VIČ:
Od 15. do 21. marca: Dr. Hodalič Milan, Emonska 10, telefon 20-497. Nedeljska dežurna služba v ambulanti Mirje, Rimska c. 31, od 8. do 14. ure, telefon 21-797.

Zdravstveni dom MOSTE:
26. marca (dnevna in nočna): Dr. Čuček Jože, ZD Krekova ul. 5, tel. 31-359. V odsotnosti zdravnika kličite tel. LM 30-300.
17. marca: Dr. Bartol-Zavrl Ivana, ZD Moste, Krekova ul. 5, telefon 31-359. V odsotnosti zdravnika kličite tel. LM 30-300.
18. marca: Dr. Trobec Helena, Poljedelska c. 19, tel. 32-573. V odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 30-300.
19. marca: Dr. Stamač Milena, Braboviceva 18, tel. 30-738. V odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 30-300.
20. marca: Dr. Čuček Jože, Povšetova ul. 80, tel. 30-626. V odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 30-300.
21. marca: Dr. Bartol-Zavrl Ivana, Krekova ul. 5, tel. 31-359. V odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 30-300.
22. marca: Dr. Petek Anton, ZD Moste Krekova ul. 5, tel. 31-359. V odsotnosti zdravnika kličite tel. LM 30-300.

Zdravstveni dom RUDNIK:
Dr. Slanovic Saša, Ambulanta, Ižanska c. 3, telefon 20-167. V odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 20-500. V soboto dežurna služba že od 13. ure dalje.

ZAHVALA

Ob nesreči, ki nas je zadela s smrtjo našega

JANEZA KERŽARJA
pravnika

ste nam v tako velikem številu izkazali svoje sožalje, da se ne moremo zahvaliti vsakemu posebej. Zato se na tem mestu zahvaljujemo zdravnikom splošne bolnišnice Brežice, ki so storili vse, da bi mu rešili življenje, predsedniku ObLO tov. Kolencu in ObLO Brežice za vso skrb in pomoč, govornikom za lepe poslovilne besede, pevcem in godbi iz Brežic, vsem, ki ste ga obsuli s cvetjem ali kakorkoli v tem težkem trenutku pomagali, in vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti v Brežicah in v Ljubljani.

Ljubljana, Jesenice, Slov. Bistrica, Litija in Novo mesto 16. marca 1958.

Keržarjevi

OBVESTILO

Društvo diabetikov Slovenije »Ljudevit Merčun« v Ljubljani bo imelo svoj II. redni letni občni zbor dne 13. aprila 1958 ob 9. uri dopoldne v dvorani hišnega sveta Kidričeva 5. Vabimo vse člane in tudi diabetike, ki še niso člani, da se ga zanesljivo udeleže v našem skupnem interesu.

Podružnice vabimo, da določijo svoje delegate. Odbor.

exact Maxi **Misli na svoj obraz**

USLUŽBENCI!

Konec marca bo izšla tretja predelana izdaja »Priročnika za pripravo strokovnih izpitov za uslužbence« za vse nazive pisarniških uslužbencev, za naziv pristava, računskega režiserja, računovodje, davčnega izvršitelja in davkarja. Knjigo so priredili dr. Nikola Dilber, Dragomir Živančević, dr. Vojislav Kravić, Vlado Lemberger, Bogdan Majstorović, Živko Pevačević in Dušan Rolović. Priročnik bo tiskan v cirilici in bo stal 600 dinarjev. Poslali ga bomo vsem, ki takoj vplačajo na tekoči račun uredništva »Narodnog službenika« pri Narodni banki 1032-T-722 z oznako »Za priručnik« vsoto 600 dinarjev za izvod. Poštnino plača založnik. V Beogradu lahko dobite priročnik pri okrajnem odboru sindikatov, Vasina 7/I. Uslužbenci, sindikalne podružnice in ustanove! Pravočasno si nabavite to koristno knjigo za vašo knjižnico. Založnik: List »Narodni službenik«, Beograd, Dom sindikata, peto nadstropje, soba št. 17, telefon 31-581.

OPOZORILO

Pogrebni zavod »Zale«, Ljubljana, opozarja svojce pokojnikov, pokopanih na pokopališčih: Žale, Bizovik, Stepanja vas, Rudnik, Vič, Dravlje in Stožice, da v najkrajšem času poravnajo pretečene najemnine za grobove.

Najemnina se računa po 10-letnih obdobjih od časa najetega prostora ter stane za 10 let 2000 din en prostor.

Z neplačanimi, četudi oskrbovanimi grobovi, kakor tudi s plačanimi, a zapuščenimi grobovi bo oskrbništvo razpolagalo in jih oddalo v najem novim interesentom.

Oskrbništvo pokopališč sprejema naročila za nasade in oskrbovanje grobov na centralnem pokopališču.

Uprava

Umrl je

Ivan Fabjan

upokojenec

Pogreb pokojnika bo v nedeljo, 16. marca 1958 ob 13.30 iz Janezove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči prijatelji

ZAHVALA

Vsem, ki so v tako velikem številu spremili mojega dragega moža

Nedelika Miletić-Nedža

nosilca Spomenice 1941

na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, izrazili sožalje pismeno in ustno — iskrena hvala. Prav posebna zahvala tovarišem rezervnim oficirjem, članom ZB, aktivnim oficirjem in vojakom, članom kolektiva tovarne »Iskra«, godbi na pihala »Svoboda«.

Prisrčna hvala tovarišema Adolfu Kostorov-Janezu in Francu Konobel-Slovenku za poslovilne besede.

ŽALUJOČA ŽENA ELČI

Farmacevtsko društvo Slovenije vabi na IX. redni letni občni zbor, ki bo dne 29. in 30. marca 1958 v sindikalni dvorani Doma železničarjev v Ljubljani, Trg OF, zraven avtobusne postaje.

Vsi lahko dobite brezplačno in brezobvezno na ogled prvo in drugo številko revije »Sodobna pisarna«. Pišite ponjo takoj na upravo, da vam jo pošlje: Ljubljana, Gosposka 12.

Društvo glasbenih pedagogov Slovenije bo imelo redni letni občni zbor v nedeljo, 13. aprila 1958 v Hubadovi dvorani, Vegova 7, ob 9. uri

Prof. dr. J. Hebein, rentgenolog, ne ordinira več.

Strokovni izpiti za bibliotekarje in knjižničarje bodo od 20. maja 1958 dalje. Rok za prijave in oddaje nalog je 6. maj 1958. — Izpitna komisija (Narodna in univerzitetna knjižnica).

Jugoton

SY-1016 SINGING THE BLUES
Melvin Endsley, fox

ANDREA Erwin Halletz-Hans Bradtke
Tercet Florida

Podjetja, urade, organizacije in vse pisarniške uslužbence obveščamo, da je izšla druga številka revije »Sodobna pisarna«, ki je vsebinsko še bolj pestra kot prva, oprema z ovitkom vred pa je odlična. Revija je že v kratkem času pokazala velik napredek. Vsakodnevni dotok novih naročnikov dokazuje, da je revija bralcem zelo všeč. Prvo in drugo številko lahko dobite brezplačno in brezobvezno na ogled. Pišite ponjo na upravo: Ljubljana Gosposka 12.

Praktičen in koristen pripomoček za študij politične ekonomije je delo, ki je pravkar izšlo izpod peresa univ. predavatelja Fr. Černeta: »Politična ekonomija, priročnik za študij«. Na kratek, vsakomur dostopen, v glavnem definicijski način je na 148 straneh zbrano gradivo, ki bo koristilo ne le slušateljem srednjih in višjih ekonomskih šol, študentom drugih sorodnih višjih in visokih šol, temveč tudi vsem, ki delajo v organih naših gospodarskih organizacij in institucij ter pripravnikom v raznih tečajih in pri strokovnih izpitih. Ker obsega delo s preglednimi posameznimi vprašanji in pojmi na robu stavka tudi družbeno-ekonomske kategorije prehodnega razdobja in socializma, je obenem tudi teoretična priprava za razumevanje ekonomike FLRJ, ki jo namerava avtor obdelati v posebni knjigi. Cena je vsakomur dostopna 250 din. Naročajte jo pri »Uradnem listu LRS«, Ljubljana, Erjavčeva 15a, poštni predal 336, in po knjigarnah.

PREDAVANJA

Prirodoslovno društvo vabi na predavanje doc. dr. Marijana Borštnarja: O zdravljenju različnih duševnih bolezni. Predavanje s filmom bo v torek, 18. marca ob 20. uri v Prirodoslovni predavalnici na univerzi.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani vabi na javno znanstveno predavanje, ki bo dne 20. marca 1958 ob 18 v dvorani SAZU, Novi trg 3/I. Predaval bo univ. prof. dr. Josip Korošec. Tema: Kulturni tokovi v neolitski Jugoslaviji (II. del).

KONCERTI

Milan College Jazz Society, italijanska mala zasedba št. 1, bo nastopila na jazz-koncertu v Filharmoniji v soboto, 22. marca. Osemčlanski orkester, s katerim so med drugim nastopali Milton Mezzrow, Sidney Bechet in Albert Nicholas je eden najboljših evropskih jazzov. Vstopnice od torka 18. marca dalje pri blagajni Filharmonije.

Obveščamo cenjene abonente rumenega abonmaja, da je koncert napovedan za ponedeljek, dne 17. t. m. preložen zaradi obolelosti solista.

GLEDALIŠČA

DRAMA

Nedelja, 16. marca ob 15: Brecht: »Svejk v drugi svetovni vojni«. Izven in za podeželje. (Razprodano!)
Ponedeljek, 17. marca ob 19.30: Shakespare: »Ukročena trmoglavka«. Abonma T. (Preostale vstopnice v prodaji.)
Torek, 18. marca ob 19.30: Iwaszkiewicz: »Poletje v Nohantu«. Abonma U. (Preostale vstopnice v prodaji.)
Sreda, 19. marca ob 19.30: Iwaszkiewicz: »Poletje v Nohantu«. Abonma A. (Preostale vstopnice v prodaji.)
Četrtek, 20. marca: zaprto!
Petek, 21. marca ob 19.30: Iwaszkiewicz: »Poletje v Nohantu«. Abonma red G. (Preostale vstopnice v prodaji.)
Sobota, 22. marca ob 19.30: Brecht: »Svejk v drugi svetovni vojni«. Izven in za podeželje.
Nedelja, 23. marca ob 15: Brecht: »Svejk v drugi svetovni vojni«. Izven in za podeželje.
Ob 20: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ane Frank«. Gostovanje ljubljanske Drame na Vrhniki.

OPERA

Nedelja, 16. marca ob 10.30: Javna oddaja Radia Ljubljana: Pokaži, kaj znaš.
Ob 19.30: M. Kogoj: »Črne maske«. Izven in za podeželje. (Vstopnice so še na razpolago.)
Ponedeljek, 17. marca: zaprto!
Torek, 18. marca ob 19.30: Verdi: »Othello«. Gostovanje Jožeta Gostiča. Abonma red F. (Vstopnice tudi v prodaji.)
Sreda, 19. marca ob 19.30: Giordano: »Andre Chenier«. Abonma red N. (Vstopnice tudi v prodaji.)
Četrtek, 20. marca ob 19.30: R. Strauss: »Ariadna na Naksosu«. Abonma red C. (Vstopnice tudi v prodaji.)
Petek, 21. marca ob 15.30: Donizetti: »Lucia Lammermoorska«. Abonma red Petek popoldanski. (V prodaji stojišča.)

Za pranje svile, nylona, volne parfumirane

„Brixol"

VRSAC

milne iglice

Sobota, 22. ob 19.30: Verdi »Othello«. Gostovanje Jožeta Gostiča. Abonma red H. (Vstopnice tudi v prodaji.)
Nedelja, 23. marca ob 15: Puccini: »Madame Butterfly«. Gostovanje Anice Čepetove, prvakinje Opere v Novem Sadu. Izven in za podeželje. (Vstopnice bodo v prodaji od srede, 19. marca od 17. ure dalje.)

Občinstvo opozarjamo na uprizoritev Kogojeve opere »Črne maske«, za katero so izvajalci: dirigent Samo Hubad, režiser Hinko Leskovšek in baritonist Samo Smerkolj za upodobitev lika vojvode Lorenza, prejeli letošnjo Prešernovo nagrado. Nocojšnja repriza »Črnih mask« bo edina izvenabonmajska predstava tega dela in poslej ne bo več izvajana. Vstopnice so še na razpolago.

Špik **TOVARNA PERILA, PLETENIN IN ROKAVIC — KRANJ**

TOREJ Špik

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža

Nedelja, 16. marca ob 15: Brenkova: »Čarobna paličica«. Izven. Zadnjikrat. Znižane cene. (Veljajo tudi vstopnice od 2. t. m.)
Ob 20: Nušić: »Dr«. Izven.

V sredo bo premiera italijanske komedije »Naši ljubi otroci«. Delo je zrežiral kot gost Fran Žižek. Igrajo: Vladoša Simčičeva, Julija Staričeva, Nika Juvanova, Franci Presetnik, Milan Kalan, Danilo Beziaj. Osnutke za sceno je izdelal ing. arh. Niko Matul, za kostume pa Matulova.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Mestni dom

Nedelja, 16. marca ob 16: Br. Nušić: »Zalujoči oštali«, komedija. Red Nedelja – popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.

Prihodnji teden bo premiera Korenove zabavne veseloigre »Ambasador«. Predprodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telef. 32-860.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE
Ljubljana – Komenskega ulica 12

Nedelja, 16. marca ob 16. Gorinšek-Roš: »Alenčica Desetnica«.
Ob 20: »Veseli večer«.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIONETE
Levstikov (Sentjakobski) trg št. 2

Nedelja, 16. marca ob 11: F. Milčinski: »Zvezdica Zaspanka«.
Ob 15: V. Cinybulk-Dežman: »Igračke na cestah«.
Četrtek, 20. marca ob 17: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«.
Sobota, 22. marca ob 17: V. Cinybulk-Dežman: »Igračke na cestah«.

Nedelja, 23. marca ob 11: V. Cinybulk-Dežman: »Igračke na cestah«. Ob 15: L. Novy-V. Taufer: »Mojca in živali«.

ROČNE LUTKE
Resljeva c. 36

Nedelja, 16. marca ob 17: F. Milčinski: »Dve veseli zgodbi«.

Prodaja vstopnic vsak dan od torka dalje (razen nedelje) na upravi, Resljeva c. 36, od 10.—12. ure (telefon 32-020) in pol ure pred začetkom vsake predstave pri gledališki blagajni.

SGP »Slovenija ceste«
Ljubljana — Titova 44

nujno potrebujemo

cisterne za bencin in nafto

velikosti od 3000 do 15.000 l

v odkup ali posojilo do jeseni letošnjega leta.

994

Po določilih 143. člena Zakona o delovnih razmerjih

razpisuje

INDUSTRIJA USNJA VRHNIKA
delovno mesto

ŠEFA GOSPODARSKO RAČUNSKEGA SEKTORJA

Pogoji: višja ali srednja strokovna izobrazba z večletno prakso v računovodskih poslih v večjih gospodarskih organizacijah.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku podjetja.

Prošnje z življenjepisom in podatki o kvalifikacijah ter praksi je treba poslati najkasneje do 15. aprila 1958 na naslov: Industrija usnja Vrhnika, Tržaška c. 31.

KREMA ZA ČEVLJE

NAROČILNICA

Podpisani _____

kraj _____ ulica _____ pošta _____

naročam »Ljudsko pravico«, »Ljubljanski dnevnik«, in prosim, da mi jo začnete z _____ redno pošiljati (neustrezno prečrtajte).

Naročnino bom nakazal po položnici, katero priložite prvi številki, oziroma jo bom plačal po inkasantu.

Datum _____

_____
podpis

Odrežite in nam pošljite

KUPIMO

kombinirani skobelni stroj

s petimi operacijami

Ponudbe na **AVTOPROMET GORJANCI, Straža pri Novem mestu.**

TOVARNA TEKSTILNIH STROJEV IN NAPRAV
»KOVINA« — Kranj, Huje 49

razpisuje mesto

vodje računovodstva

Pogoji: nekajletna praksa v vodenju industrijskega knjigovodstva.

Plača po dogovoru. Ponudbe z obrazložitvijo dosedanje prakse in zaposlitve sprejema podjetje. Nastop službe možen takoj. K 29

Večje trgovsko podjetje v Ljubljani

sprejme:

- **trgovske pomočnike — prodajalce**
- **vodjo blagovnega ekspedita**
- **administratorko z znanjem strojepisja**
- **skladiščne delavce — težake**
- **saldokontista**

Ponudbe pošljite na oglasni oddelek pod »SPOSOBEN«. 959

UPRAVNI ODBOR **TRGOVSKEGA PODJETJA**
»HRANA« LJUBLJANA
Trg mladinskih delovnih brigad št. 7

razpisuje sledeča delovna mesta za:

6 kvalificiranih trgovskih pomočnic
živilske stroke
3 nekvalificirane delavce
razvažalce blaga v poslovalnicah
trgovsko pomočnico
za vodenje embalažne kartoteke
instruktorja oziroma revizorja
ekonomsko-finančne stroke

Za delovno mesto instruktorja oz. revizorja pridejo v poštev trgovski pomočniki z daljšo prakso.

Kandidati, ki izpolnjujejo zgornje pogoje, naj dostavijo pismene ponudbe naslovu, v roku 15 dni po tem razpisu. Prednost imajo osebe, ki stanujejo v Ljubljani ali v neposredni okolici.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri TOVARNI FURNIRJA IN LESNIH IZDELKOV »TOPOL« ILIRSKA BISTRICA

razpisuje

natečaj za vodilno delovno mesto

VODJE TEHNIČNEGA ODDELKA

Pogoji: strojni inženir z 2-letno prakso v lesni industriji ali strojni tehnik s 5-letno prakso v lesni industriji.

Plača po tarifnem pravilniku. Stanovanje — samska soba je na razpolago, novo družinsko stanovanje bo na razpolago dne 1. julija 1958.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Kandidati naj pošljejo prijave na naslov: TOPOL Ilirska Bistrica. 942

UPRAVNI ODBOR PODJETJA
»JUGOREKLAM«, Ljubljana

razpisuje naslednja delovna mesta za:

samostojnega računovodjo

Pogoji: dovršena srednja šola ali ekonomska srednja šola, z daljšo prakso v računovodstvu

referenta za oglasni oddelek in reklamo

Pogoji: srednja strokovna kvalifikacija

pomožnega delavca

Plača po tarifnem pravilniku.

Ponudbe z življenjepisom in navedbo dosedanjega službovanja je treba predložiti do 30. marca 1958 v sekretariatu podjetja »JUGOREKLAM«, Ljubljana, Kidričeva ulica 5. 958

Tovarna dušika Ruše

razpisuje mesto

šefa računovodstva

Pogoji: dovršena ekonomska fakulteta z nekajletno prakso na vodilnih položajih v gospodarskih organizacijah ali ustanovah ali dovršena ekonomska srednja šola z vsaj desetletno prakso na vodilnem položaju.

Plača in nastop službe po dogovoru. Stanovanje v Rušah zagotovljeno. Pismene ponudbe z dokazom o strokovnosti in kratkim življenjepisom o dosedanji zaposlitvi dostavite najkasneje do 31. marca 1958 sekretariatu **Tovarne dušika Ruše.** 941

»Andja Ranković«
TOVARNA PERILA
Beograd — Dušanova 12

kupuje

velike količine rečnih školjk

Ponudbe sprejemamo vsak dan od 7. do 15. ure. Informacije na telefon 23-423. 924

Trgovsko podjetje VRHNIKA

proda po zelo ugodni ceni:

tovorni avto
»FORD«, 3-tonski
kabino
za tovarni avto »Opel-Blitz«
prednji diferencial
za »Opel-Blitz«
ročno bencinsko črpalko

988

Podjetje »ELEKTOMEDICINA«

LJUBLJANA — SLOMŠKOVA UL. 4

razpisuje naslednja delovna mesta za:

finomehanike
radiotehnike
elektromehanike
avtoličarje

Vsi zgoraj navedeni naj vložijo pismene prošnje na upravo podjetja v roku 14 dni. Plača po dogovoru. 1003

Oglašujte v »Ljudski pravici«!

ELEKTROOPSKRBA

podjetje za nabave elektrogospodarstva LR Hrvatske

ZAGREB — GUNDULIČEVA 32

ima na zalogi

mala oljna visokonapetostna stikala

madžarske proizvodnje

za napetost 10 kV, 600 A 200 MVA, tipa OM 200/10/600 na ročni pogon z vgrajenim primarnim nadnapetostnim izklopilcem za dve fazi in napetostnim prekinjevalcem. Stikala so prvorazredne kvalitete, podrobno preizkušena in jamči proizvajalec za njihovo brezhibno delovanje v obratu. Cena je zelo ugodna in znaša samo

550.000 dinarjev za komad

Na zahtevo pošljemo ponudbo s podrobnim opisom stikala. 380

Vse svoje cenjene odjemalce, dobavitelje, poslovne prijatelje in strokovne sodelavce obveščamo, da sta se podjetji

TELEKOMUNIKACIJE

Industrijsko podjetje za elektrozveze

LJUBLJANA — PRŽAN 24

in

INŠTITUT ZA ELEKTROZVEZE

LJUBLJANA — LINHARTOVA 35

po sklepu svojih delavskih svetov združili v eno podjetje pod novim skupnim imenom

IEV • LJUBLJANA
INDUSTRIJA ZA ELEKTROZVEZE

- **Poštni predal 247**
- **Telegrami: IEV LJUBLJANA**
- **Telefoni (do preklica):**
  centralna uprava in obrat na Linhartovi 35: 39-261
  obrat Pržan 24: 39-201 do 39-209
  ostali obrati: nespremenjeno

S to združitvijo je prevzelo novo podjetje nase vse materialne in moralne obveznosti, ki sta jih imeli doslej imenovani podjetij, zato naslavljajte v bodoče vsa vprašanja, zadevajoča katero izmed teh bivših podjetij, izključno na upravo novega podjetja. — Za dosedanjo naklonjenost se iskreno zahvaljujemo in se vam priporočamo za nadaljnje plodno sodelovanje.

IEV — LJUBLJANA
Industrija za elektrozveze

»OBNOVA«

TRGOVSKO PODJETJE — LIŠTICE PRI MOSTARU

potrebuje večje količine

topolovih debel

dolžine od 2 m dalje, premera od 30 cm navzgor, zdravih, ravnih in brez grč

brestove hlode

dolžine od 1,80 m naprej, premera od 38 cm navzgor, ravnih, zdravih in brez grč, kakor tudi

orehove tehnične hlode

dolžine od 1,80 m naprej, premera od 35 cm navzgor, merjeno brez skorje, ravnih, zdravih in brez grč

Ponudbe na telefon 2 in 25 Lištica in 43-291 Beograd ali pismeno na »OBNOVO« — Lištica pri Mostaru. 896

List izdaja in tiska Časopisno-založniško podjetje »Ljudska pravica«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6, telefon 39-181 — Notranjepolitična gospodarska rubrika Nazorjeva 12/II, tel. 20-507 in 22-621 — Kulturna rubrika Kopitarjeva 6/III, tel. 31-357. — Uprava Trubarjeva ulica 24, telefon 22-491 in 22-492 — Naročninski oddelek Petkovškovo nabrežje 25, telefon 22-494 — Oglasni oddelek Kopitarjeva ulica 4, telefon 31-358 — Poslovalnica na Titovi cesti 15, telefon 22-322 — Mesečna naročnina 250 din, za tujino 500 din — Tekoči račun 60-KB-6-Ž-1393 — Poštni predal 42 — Poštnina plačana v gotovini

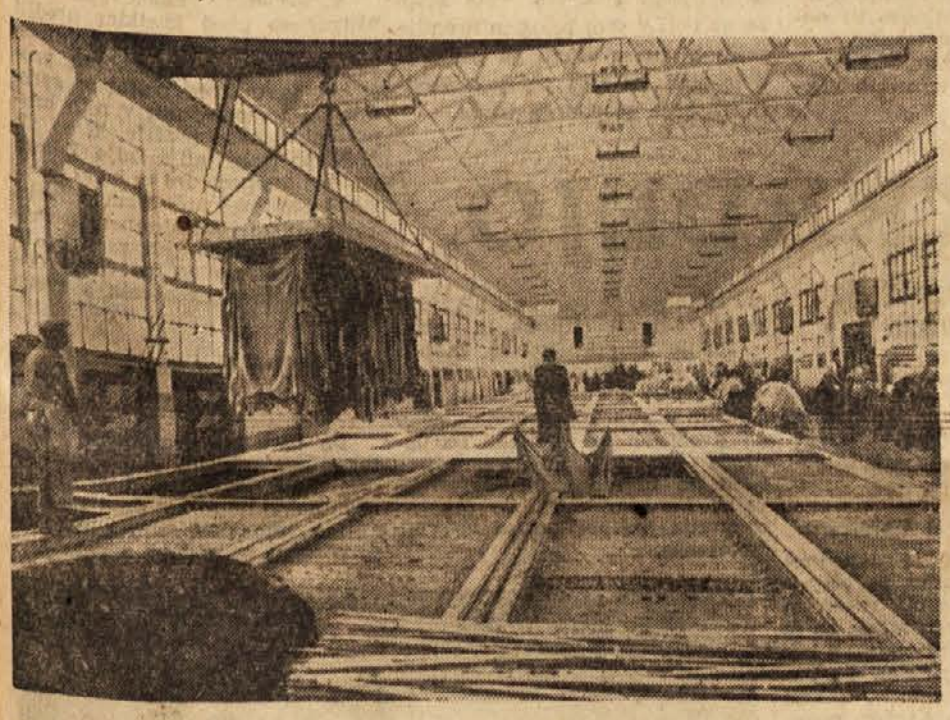
Z obiska v eni izmed malo-
številnih specializiranih tovarn
za svinjsko usnje na svetu

Novozgrajeni tovarniški objekt Tovarne usnja UTOK v Kamniku

Po kvaliteti in posebni strukturi svetovno znano svinjsko galanterijsko usnje

Tovarna usnja »UTOK« v Kamniku se je zaradi kvalitete svinjskega galanterijskega usnja uvrstila na prvo mesto

Ena izmed najmodernejših lužilnic v Evropi

Izvoz, glavni poudarek

Italija 36 %, Nemčija 22 %, Francija 15 %, Avstrija 12 %, Avstralija 6, ZDA in ostale dežele 9 %. Takšno mesto zavzemajo te države v izvozu tovarne usnja v Kamniku. Po vsem svetu nosijo torbice, kovčke, listnice aktovke, rokavice, čevlje in ostale modne artikle iz svinjskega usnja, katerega posebnost je struktura lica.

Tovarna usnja v Kamniku izvaža tudi posredno. Naša galanterijska podjetja tudi sama predeluje svinjsko galanterijsko usnje in dosegajo na zunanjem trgu s svojimi okusnimi izdelki lepe uspehe. Kar spomnimo se na lepe kovčke, torbice, rokavice in podobno galanterijo namenjeno za izvoz. Pri tujih in domačih kupcih je veliko povpraševanje po kvalitetnem galanterijskem usnju tovarne »UTOK«, ki je doseglo zavidljiv sloves.

Kamnik, mesto usnjarjev

Strokovnjaki pravijo: izkušnje usnjarjev se najlepše odražajo na gladkem galanterijskem svinjskem usnju. Ni slučaj, da so se ravno v Kamniku te izkušnje najbolj uveljavile. Že v srednjem veku je bila v Kamniku zelo razvita usnjarska obrt. V predmestju Sutni, imenovani Na produ ob Mlinščini so stale številne usnjarske obrtniške delavnice. Tudi na mestu, kjer stoji današnja tovarna, je bila nekdaj usnjarna. Kamniški usnjarji so prodajali svoje izdelke v Benečijo in Furlanijo.

Po prvi svetovni vojni se je tedanje obrtno podjetje razvilo v tovarno za izdelavo svinjskega galanterijskega usnja. S svojimi izdelki so že pred 25 leti prodrli na tuja tržišča.

Od 4500 na 21.000 kož mesečno

Nesluten razmah je doživela tovarna po drugi svetovni vojni. Leta 1946 je postala obče ljudska last. Prva skrb kolektiva je bila, kako izboljšati kvaliteto proizvodov in se z njimi še močneje uveljaviti na tržišču. Že v nekaj mesecih so se pokazali uspehi. Tovarna se je specializirala na izključno predelovanje svinjskih kož. Z doseženo kvaliteto svinjskega galanterijskega usnja so razširili mrežo svojih tujih tržišč:

Usnjarji iz roda v rod: oče in sin Trpotec

v Avstriji, Nemčiji, Belgiji, Švici in Češki.

Zaradi vedno večjega povpraševanja po njihovem blagu tako doma kot v tujini so postale obstoječe tovarniške zmogljivosti občutno premajhne. V letu 1947 so pričeli z izgradnjo novih objektov, ki so omogočili že naslednje leto povečanje proizvodnje. Pridobili so si potrebna skladišča, povečali zmogljivosti lužnice, strojnice in izdelovalnice. Proizvodnjo so s tem povečali za 60 % in dosegli že 8000 kož namoka mesečno.

V letih 1950 do 1953 so popolnoma obnovili zastarelo električno napeljavo, modernizirali delavnice, izpopolnili strojni park in zgradili dvigalo. Hkrati so dvignili zmogljivost usnjarne od 8000 na 9000 kož namoka mesečno.

Iz likvidacijske mase bivše tovarne Indus v Ljubljani so dobili lokomobilo, s katero sedaj dobijo vso potrebno toplotno in delno tudi električno energijo. Z novimi regulacijskimi napravami, katere so sami vgradili, lahko po potrebi oddajajo energijo tudi v omrežje.

Ena izmed najmodernejših lužilnic v Evropi

Pereč problem kolektiva vsa leta po osvoboditvi, je bil zastarel način luženja v odprtih lužilnih jamah. Delavci pri teh delih so delali na prostem pod najtežjimi pogoji, izpostavljeni vsem vremenskim neprilikam. Temperaturna razlika pri njihovem delu je znašala marsikdaj med letom do 50 stopinj Celzija. Ko si je podjetje zagotovilo potrebna finančna sredstva, pretežni del iz lastnih virov, saj so se prostovoljno odrekli delitvam viška plač, so pričeli z gradnjo nove moderne lužilnice. Velika svetla dvorana, ki meri približno 1200 kvadratnih metrov, ustreza vsem higiensko-tehničnim predpisom. Dvorano ogrevajo pozimi s toplim zrakom, tako da imajo delavci enakomerno grete delovne prostore v vseh letnih časih. Moderni žerjav za dviganje kož in zračno mešanje lužilnih jam omogočajo skrajšanje tehnološkega postopka in prihranijo delavcu najtežje fizično delo v usnjarni, to je dviganje surovih kož in premetavanje iz jame v jamo. Konstantna temperatura v lužnih jamah, enakomerno mešanje s komprimiranim zrakom in organiziran tehnološki postopek so pripomogli k znatnemu zboljšanju kvalitete.

S prihrankom delovne sile, skrajšanjem tehnološkega postopka in izboljšanjem kvalitete je uspelo podjetju znatno znižati stroške predelave. Podjetje je v svoji proizvodnji z gradnjo nove lužilnice odpravilo ozko grlo in s tem povečalo proizvodnjo na 21.000 komadov svinjskih kož mesečno.

Številke naj govore

Spodnja tabela nam nazorno kaže nagel razvoj podjetja UTOK. Vložene investicije in trud kolektiva sta se močno obrestovala. Poglejmo gibanje proizvodnje v zadnjih petih letih in vzemimo leto 1952 kot osnovo.

Leto	Indeks proizvodnje
1952	100
1953	116
1954	133
1955	139
1956	164
1957	198

Razen teh številk o dvigu proizvodnje pa moramo pogledati tudi indeks storilnosti kolektiva, ki ga prikazujemo v tabeli.

Leto	Indeks storilnosti delavcev na uro
1952	100
1953	106
1954	120
1955	123
1956	134
1957	154

In morda še gibanje delovne sile.

Leto	Indeks povprečnega števila del. sile
1952	100
1953	108
1954	117
1955	128
1956	137
1957	151

Te nazorne številke živo govore o naporih, ki jih je kolektiv vložil, govore o žilavosti kolektiva UTOK in borbenosti za čim večjo proizvodnjo, govore o stremljenjih kolektiva za tem, da bi dvignili sebi in nam vsem življenjski standard ter uveljavili svoje kvalitetne izdelke doma in v tujini.

Nove možnosti za dvig proizvodnje

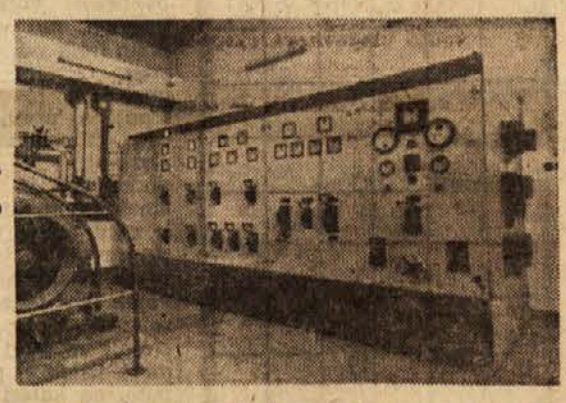
Tovarna usnja v Kamniku pa še ni izrabila vseh možnosti za nadaljnji dvig proizvodnje. Ozko grlo tovarne predstavlja danes strojilnica. V rekonstrukciji predvidevajo novo ekstrakcijo. S tem bodo sprostili prostor v novi strojilnici. Povečali bodo proizvodnjo v oddelku kromovega strojenja z gradnjo dveh novih sodov. S temi sorazmerno majhnimi investicijami bo podjetje še lahko povečalo svoje kapacitete in ustreglo željam kupcev, ki pričakujejo usnje iz tega podjetja.

V Jugoslaviji imamo sicer več tovarn, ki izdelujejo kvalitetne strojilne ekstrakte, vendar usnjarji v Tovarni usnja Kamnik pravijo, da je potrebna za izdelavo visokokvalitetnega usnja lastna ekstrakcija, kajti pri strojenju svinjin uporabljajo sorazmerno redke strojilne juhe, ki jih sami znajo najbolje pripraviti.

Prej odpadek, zdaj zlato

In še nekaj besedi o surovini. Osnovna surovina tovarne usnja v Kamniku so svinjske kože, ki jih dobivajo predvsem iz predelov Slovenije. Te kože so za gladko galanterijsko usnje najboljše. Svinjske kože iz Slovenije imajo namreč najlepšo strukturo ter gladko lice, ker goje rejci prašiče v zaprtih toplih hlevih in jih skrbno negujejo. V tovarni strojijo tudi svinjske kože iz drugih delov države. Iz teh predelujejo predvsem vtisnjeno galanterijsko usnje in druge proizvode. Nastaja pa problem, da zadnje čase tovarni stalno primanjkuje kož. Sicer se to čudno sliši, kajti znano je, da pri nas redijo zelo veliko število prašičev. Škoda je le, da rejci zlasti pa klavnice pretežno večino živali ne oderejo, pač pa prodajo slanino s kožo, ali pa predelajo kožo v razne mesne izdelke, dasiravno koža nima v sebi nobenih hranilnih snovi. Pri kupovanju takih mesnih izdelkov in slanine so oškodovani v prvi vrsti potrošniki sami, v drugi vrsti pa naša industrija in z njo naša skupnost, ki bi za tako zavržene kože lahko dobila precejšnje vsote deviz.

Priznati moramo, da je v Sloveniji uspelo odkupnemu podjetju »Koteks« zajeti precejšnjo količino svinjskih kož. Potrebno bo še veliko truda, da bodo uvedli odiranje v še večjem obsegu v Sloveniji, zlasti pa še o ostalih predelih naše države. Ko bodo doseženi ti uspehi, bodo naše specializirane tovarne lahko predelale znatno več teh kož in ustvarile skupno z industrijo usnjene galanterije še več deviznih sredstev kot doslej.

Elektroenergetska postaja, ki so jo vgradili sami v tovarni

Z veseljem se umivajo delavci v sodobno urejeni kopalnici

Skrb za delavca

Gradnji nove lužilnice so priključili še gradnjo sanitarnih naprav, klubskih prostorov ter pisarn, kajti prejšnje upravne prostore so preuredili v sušilnice, ki so predstavljale v tovarni ozko grlo.

Problem, s katerim se je tudi ukvarjal kolektiv vsa leta po vojni, so bile zelo pomanjkljive sanitarne naprave. Delavci so bili brez pravih garderob in umivalnic. Z dograditvijo prej omenjenih prostorov pa je bil tudi ta problem rešen. Zdaj imajo moško in žensko garderobo z umivalnicami ter prhami. Delu sanitarij, namenjenih ženskam, je priključen še ženski higienski prostor.

Tudi za zaščitna sredstva je kolektiv odmeril precejšnja sredstva. Delavci so opremljeni z zaščitno obleko, rokavicami, škornji itd.

V kratkem bodo delavci v tovarni prejemali med odmorom tudi topli obrok. Tako ne bo treba več nositi s seboj malice.

Tovarna skrbi tudi za svoj bodoči strokovni kader. Štipendirajo tri tehnike in 1 inženirja kemije. V sami tovarni pa imajo 23 vajencev. Vsi ti skupaj predstavljajo 8 % zaposlenih, kar je že lepo število.

Iz življenja kolektiva

V tovarni usnja v Kamniku je zelo razgibana športna in kulturno-prosvetna dejavnost, saj skoraj dve tretjini zaposlenih sodeluje v raznih sekcijah in društvih.

Najbolj številna je strelska družina s 30 člani. Letos so uvedli pokalno tekmovanje v počastitev padlih talcev-usnjarjev. Za to tekmovanje se je prijavilo iz Slovenije 37 društev z 52 ekipami. Zmagovalec pa bo znan na zaključnem tekmovanju, ki bo dne 25. maja v Kamniku.

V nogometni sekciji je 15 članov, šahovska jih ima 10, namiznoteniška 5 in smučarska prav tako 5 članov.

Dramatska sekcija z 20 člani je v zadnjem letu gostovala v drugih usnjarskih kolektivih. V tovarni je tudi 22-članski pevski zbor, ki v pretežni večini sodeluje tudi v kamniškem pevskem društvu.

Klub mladih proizvajalcev šteje 20. članov. Imajo svoja redna predavanja, obiskujejo druge tovarne, se zanimajo za tehnološki proces in se tako usposabljajo za strokovno delo v tovarni.

Brez dvoma pa predstavlja najmočnejšo skupino v tovarni galisko društvo, ki ima 49 članov in članic.

•

Dosedanji uspehi kolektiva »UTOK« v Kamniku so člen velike dejavnosti naših delovnih ljudi po osvoboditvi in hkrati vzpodbuda za še večjo dejavnost pri graditvi naše socialistične stvarnosti.

To stran smo odstopili Tovarni usnja »UTOK« v Kamniku

Izid žrebanja nagradne križanke

Med 1732 reševalci marčne nagradne križanke je žreb izbral tele nagrajence:

I. nagrado — 2500 din — dobi: Alojz Čebron, Preserje 56, pošta Branik;

II. nagrado — 1500 din — dobi: Jožica Nered, nameščenka, Ljubljana, Trnovska ulica 2;

III. nagrado — 1000 din — dobita: Lina Hočevar, Celje, Ljubljanska 8/I in Danilo Šilc, Novo Celje št. 16, pošta Žalec.

IV. nagrado — 800 din — dobe: Marija Bitenc, Ljubljana, Vegova ul. 6/I; Peter Mahor, upokojenec, Maribor, Gorkega ulica 8/II; Milan Čadež, Kranj, Prešernova ul. 15; Boris Plesničar, Koper, Semedela 22; Saša Škulj, Karlovac, V. P. 5102/6-722;

V. nagrado — 500 din — dobe: Ivan Maroh, Maribor, Partizanska 53/IV; Marjan Tinta, Ljubljana, Študentsko naselje 2; Alenka Krajšek, Hrastnik, Podkraj 76; Alfonz Debelak, Slovenji Gradec, Glavni trg 11; Slavica Grošelj, Ljubljana, Cigaletova 7/I; Janez Stenovec, Kranj, Planina 16/I; Anica Tomšič, Ljubljana, Miklošičeva 7/II; Josipina Kosjek, Kostanjevica na Krki; Mirijam Hafner, Ljubljana, Česnikova ul. 10; Mirko Vobner, Maribor, Cafova 2/I; Jože Kranjc, Ormož, Ptujska cesta 8; Dušan Škedl, Ljubljana, Trdinova 2/III; Jože Šoštarič, Ljutomer, Kolodvorska 22; Peter Prevc, Jesenice, Tomšičeva 67; Franc Veršnik, Ojstrica nad Dravogradom; Rudolf Fajon, Kranj, Titov trg 2; Smiljana in Vida Repič, Ajdovščina, Gregorčičeva 1; Nada Pisarič, Murščak 16, pošta Slatina Radenci; Alojz Koder, Tržič na Gorenjskem, Virje 2; Srečko Debelja, Grahovo ob Bači.

Rešitev (vodoravno: reklama, industrija, ara, iks, Ot, bž, Zlatorog, liana, pokop, barva, lopa, Ozalj, osel, Belje, bira, e, nat, j, Ag, Ted, klin, seno, vrteti, skitež, bati, Ren, ex, klop, r, raca, otomana, kravaj, s, dirigent, Borozan, kna, terenka, s, sod, Miami, od, Ohm, led, predor, ribolov, ime, celina, tek, a, Ikar, Ira.

Nagrade bomo poslali nagrajencem v prihodnjih dneh po pošti. **Prihodnjo nagradno križanko bomo objavili v nedeljo, dne 6. aprila.**

Vojaki in neveste

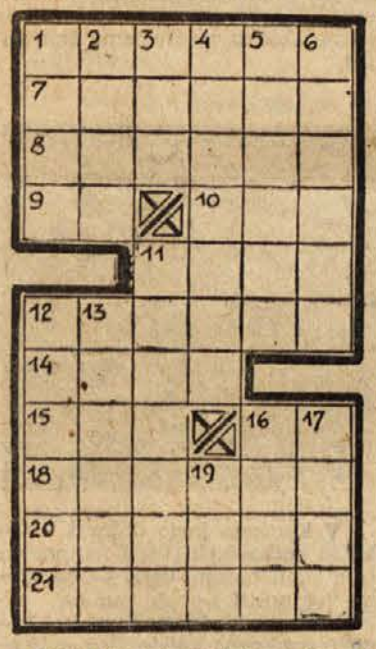
Zahodnonemški vojak se sme zadolžiti le za dvojno mesečno plačo

Pripadniki zahodnonemške vojske bodo poslej prisostovali zraven usposabljanja v uporabi orožja tudi pouku o zakonskem življenju. Ta ukrep je posledica odločbe obrambnega ministrstva, ki je svoj sklep obrazložilo s tem, da mora vojak živeti takšno zakonsko življenje, da ne bo škodoval ugledu vojske. Paziti mora, da bo njegova nevesta na dobrem glasu, iz poštene družine in da ne bo imela stikov s sovražniki države.

Po tej odločbi bo čutil vojak posledice v službi, če se bo zvezal z žensko, ki je na slabem glasu. »Mladi zakon ne sme biti obremenjen z dolgovi, trenutni izdatki na kredit smejo dosegati le dve mesečni plači.«

Obrambno ministrstvo svetuje poklicnim vojakom in vojakom nasploh, naj v prvih štirih ali petih letih ne sklepajo zakonskih zvez. Omejitev pojasnjujejo s tem, da so prva službena leta namenjena učenju in usposabljanju«. Oficirji zahodnonemške vojske naj po tej odločbi opozarjajo podoficirje in vojake, da se ne smejo prenagliti pri sklepanju zakonskih zvez; v ta namen so že pripravili serijo obsežnih predavanj. V skladu z odločbo mora vojak štiri tedne pred sklenitvijo zakonske zveze sporočiti predstojnikom svoj namen. Pri tem mora izpolniti posebno vprašalno polo, na kateri so vsi podatki o nevesti.

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. naslada, 7. kipi, 8. aeroplani, 9. glasbena kratica, 10. bajka, 11. vrsta perutnine, 12. jeseniški hokejist, 14. gozdovi, 15. grška črka, 16. italijanski predlog, 18. znamka živalnih strojev, 20. uradna pozivedovanja, 21. srednješolec.

Navpično: 1. norveška prestolnica, 2. vrsta plesnega koraka, 3. del rastline, 4. tatarski poglavarji, 5. kopje, 6. gledališče, 11. otroški film, 12. obrtnik, 13. letni pridelki, 16. otrok, 17. prebivalec evropske države, 19. koloid.

REŠITEV KRIŽANKE OD 9. MARCA

Vodoravno: 1. moznik, 7. okvara, 9. pletev, 9. sinica, 10. čs, 11. opanke, 13. konjar, 15. uljesa, 17. Stenar.

Kri v prahu

Zdravniki ameriške vojne mornarice so iznašli postopek, po katerem je mogoče hraniti človeško kri v tako imenovanih krvnih bankah. Brž ko človeku vzamejo kri, jo ohladijo na 200 stopinj Celzija pod ničlo, pri čemer se spremeni v prah, ki ohrani vse lastnosti krvi, dokler je na primernem mrazu. Po potrebi ogrejejo zdravniki prah do normalne temperature in dobijo navadno tekočo kri, ki je baje takoj primerna za transfuzijo.

Steklina v Franciji

Že pred mnogimi leti so menili Francozi, da je v njihovi deželi povsem izginila steklina. Predlanskim so nenadoma ugotovili enajst žarišč, lani pa je to število naraslo na 20. Okoli 1000 živali je bilo okuženih z virusom. Človeških žrtev še ni bilo, vendar grozi neravnost, zato je Francija prepovedala uvoz živali iz vseh dežel, razen tistih, kjer že desetletja ni bilo nobenega primera stekline. Prepoved se še posebno nanaša na Zahodno Nemčijo, kjer je bilo nedavno več nevarnih okužb. Domnevajo, da so steklino prenesli v Francijo vojaki iz Severne Afrike.

ŠELE TANK JE POMAGAL

Žalosten dogodek na prodani kmetiji

Več sto granat so izstrelili na gospodarska poslopja in stanovanjsko hišo nekega francoskega kmetovalca, ki se mu je zmešalo in se je zabarikadiral na kmetiji. Štiri dni se je upiral policiji s tremi puškami in s strojnico.

Potem ko je policija vso noč obstreljevala kmetijo, je sporočila, da je naš a pod razvalinami truplo duševno bolnega človeka. Med štiridnevnim obleganjem je bil ubit eden izmed stražnikov, dva pa ranjena.

Začelo se je pred nekaj tedni, ko je Pierre Mannet, 50-letni neporočeni ajemnik kmetije, sprejel gospodarja s streli iz puške. Mannet ni hotel oditi s posestva. Zagrozil je, da bo ubil vsakogar, kdor bo prestopil hišni prag. — Lani decembra je bil prodal to kmetijo sedanjemu lastniku.

Predsednik občine je poslal ambulantni voz, ki naj bi Manneta odpeljal v zavod za duševne bolnike. Ko so izstopili bolničarji, jih je kmet pozdravil z orožjem. Kot na fronti je bil zgradil barikade okoli hiše. Povedal je, da bo branil hišo do smrti. Bolničarji so se preplašeno umaknili.

Potem je posegla vmes policija. Mannet se je skrival v kuhinji je ustrelil stražnika, ki je prestopil hišni prag. Policija se je umaknila, mimogrede pa so stražniki ugotovili, da je Mannet prav po vojaško zgradil okope. Razvnel se je boj, policijski predstojnik je ukazal umik in obleganje. Stražniki niso imeli niti toliko časa, da bi vzeli s seboj tovariševo truplo.

Na hišo so metali ročne granate in jo skoraj povsem porušili, vendar je duševni bolnik še vedno streljal. Navsezadnje so pripeljali 10-tonski tank, ki je stanovanjsko hišo povsem zravnal z zemljo. Šele potem se je končal upor človeka, ki je bil prodal domačijo, pa ga je to čez čas tako prizadelo, da jo je v duševni zmedenosti branil do smrti.

Luminal za volkove

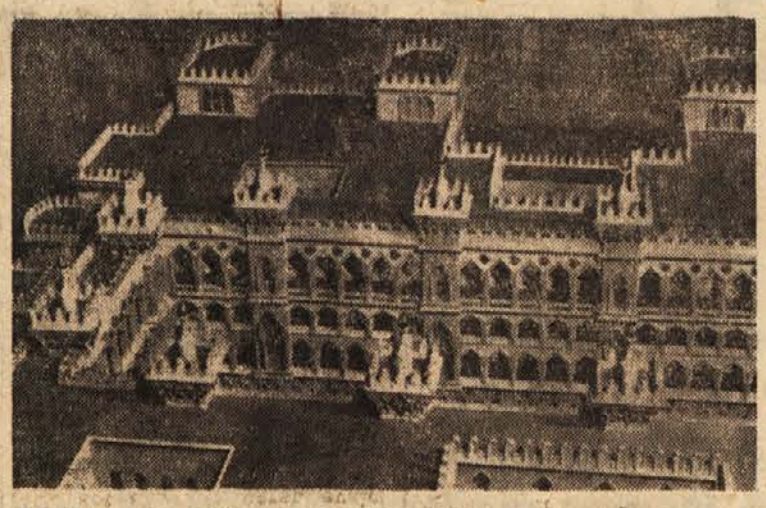
Beloruski lovci so začeli uporabljati zelo učinkovito sredstvo za uničevanje volkov, ki jih je letošnjo zimo spet mnogo blizu naselbin, kjer vdirajo v hleve in koljejo drobnico. Lovci so začeli volkovom nastavljati vabe, v katere spravljajo po eno desetgramsko tableto luminala, močnega uspavalnega sredstva. Volk zaspi že na poti v svoj brlog in dremlje celih 24 ur, medtem pa psi najdejo sled in lovci pobijejo škodljivce brez posebnega truda.

Tihotapci in cigarete

Švicarska železniška uprava se pritožuje zaradi naraščanja števila tihotapcev, ki prenašajo cigarete v Italijo. Skrivajo jih v kupejih, kjer zaradi tega uničujejo opremo. Najbolj priljubljeno skrivališče je prostor ob električnih grelcih. Tihotapci prerežejo žice in v grelce skrijejo cigarete. Zaradi prerezanih žic so oddelki v vagonih hladni in zato zmrzujejo pošteni potniki namesto tihotapcev, ki jim je že tako dovolj vroče...

Prva farma na Antarktiki

V sovjetski raziskovalni bazi Mirnij so pred kratkim uredili prvo živinsko farmo na celini ob južnem tečaju. V posebnih prostorih je mogoče poljubno spreminjati temperaturo; v njih hranijo plemenske prašiče, ki so jih nedavno pripeljali z ladjo. Zaradi ugodne temperature se bodo živali v teh prostorih tudi razmnoževale. Sovjetski raziskovalci nameravajo v bližnji prihodnosti razširiti to prašičjo farmo, ki bo člane odprave stalno oskrbovala s svežo svinino.

Pri rimskem sodišču se bo te dni začela razprava, na kateri bo obtoženec kralj Ibn Seud, ki je naročil italijanskemu arhitektu, naj mu pripravi osnutke in izdela maketo za novo rezidenčno palačo v Riadu. Kralj Seud se je pozneje premislil, arhitekt pa zdaj zahteva za študijo in maketo 200 milijonov lir odškodnine. — Posnetek kaže maketo enega krila dvonadstropne kraljevske palače, ki bi bila nekaj večja kot Buckinghamska v Londonu in bi zavzemala v celoti površino treh kvadratnih kilometrov.

MAČKE KRADEJO

V Londonu ugrabljajo mačke in jih prodajajo laboratorijem za znanstvene poskuse

Številni prebivalci neke londonske četrti že nekaj tednov ne morejo mirno spati. Kot je znano, imajo Angleži zelo radi živali, predvsem pse, mačke in kanarčke, zato ni nič čudnega, če se primeri, da star kuža ali maček podeduje pravcato premoženje. Pa še to: taki štirinožni varovanci premožnih družin živijo bolje kot predmestni otroci.

Pred dnevi je prevzel londonske ljubitelje mačk preplah, ker so izvedeli za dobro organizirano tolpo ugrabljevalcev. Ti ljudje seveda niso prijatelji živali, marveč mačke prodajajo trgovcem ali laboratorijem, kjer delajo na njih medicinske poskuse.

Za znanstvene namene ni prepovedano uporabljati mačk in drugih živali, vendar morajo biti brez lastnika ali pa če jih ta sam prinese. Mačjemu tatu je seveda težko dokazati dejanje, omenjena tolpa pa je organizirana tako, da hodi na akcijo celo z avtomobili prav kot ameriški ugrabljevalci otrok. Člani tolpe prežijo v bližini hiš, v primernem trenutku ta ali oni skoči in lepo rejeno mačko zmaši v vrečo.

Lov na mačke je precej donosen, ker laboratoriji plačajo za vsakega živega mačka v našem denarju okoli 1200 dinarjev. Potrebe so velike, kar dokazuje tudi število mačk, ki so jih lani uporabili za znanstvene poskuse: 8824. Letos bodo potrebovali znanstvene namene 20.000 mark, zato ni nič čudnega, če se našli ljudje, ki bi radi zaslužili na ta način.

Kraljevsko društvo za zaščito živali je organiziralo posebne patrulje, ki hodijo ponoči po londonskih ulicah ter varujejo mačke na dvoriščih in strehah. Te patrulje prijavljajo policiji sumljive ljudi, ki bi mogli biti ugrabljevalci. Lastnike mačk je društvo opozorilo, naj bolj pazijo na svoje ljubljence.

Žrtev pesmi o mesecu

Skupina deklet iz zahodnonemškega Landheima je izkoristila sorazmerno topli večer za sprehod. Iz hrupnega mesta so se odpravile po asfaltni cesti, ob kateri rastejo jablane. Pele so popevko »Mesec je vzšel!«, zaradi te pesmi pa se je smrtno ponesrečil motociklist. Že od daleč je slišal dekliške glasove in je pritisnil na plin, da bi dekleta čimprej dohitel. Zaletel se je vánje in jih nekaj poškodoval, sam pa je padel tako nesrečno, da si je zlomil tilnik.

Pekarne z infrardečimi žarki

Po svetu se čedalje bolj izpopolnjuje krušna peka s pospešenimi elektromagnetnimi valovi in z infrardečimi žarki. Po tej metodi prihranijo precej časa, ker je kruh pečen v četrtini siceršnjega časa. Elektromagnetni valovi enakomerno segrevajo testo, infrardeči žarki pa določajo debelino skorje in njene barve. Na ta način dobijo kruh s tanjšo skorjo.

Žrtve francoskega prometa

Po podatkih francoskega statističnega urada je umrlo lani pri prometnih nesrečah 8197 ljudi, torej nekaj manj kot predlanskim, ko je bilo 8280 smrtnih žrtev prometnih nezgod.

Po italijanskem zakonu ne pride v zapor bodoča mamica ali doječa mati. Pred petimi leti je bila obsojena Concetta Maccardo iz Napolija na 211 dni zapora, ker je tihotapila cigarete. Ko naj bi šla sedet, je dojila tretjega otroka, zato je sodnija počakala. Potem pa so se otroci kar vrstili in jih je zdaj sedem. Pred osmim je naglo vskočila policija in mater zaprla, na prošnjo sedmih otrok pa jo je pomilostil predsednik republike Gronchi, ki velja zdaj za posebnega zaščitnika družine Maccardo

ED LASSIE

ČRNEC iz Harlema

8

KRIMINALNI ROMAN

»Ne vem, kaj hočete reči,« se je nedolžno nasmehnila.

»Prepričan sem, da dobro veste. Pozornost ljudi zbujava že s tem, da sva skupaj. Nikar mi ne pravite, da niste prižgali pipe samo zato, da bi doživeli nekaj senzacionalnega in napravili zmešnjavo.«

»Vi črnci ste pa zares smešni! Včasih se vprašam, ali ste vi morda drugačni kot drugi...«

»Čez deset minut bo poldne,« sem rekel in vstal. »Morava tja, da mi boste pokazali Thomasa. Ali ste ga sploh že kdaj videli?«

»Da, videla sem ga... Čakajte, imam njegov osebni opis in tudi posnetek. Ni se spremenil kdo ve kaj, le plave lase si je pobarval, pa drugače se češe. Gotovo ga boste spoznali. Sicer pa, če hočete, vam ga tudi pokažem.«

»Ljubše bi mi bilo, če mi ga pokažete, ker se bom tako hkrati prepričal, da se nisem zmotil. Ni treba, da bi stali zraven me..e. Bodite nekaj metrov pred menoj! Ko ga boste opazili, se napotite proti uličnemu vogalu. Ustavil vas bom in vas prosil za vžigalico. To se bo zdelo čudno, vendar kaj hočemo! Medtem mi boste tiho povedali, kako je oblečen, nato pa boste odšli in počakali v sosednji ulici. Tam vas bom našel in vas odpeljal domov.«

»Nikar se ne trudite! Kar taksi bom poklicala, vi pa mi boste telefonirali zvečer ob osmih. Povedali mi boste, kako vam gre od rok.«

»Vsekakor,« sem ji odgovoril in brž zmašil v žep Thomasov osebni opis in fotografijo, ki mi jo je bila dala. »Zdaj pa na delo! Čez nekaj trenutkov bo gostilna polna ljudi.«

Na ulici sva se ločila kot po dogovoru. Iz poslopja prevoznega podjetja so že prihajali ljudje. Prava reka se jih je razlila na vse strani. Nenadoma se je Kay obrnila proti vogalu. Stopil sem ji naproti s pipo v rokah in jo vprašal, ali ima vžigalice.

»V modrem kombinezonu je,« mi je povedala. »Ali ga vidite?«

Naglo sem pogledal na levo. »Da, vidim ga. Zvečer vam bom telefoniral.«

Potem je šla svojo pot. Ko sem se še enkrat ozrl za njo, sem videl, da je ustavila taksi.

Thomas je bil precej podoben opisu, ki mi ga bila dala Kay. Držal se je ravno kot sveča, pa trdno je stopal. Skoraj simpatičen je bil njegov obraz s pravilnimi potezami in z oglato glavo, ta prijetni vtis se je izgubil, brž ko se je človek zazrl v njegova skoraj ženska usta. Prisodil bi mu kakih petindvajset let, morda nekaj več. Če ima res pobarvane lase, sem ugotovil, je to opravil frizer, ki se spozna na svoje delo.

V gruči drugih ljudi je tudi on stopil v bližnjo gostilno. Stopil sem čez cesto in se postavil pred okno, kakor da čitam jedilnik, ki je bil prilepljen na šipo. Thomas je sedel pred točilno mizo in srebal kavo. Cigareto si je bil zataknil za uho. Na njegovem licu sem opazil brazgotino.

Obrnil sem se od okna, stopil po ulici do vogala in kupil popoldanski list. Prelistal sem ga in se čez nekaj časa vrnil pred gostilniško okno. Thomas se je naslanjal na mizo in kramljal s tovariši. Bili so sami taki ljudje, ki delajo zato, ker morajo, in ki so nadvse srečni, če se jim kdaj pa kdaj nasmehne lenuharjenje v podobi brezposelnosti. Stopil sem nekoliko vstran, se naslonil na tovornjak, ki je stal v bližini in čakal, da bo ta gospoda šla delat.

Navsezadnje so Thomas in drugi le prišli iz gostilne. Stopali so mimo, ne da bi se zmenili zame. Ob četrt na eno sem šel k svojemu »Jaguarju«, ker do petih nisem imel več opravka. Še nikoli poprej nisem na tako lahek način zaslužil petdeset dolarjev.

Avtomobilska zračnica je bila prazna. Morda jo je kdo namenoma predrl, ker me je videl v družbi bele ženske, morda pa je kar sama popustila. Naj je bilo tako ali drugače, moral sem plačati dolar za popravilo, šele potem sem se lahko peljal dalje.

Čimprej sem hotel govoriti s Sibilo, ki je delala kot nadzornik pri neki telefonski družbi. Imela je svojevrsten delovni čas: od enajstih dopoldne do dveh, potem pa spet od osmih do enajstih zvečer. Njej je bilo to kar všeč, ker ji ni bilo treba zgodaj vstajati in ker je delala vsega šest ur dnevno, plačo pa je prejemala za osem ur.

V javni telefonski govorilnici sem zavrtel telefonsko številko. Ker nisem mogel priklicati Sibile, sem naprosil njeno kolegico, naj ji pove, da bom ob dveh prišel ponjo. Potem sem telefoniral še Sidu, da bi se mu zahvalil, ker me je priporočil Kay, pa ga ni bilo doma.

Ker nisem vedel, kaj naj počnem do dveh, sem telefoniral še Tedu. Povedal mi je, da ima delo: dve uri mora spremljati nekega moškega. Ponudil sem se mu, da bi šel z njim, spotoma pa bi se lahko kaj pogovorila.

Počakal me je na pločniku, eleganten kot vedno. Ko me je zagledal, se je nejevoljno namrdnil. »Zasebni detektiv pa tak avto,« je rekel, ko je prisedel. »Tak avto človek opazi na sto metrov in si ga tudi zapomni. Dragi moj, avto zasebnega detektiva mora biti diskretne znamke in barve...«

Medtem ko sva se peljala proti Sheridanski cesti, kjer je Ted izstopil, sva kramljala o vseh mogočih rečeh. Opomnil me je, da mi je bil poslal pismo z naročilom, naj poiščem žensko, ki je pozabila plačati preostale obroke za hladilnik. Odgovoril sem mu, da nisem pozabil in da bom uredil to reč, brž ko bom imel kaj časa.

Poslovila sva se. Zavil sem proti Sibilini pisarni. Ni mi bilo treba dolgo čakati. Iz poslopja je prišla v družbi nekaj svojih kolegic. Kot po navadi je navdušeno pogledala, brž ko je opazila moj avto. Po vsem videzu ji je bilo zelo všeč, da ima prijatelja, ki je lastnik angleškega »Jaguarja«.

Sibila je bila ena tistih žensk, ki jih je moj oče po navadi označeval kot belo-črne. Imela je svetlo, le rahlo osenčeno polt, njeni lasje so bili popolnoma črni, vendar se niso kodrali. Sibila je bila ženska, kakršnim pravijo v Harlemu črnke, kje drugje pa Španke ali domačinke iz Južne Amerike. Kadar sva ob večerih šla skupaj ven, so naju pogosto postrani gledali, zakaj jaz sem bil popolnoma črn. Sibila je bila v takih primerih po navadi malce užaljena.

Kot vedno je tudi to pot pritekla k meni in me nežno poljubila, čeprav so se njene tovarišice porogljivo nasmihale. Takrat sva hodila že tri leta. Njeni starši so prišli z Antilskih otokov. Ko je bila Sibila prva leta v New Yorku, se je to poznalo na njeni govorici, sčasoma pa se je kar dobro privadila newyorškega narečja.